

RELAZIUN DL ANN FINANZIAR 2009

Cassa Raiffeisen Val Badia
www.valbadiaonline.it

2009

*Nosc laûr contribuësc
a cherié bëgnester y üt
y garantësc inant
çi che an à arjunt.*

Stimà mëmbri

La situaziun economica globala à mostrè dl 2009 de gran dificoltès. La chersciüda economica preodüda danfora se à lascè sinti cun sègns debli. I pröms sègns de dificulté economics pià ia cun la crisa imobiliara y i imprèsc subprime ti Staç Unis bele l'ann 2007 à gaujè oramai na crisa a nivel mondial.

Le falimënt y i problems finanziairs dantadöt dles gran banche à portè pro che la crisa economica diventass plü sterscia co les previjiuns. I gragn sforc fac dales amministraziuns publiches a sostègn dl monn finziar y dles gran imprejes tla crisa ne à çina sègn nia portè i resultaç sperà. Implü vègnel laprò i gragn problems dl gran indebitamënt de staç dla comunité economica sciöche la Grecia, la Spagna y inçe la Talia.

Sce la crisa internaziunala n'è nia çiamò tochè le funz, cosa che jarà inant sègn dl 2010 y bonamënter inçe dl 2011 pon bele sègn di che i tèmps de dificulté economica dorarà plü di de çì che an ne minà.

Les raisc stersces de nosta Cassa Raiffeisen desmostra inçe te chësc contest de situaziun economica nia tan bona, solidité y afidabilité. La bona conescënza dla situaziun locala y l'amministraziun prudënta de nosta Cassa Raiffeisen nes à pormetü inçe l'ann passè da renforzè le patrimoine a bëgn de nüsc mëmbri y tliënc.

Le zënter de nosc laür é le prinzip de sussidiarité, le sostègn y i sorvisc a nüsc mëmbri y tliënc. I valurs sciöche segurèza, lealtà, idealism y cooperaziun ciafa te chësc contest çiamò de plü valur.

La Cassa Raiffeisen çiaa te chësc momënt plü co mai da i dè sostègn a sù mëmbri y tliënc dla Val Badia y de Fodom. Na amministraziun prudënta y competënta ô di nes renforzè un cun l'ater por na economia sana a bëgn de nos düc.

I bojègns de nüsc mëmbri y tliënc sarà inçe tl dagni tl zënter de nosta atenziun. Crësce te na manira sana zënza risc ô di por nos düc renforzè le patrimoine ti dan solidité ala Cassa Raiffeisen por n bun svilup economich balanzè de nosta valada.

Sön chësta ligna se möi inçe le plann strategich y le *Leitbild* nü dla Cassa Raiffeisen Val Badia aprovè dal consèi d'amministraziun ala fin dl 2009.

Na audanza particolare al direttur nü dot. Hubert Obwegs a chël che i ti aódi ligrèza y sodesfaziun te süa inçiaría nòia. Sciöche banca locala Ves garantiunse inant, tres la preparaaziun profesionala de nüsc colaboradus, competënza y consulënza ti sorvisc de banca.

N bun raport de colaboraziun cun Os mëmbri, tliënc y partners é inçe por le dagni la basa por le suzès deboriada.

Por le Consèi d'amministraziun
dla Cassa Raiffeisen Val Badia

Le Presidënt
Raj. Alfons Pezzei

Trèi domandes al direttur nù

Dot. Obwegs, co descriëise pa le pröm ann de Osta ativité?

L'ann passè è stè n ann caraterisé da de gran indesfidades. La situaziun economica complicada s'ha damanè che i ejaminàsson avisa y cun cosciënza i crediç y che i aconsiàsson indortöra i tliënc tl caje de investimënc de scioldi.

Porimpò sunse stà bogn de mantigni anfat l'assistënza di crediç y insciö inçe de cherié na stabilitè por nosc raiun economich.

La cualité de nusc sorvisc y di valurs che i viun, sciöche la loialité, la persistënza, le profit dl tliënt y la responsabilitè sozuala é gnüs aprijà da nusc tliënc y se respidlëia ti incremënc extra bogn de nosta C.R.

Dot. Obwegs, ci aspetatives Èise pa por l'ann 2010?

I arati che la situaziun economica generala restarà inant en tenjiun, al vëgn metü en discusiun i modi bele dan man y an adora vijius nöies. Sciöche banca locala plü importanta ciararunse de fà le miü adinfora y insciö de daidè mantigni le bëgnester y la segurèza dla jënt de nosc raiun.

Dot. Obwegs, te ci odëise pa les ocajiuns y i prighi por le svilup dla Cassa Raiffeisen Val Badia?

Nostes maius ocajiuns é dessigü chëra de ti ester dlungia a nusc tliënc, chëra de ester tlers y de ti dè crëta a nusc tliënc y a nusc mëmbri. Sön le marcé odunse de bogn potenziai tl ciamp dla energia y dl ambiënt y tl setur dles assiguriamenti.

I maius prighi é la malsegurèza iuridica y le suraregolamënt, che complichëia nosc laür y nes toca nos pices banches extra dassënn. Al gnarà ciàmò laprò Basel III che complicarà les cosses ciàmò deplü.

L'economia en general

La economia de Südtirol dl 2009: n ann stabil o lisiermënter positif

A desfarènzia de ci che é sozedü dl 2009 a nivel internazional é la economia de Südtirol restada stabila; ara à cínamai registré n pice mioramënt: 20 seturs sön 43 à alzè fora n andamënt valgamia bun y 13 n svilup bindebò bun, deperpo che d'atri 10 à registré n andamënt scialdi stlet. Inçe sce al é stè zacotan de problems ti singui seturs é le numer di ocupà dependënc por la economia interna chersciü dl 1,0%. Por le 2010 aràton che al sides n pice mioramënt dla conjuntöra internazionala. Te Südtirol mët man i indesc de crèta di consumadus y dles firmes de pié ite y sò bel plan. La economia de Südtirol podarà realisé porchël inçe dl 2010 n pice aumënt, che messess varié – aladò dla intensité dl crèsce internazional – danter n +0,5% y n +0,8%.

Retrospectiva 2009

Por la economia internazionala passarà le 2009 tla storia por la rezesciun plü sterscia che an ais registré da do la vera incà. La crisa internazionala di marcià finanziares à toché por tèmps luné dl ann inçe la economia reala. Tratan le secundo semester à i indesc de crèta metü man de jì ite y sò bel plan. Por ci che reverda i Staé Unis, epizënter dla crisa, él gnü registré ti mëisc da d'isté na inverjiun de tendènza sides pro i prisc immobiliars co tla venüda de ciases por òna na familia. Le comerz mondial, che é tomè cina da

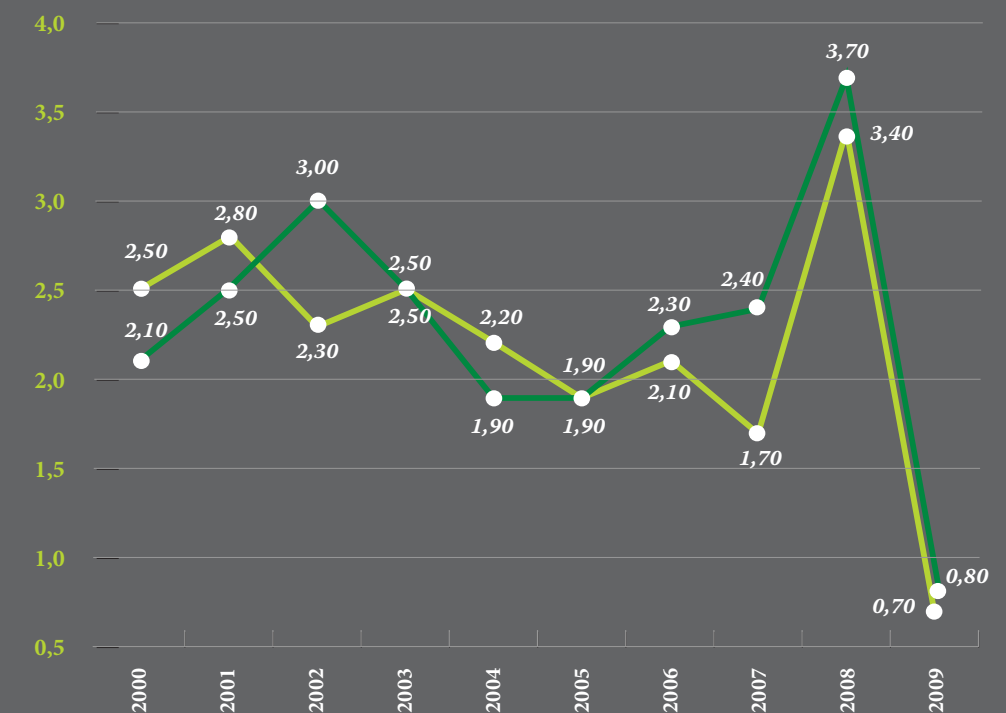
d'aisciöda, à metü man de jì ite y sò n pice püch ia por l'isté. Ci che é stè important por la inverjiun de tendènza é stè la stabilisaziun di marcià finanziares, arjunta da d'aisciöda tres de gragn intervenc dles casses zentrales sciöche inçe la incudada de programs straordinars de sostegn statal y de garanzies por le setur finanziares. I intervenc publics à albü na influènza inçe sön la economia reala. Porimpò messarà les maius economies nazionales fà i cuné por le 2009 cun de pici smendrimënc dl produt intern lordo. L'IFO de Minca vèiga danfora por le 2009 chisc degrès de chersciüda economica: -2,5% por la economia mondiala, -2,6% ti Staé Unis, -8,0% tla Cina y Hong Kong, -4,0% por le raiun UE27, -5,0% por i Paisc Todësc, -4,8% por la Talia.

Sce an tègn cunt dla rezesciun a nivel internazional ti vara ala economia de Südtirol valgamia bun. Ma n valgügn indesc segnalèia i efec negatifs dla crisa economica internazionala, sciöche por ejèmpl i daé sön le comerz foradecà, sön l'adoranza dla cassa integraziun ordinaria y i credic conzedüs ales pices firmes. Tla maiù pert di caji él tler che la crisa internazionala à ma aziché püch la economia de Südtirol. Le numer de firmes scrites ite tl Register dles firmes y les prozedöres de recurs é restades anfat sciöche l'ann da denant. Le marcé de laür à registré na chersciüda dla ocupaziun valia al 1,0%. Le tas de inflaziun é restè cos-

Chersciüda economica Südtirol / Talia 2003 - 2009
Fontana: ISTAT (2003-2009) y ASTAT (previüun 2009)

Inflaziun – indesc di prisc al consum Südtirol / Talia
Variaziun respet al ann denant

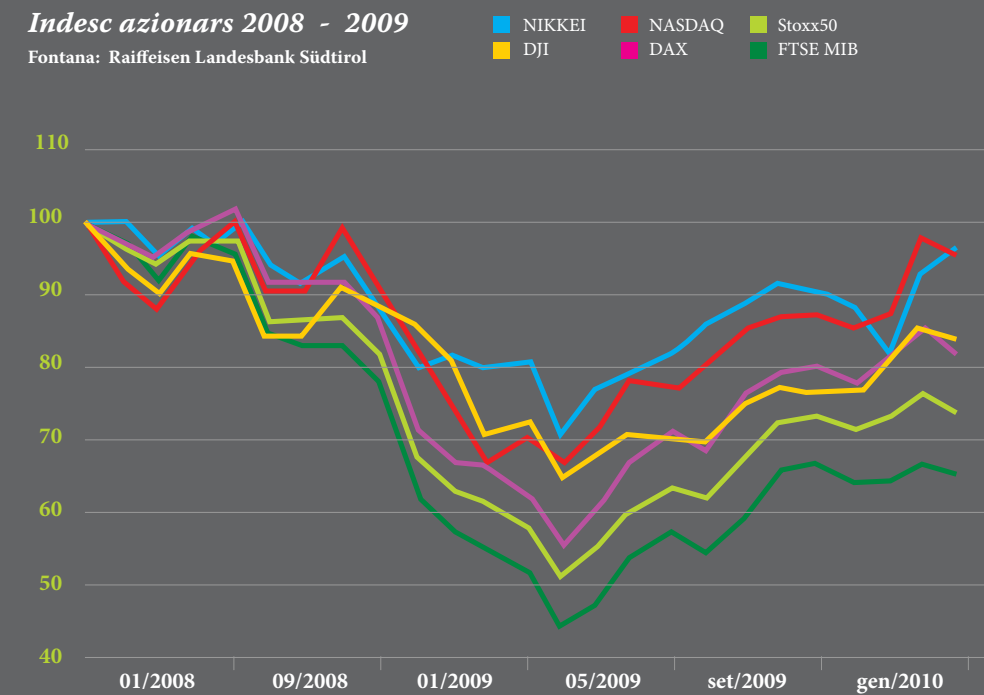
tant danter le 0,5% y l'1,0%. Le volum di crediç conzedüs dales casses é chersciü inant (+3,5%). Tl turism é le numer de pernotamënc dla mesaria anuala aumentè dl 0,9%. Al vëgn indere registré na mëndra dinamica respet al ann da denant tl comerz ala ingrossa (-22,5% por les esportaziuns, -10,8% por les importaziuns) y tl trafich pesoch.

Fontana: IRE Istitut de inrescida economica dla Ciàmena de comerz de Balsan

Le 65% dles firmes intervistades à detlarè de avèi arjunt davagns positifs. Inçe sce ara se trata dl valor plü bas mai registré dales inrescides dl IRE, él impò tres ciàmò n nivel alt. I davagns arjunc à te vigni caje superè les aspetatives. Dala analisa por seturs él gnü dant de gran desfarënzies. Extra contëntes dl andamënt pê ester les firmes tl setur dla hotelaria y di restoranç (le 94% dà dant davagns positifs) y les cooperatives da paur (de chëstes registrëia l'82% prisc por le produtur positifs). Tl setur dla hotelaria él gnü superè le record di pernotamënc dl ann da denant, inçe sce al é gnü mantignì en gran pert i medemi prisc sciöche l'ann da denant. Inçe l'artejanat dles manifatores (73% di iudizi positifs), le comerz al detail (66%) y le comerz ala ingrossa (66%) detlarëia davagns arjunc plü alc co la mesaria. I iudizi sön le davagn tl ciamp dl frabiché (58%), di sorvisc (58%) y dla industria (49%) indere se tëgn ite. Dala analisa menüda di resultaç ti 43 seturs vëigon che 20 registrëia n andamënt bindebò bun, 13 n andamënt scialdi positif y 10 n andamënt negativ. Sce an cumpèda adöm i resultaç positifs y negativs dl 2009 arjünjon por la economia de Südtirol indöt n pice aumënt dl PIL valì al 0,3%.

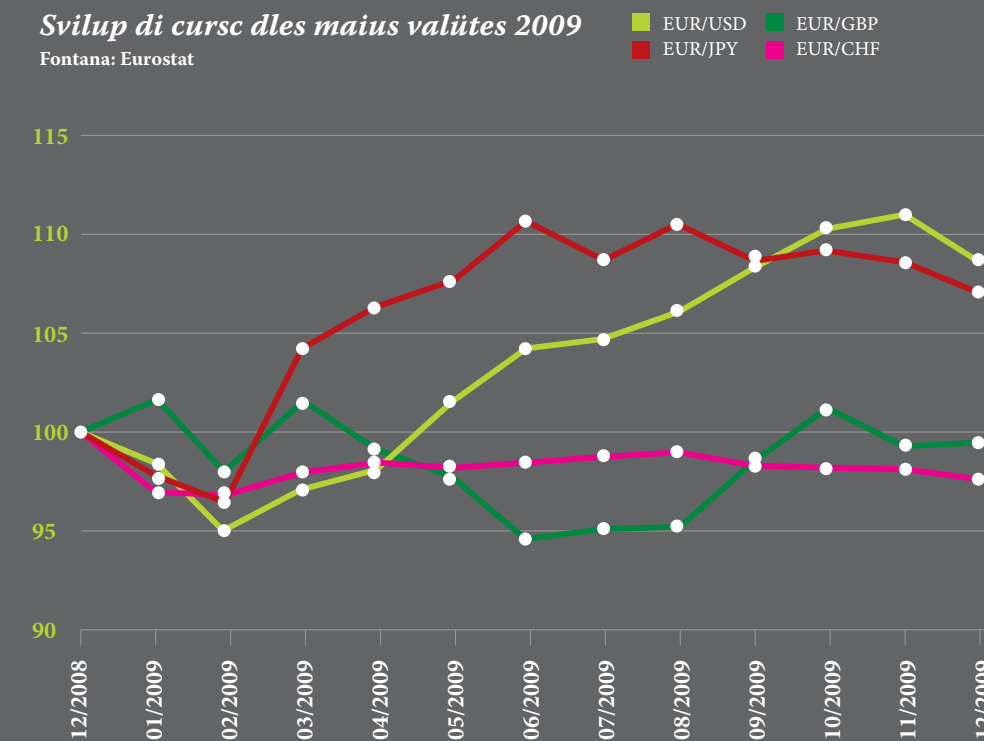
Indesc azionars 2008 - 2009

Fontana: Raiffeisen Landesbank Südtirol

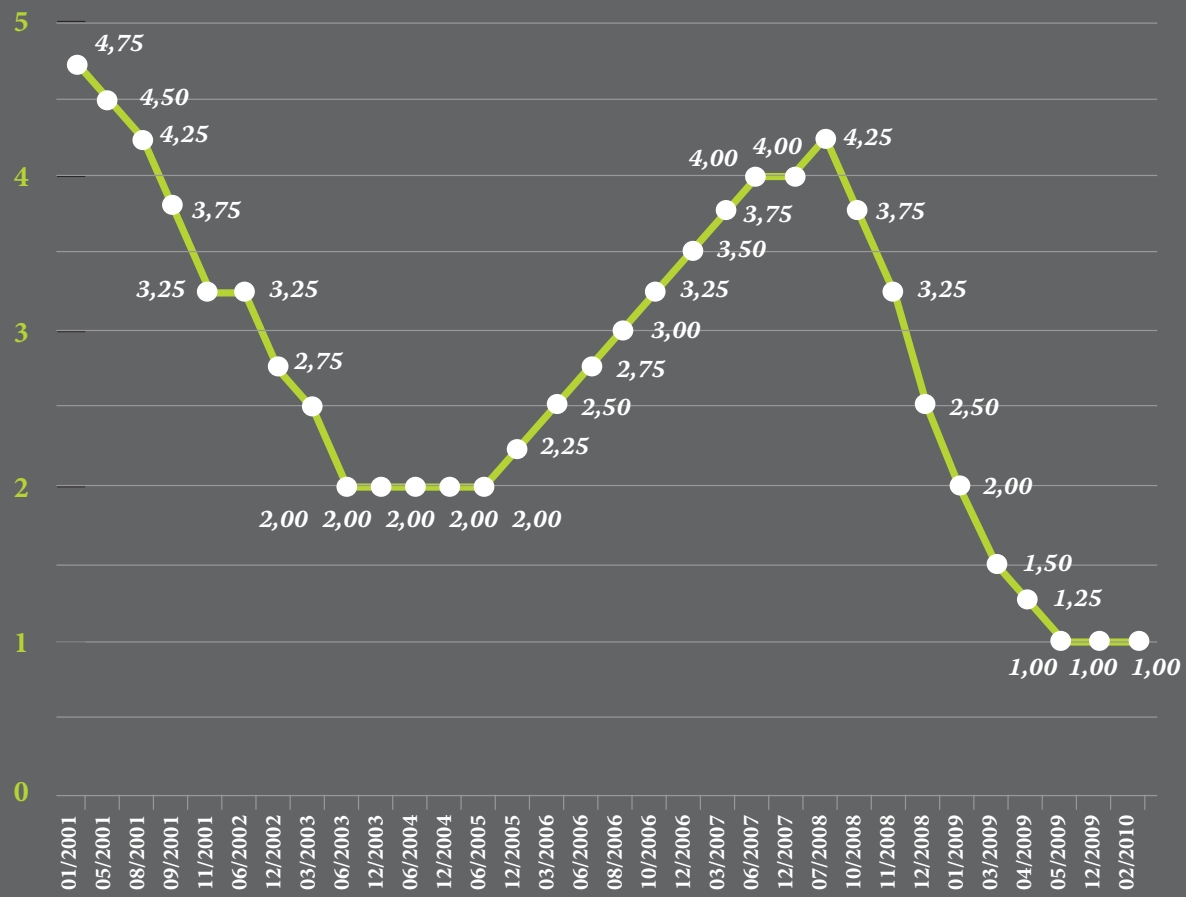
Svilup di cursc dles maius valütes 2009

Fontana: Eurostat

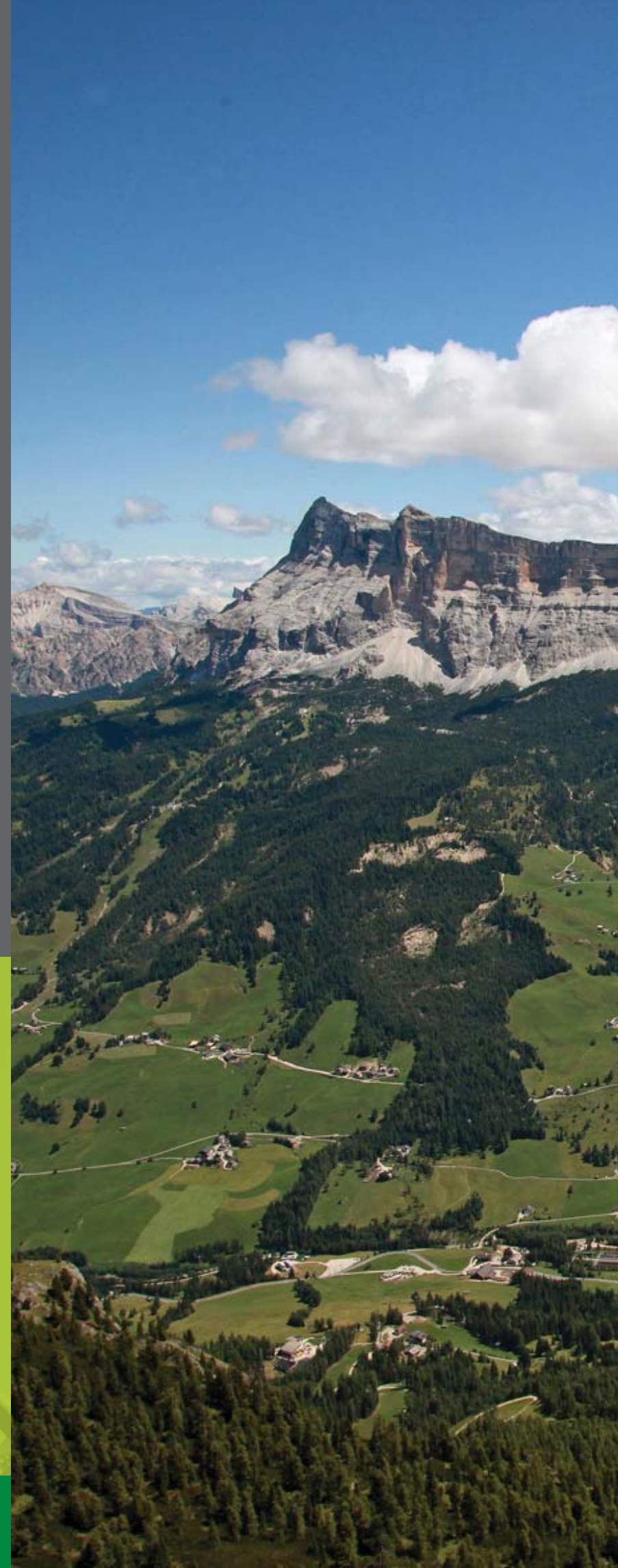

Fit dla Banca Zentrala Europeica dal 2001 a forà dl 2010

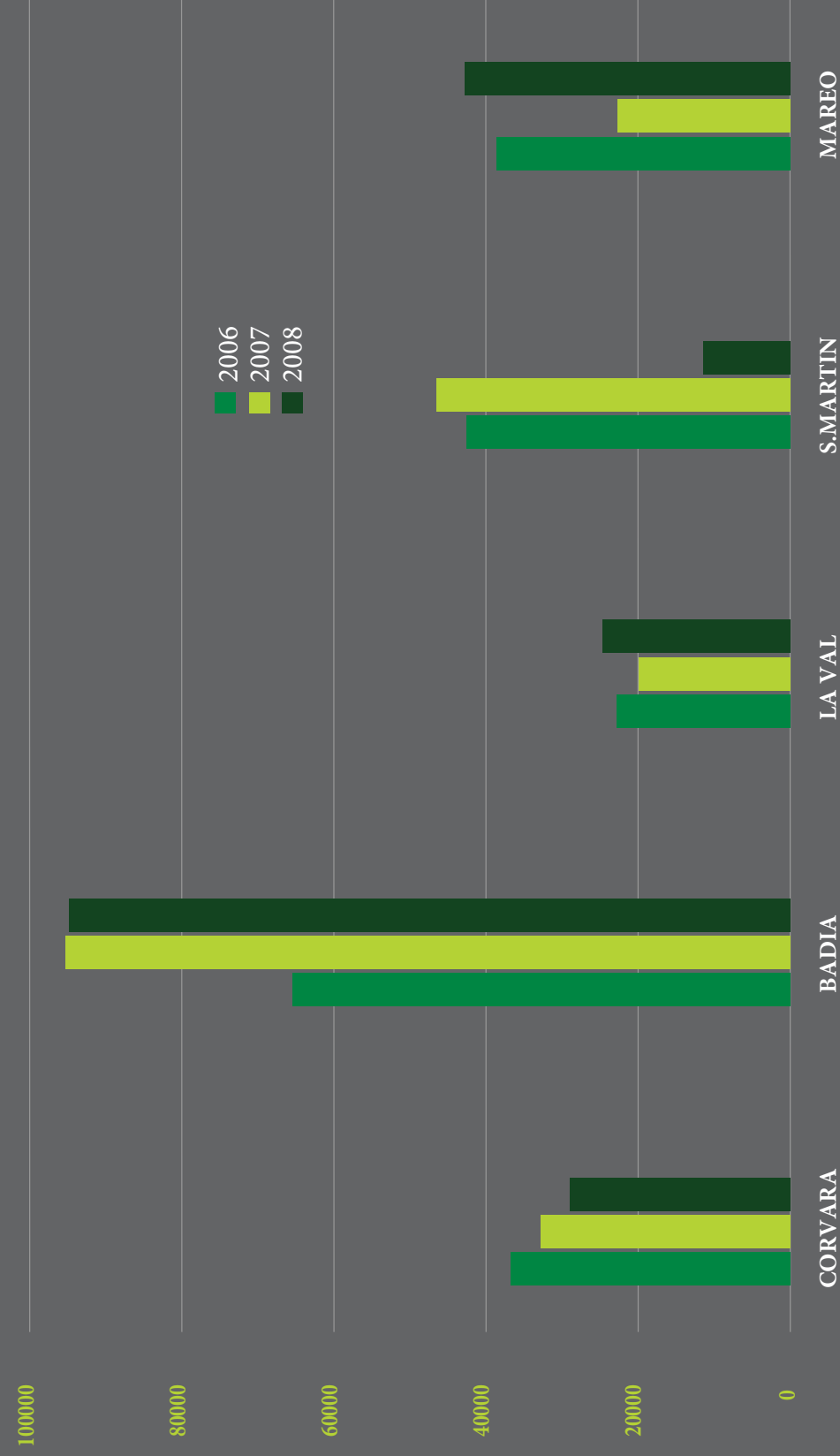
Fontana: Banca Zentrala Europeica

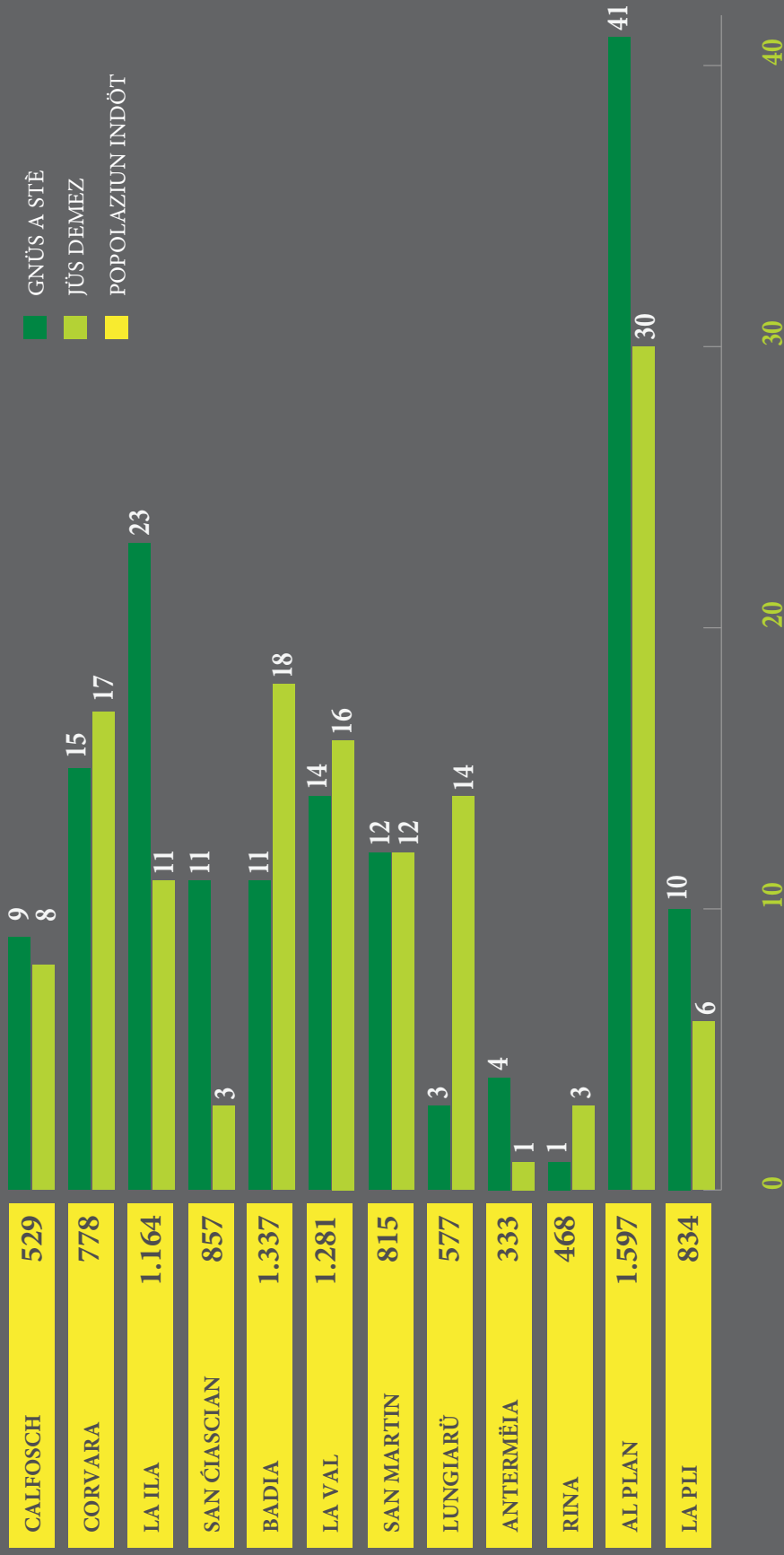
**STATISTICHE
DI COMUNI
DLA VAL BADIA
Y FODOM**

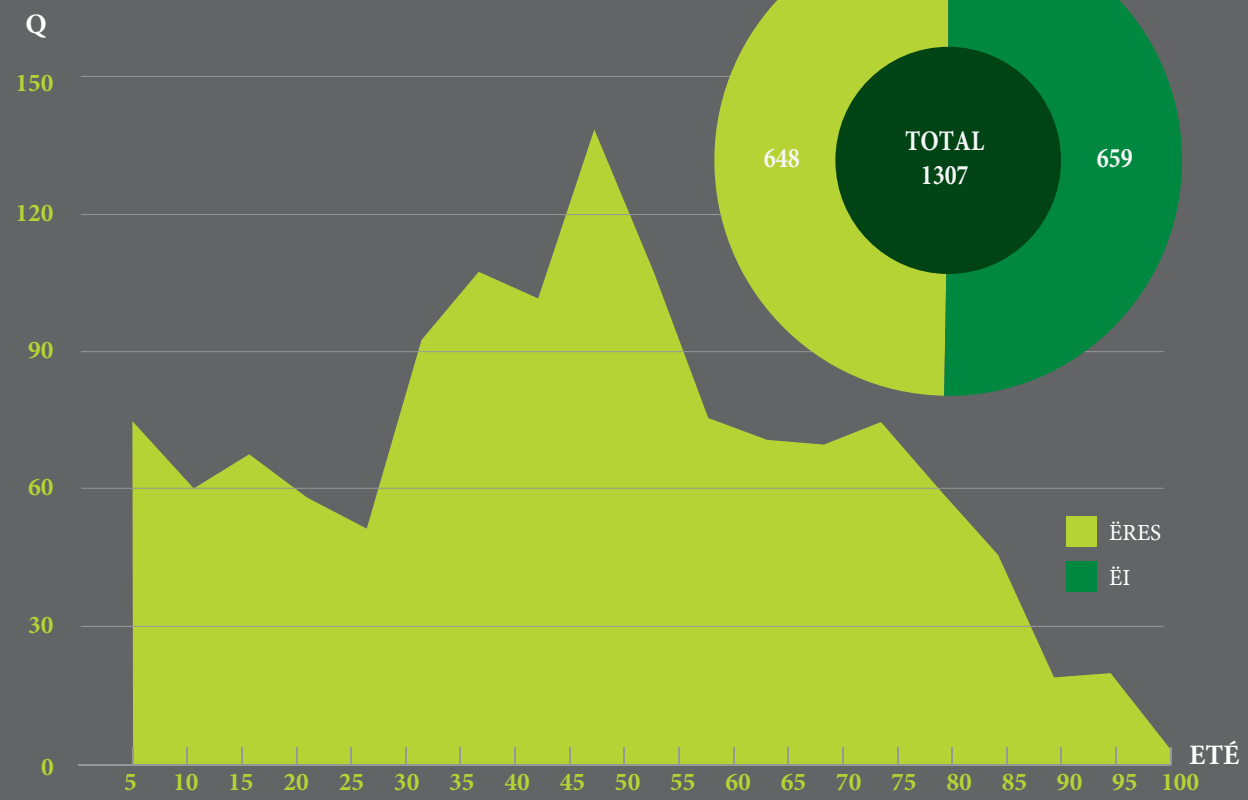
CONZESCIUNS DADES POR CUBATÖRA NÖIA EN m³ DE FABRICAÇ

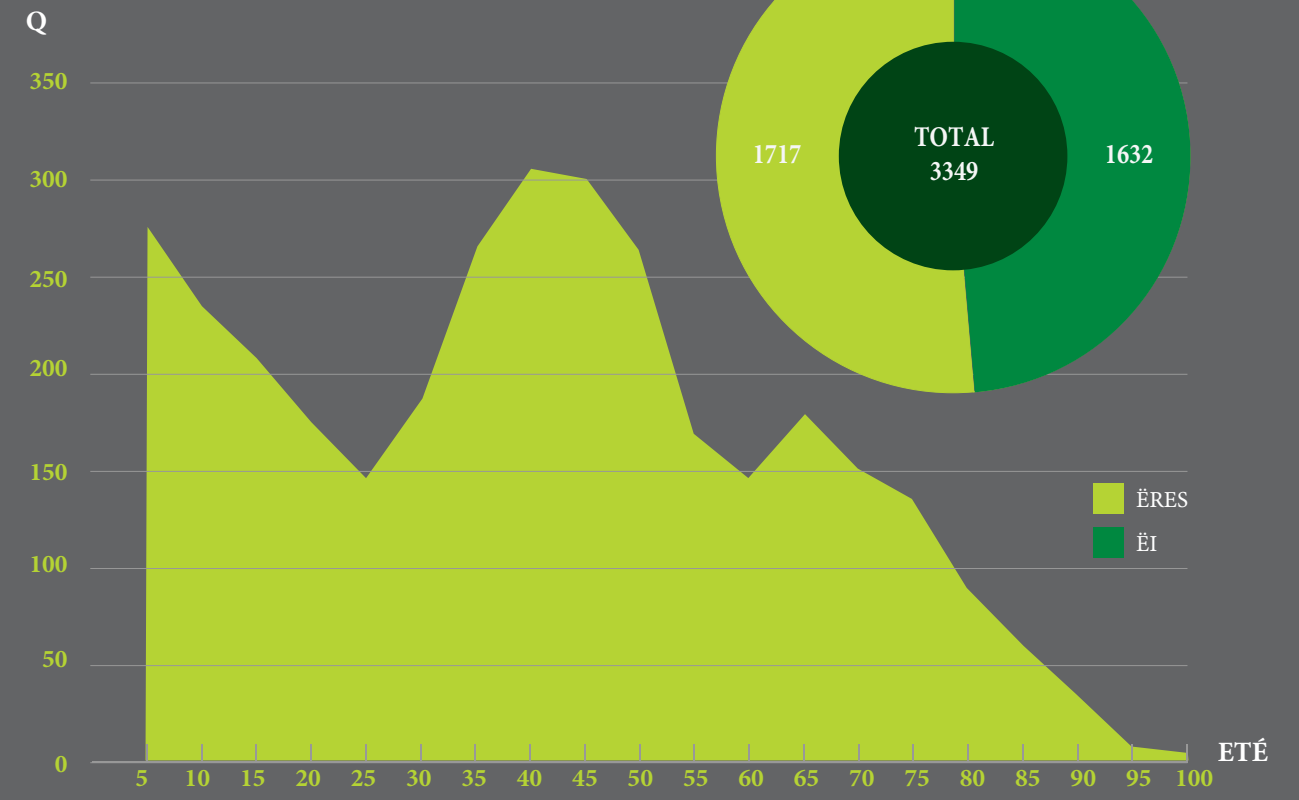
STATISTICA DLA POPOLAZIUN DLA VAL BADIA TRATAN L'ANN 2009

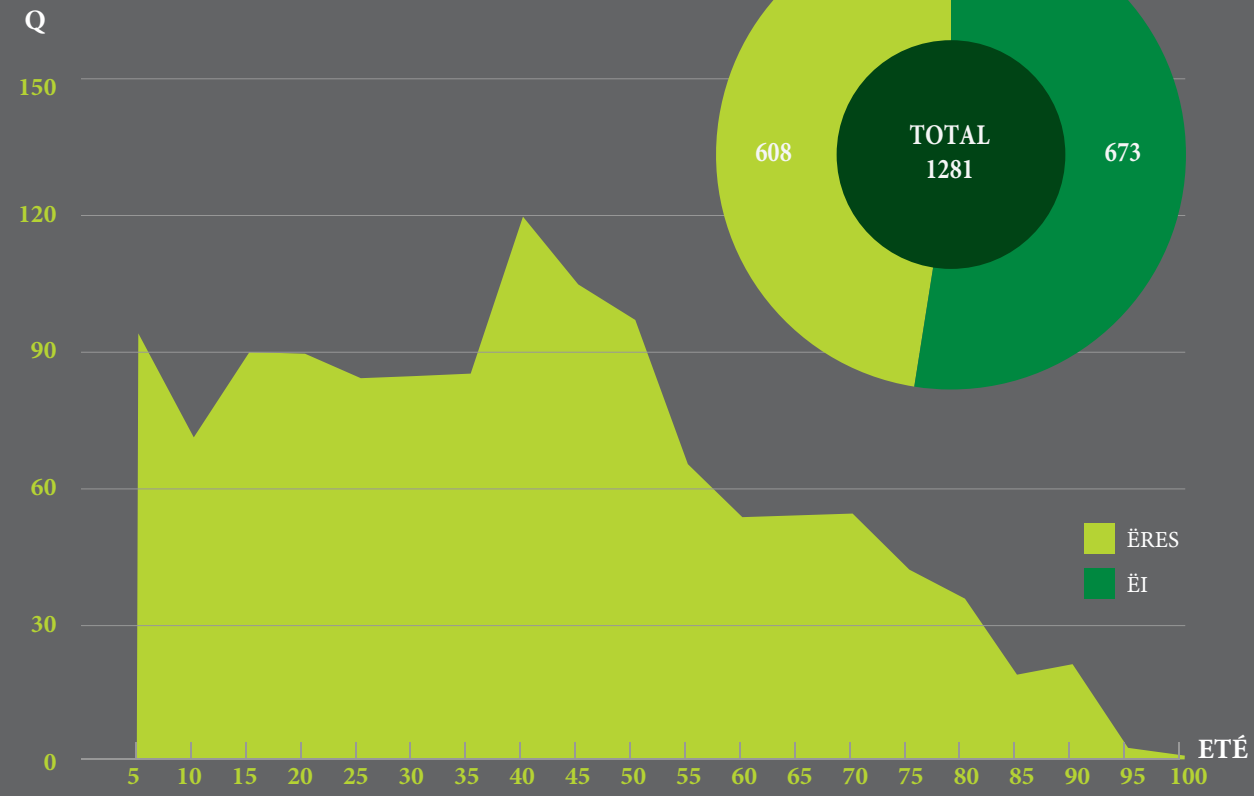
ABITANĆ TL COMUN DE CORVARA
AI 31.12.2009

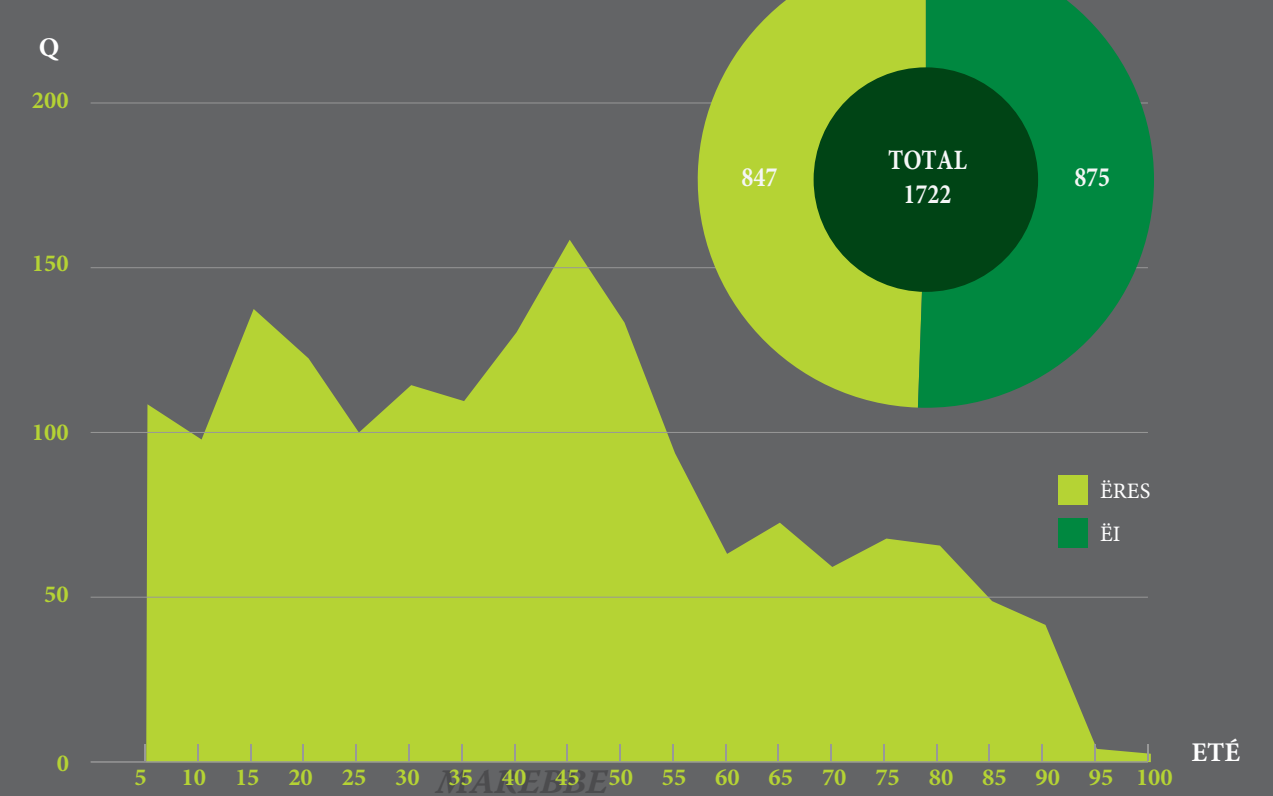
ABITANĆ TL COMUN DE BADIA
AI 31.12.2009

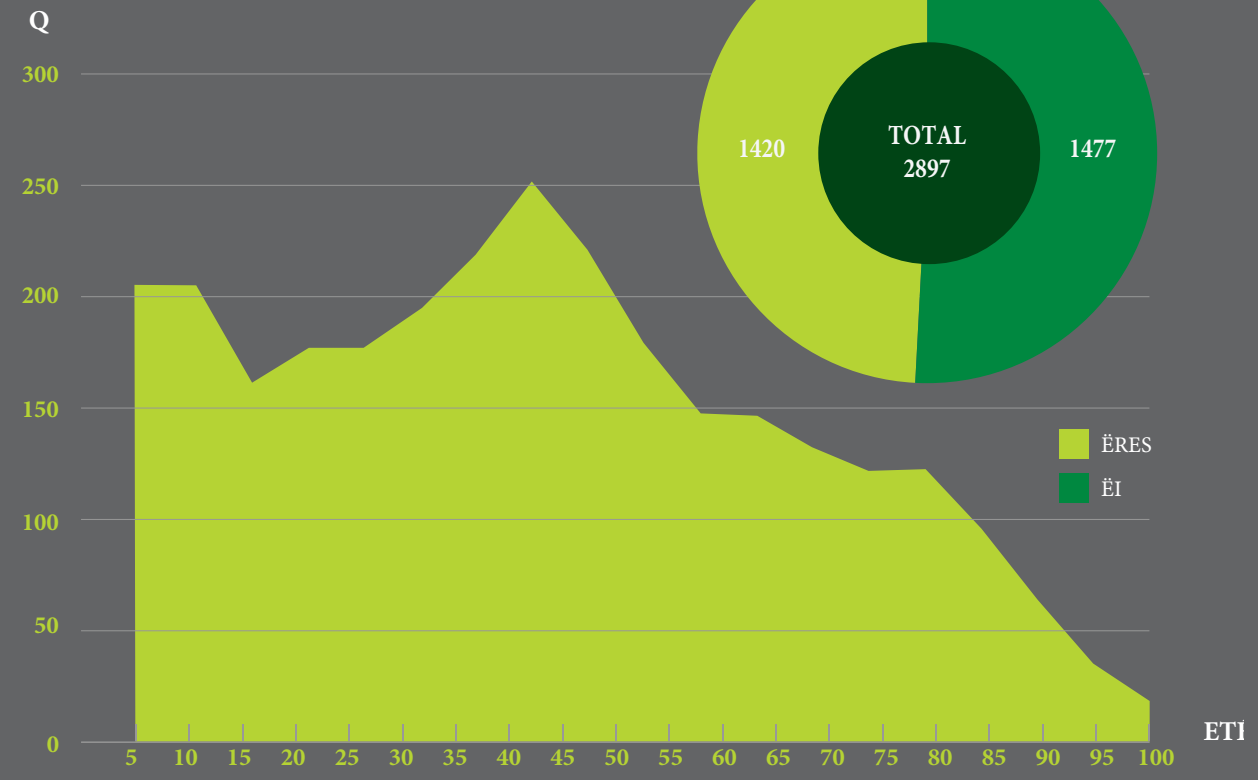
ABITANĆ TL COMUN DE LA VAL
AI 31.12.2009

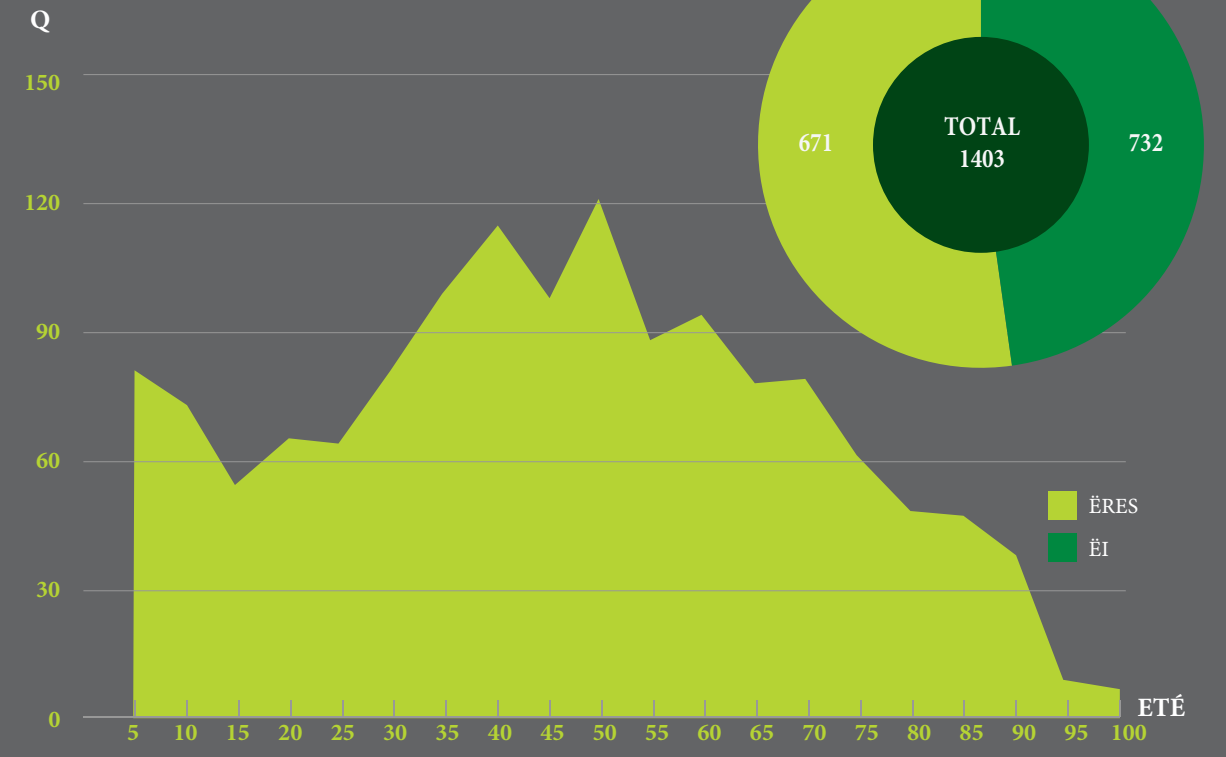
ABITANĆ TL COMUN DE S.MARTIN
AI 31.12.2009

*ABITANĆ TL COMUN DE MAREO
AI 31.12.2009*

*ABITANĆ TL COMUN DE LA PLI DE FODOM
AI 31.12.2009*

L'economia dl bosch

L'importanza economica dl bosch tla Val Badia

Tres deplü vëgnel adorè le lignan da frabiché. N produt natural che se lascia laurè scialdi bun y adatè ales exigènzes nöies dles costruziuns. Cun les strades forestales che é gnüdes fates èl gnü arjunt n bun nivel de azessibilitè ai bosc te nosta valada. Chësc porta pro che i proprietars se anuzèies tres deplü dl lignan. Chësc sides por lëgna da scialdè co incè por lignan da costruziun. Chilò bàstel ponsè al ejèmpl dl pair che se taia te so bosch le lignan y se le siëia sò sòn le post y l'anuzèies por la costruziun dla majun nöia. Sce le laür de bosch vëgn fat "en economia" porta chësc a n bun resultat economic dl cost de costruziun di frabicaç rurali. La sensibilitè por les energies alternatives à incè portè a na gran revalutaziun dla funziun di bosc, al basta chilò ponsè ala "biomassa". Le lignan, sides da lëgna co da comerz é

scialdi chiri incè sce i prisc dl 2009 n'è nia ciàmò sòn le nivel di valurs registrà dl 2007.

Propi tl ciamp dles costruziuns olache al mëss gnü arjunt aladò di criters nüs por costruziuns nöies almanco le standard de ciàsa clima "C" pon se aspetè na revalutaziun dl lignan. Le standard plü alt dla ciàsa clima "nature" tol cinamai en conscidraziun les energies borjades por portè adarlerch i materiai da frabiché. Nia ma chisc mo incè les poscibilitès da reziclé indoman i materiai dles costruziuns. Chilò à le lignan de nüs bosc tl dagni n gran potenzial. Ara va da sensibilisé por l'anuzamènt de chësc potenzial. Por le dagni vara da tigni presènt incè la gran funziun dl bosch sciöche ambiènt y dotes sües funziuns tan importantes por nüsç raiuns. Pro les ressurses che le bosch nes pita, vara tl dagni da tigni presènt les dificoltès de gestiun di bosc cun les mius poscibilitès d'anuzamènt dl bosch sciöche fontana alternativa de davagn.

COMUN	proprietars	spersa de bosch (Ha)	Çi che al po gnü taiè al ann (m³)	Adoranza dla mesaria di ultims 4 agn (m³)	incremènt (m³/ha)
BADIA	387	3.444	4.550	3.510	2,0
CORVARA	143	992	1.785	1.630	2,8
LA VAL	144	1.952	4.746	2.980	3,8
S. MARTIN	316	3.982	8.106	4.630	3,4
MAREO	465	5.325	9.147	7.470	2,7
INDÖT	1.455	15.695	28.334	20.220	2,89 m³/ha (mesaria)

Raport spersa de bosch sön grandëza complessiva en Ha

COMUN DA S.MARTIN DE TOR

Spersa indöt 7.633 Ha
de chisc bosch 3.982 Ha
= 52,17 %

COMUN DA LA VAL
Spersa indöt 3.903 Ha
de chisc bosch 1.952 Ha
= 50,02 %

COMUN DE BADIA
Spersa indöt 8.294 Ha
de chisc bosch 3.444 Ha
= 41,53 %

COMUN DE MAREO
Spersa indöt 16.134 Ha
de chisc bosch 5.325 Ha
= 33,01 %

COMUN DA CORVARA
28%

Spersa indöt 4.214 Ha
de chisc bosch 992 Ha

= 23,55 %

Le bosch à delplü funziuns

Funziun de produziun: adoranza dl lignan da frabiché, da laurè y por l'energia. **La funziun de proteziun:** proteziun da erojiun, da roes, da lovines. **La funziun de recreaziun:** mioramënt y purificaziun dl'aria, dl'ega y dl tlima y **la funziun de abitat:** le bosch é l'abitat por n gröm de tiers y de plantes che garantësc l'esistënza dl bosch.

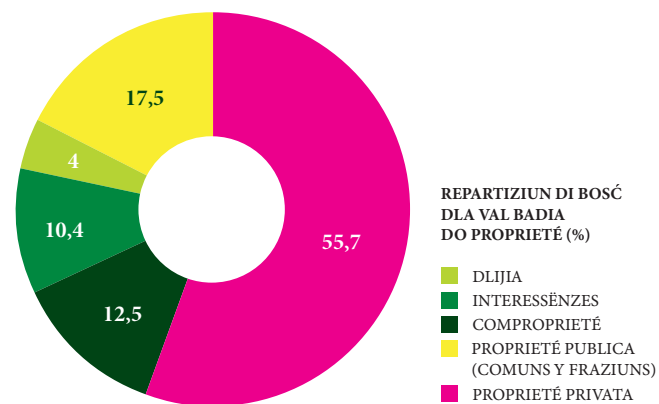
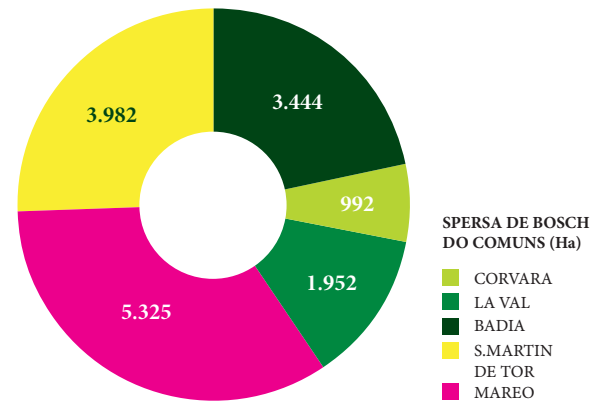
Dificoltès de gestiun de nüsc bosc

- Spostamënt dla importanza di lüsc sön la produziun de lat y agriturism
- En gran pert de pices proprietès de bosch y porchël dificulté de gestiun
- La proprieté é dassënn spidiciada sö te singoles parzeles; insciö val gonot a perde i confins che porta insciö a na gran malsigurté tla gestiun
- Mancianza de intervenc de cura
- Mancianza de personal formè por le laür de bosch
- Prisc basc dl lignan

N valgönes posibilitès da sfruté le davagn fora de nüsc bosc

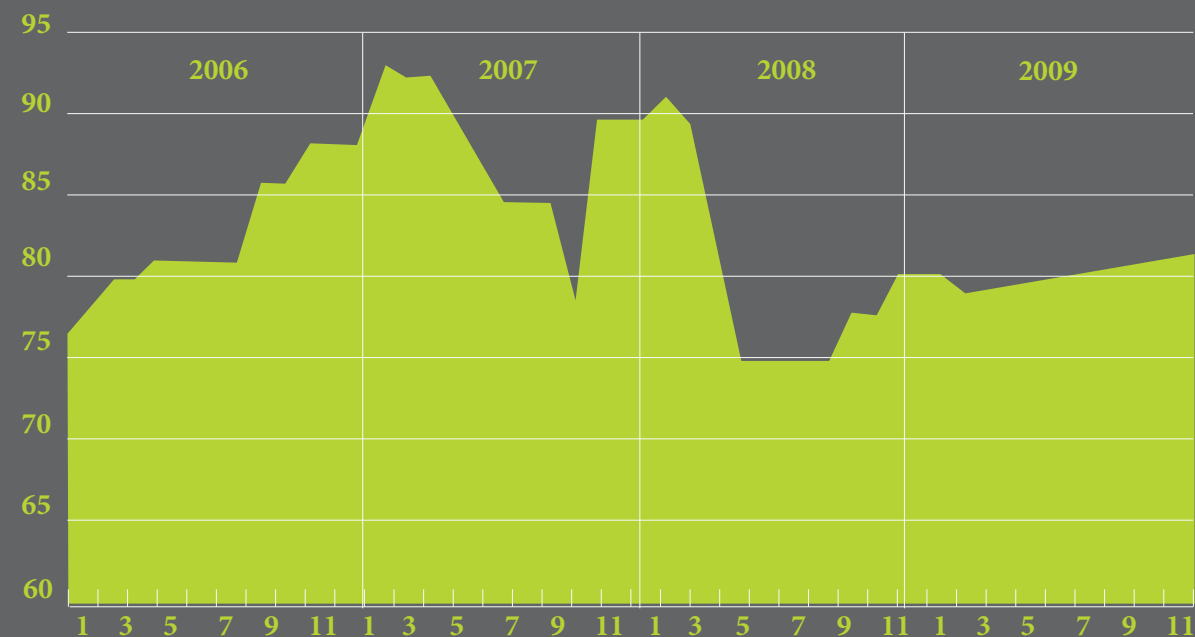
- curé bun i bosc
- taié lignan regolarmënter
- mantignì i confins
- vëne le lignan adöm cun d'atri
- se spezialisé sön produc o laürs spezifics (lëgna, scianores, corones da si ...)
- se imprestè fora les mascinns o laurè adöm cun d'atri
- se spezialisé sön le laür te bosch
- adorè le lignan fora di bosc de proprieté impede le cumprè

Fontana: ispetorat forestal da Bornech

Svilup di prisc dl lignan de peció taié

■ SÜDTIROL

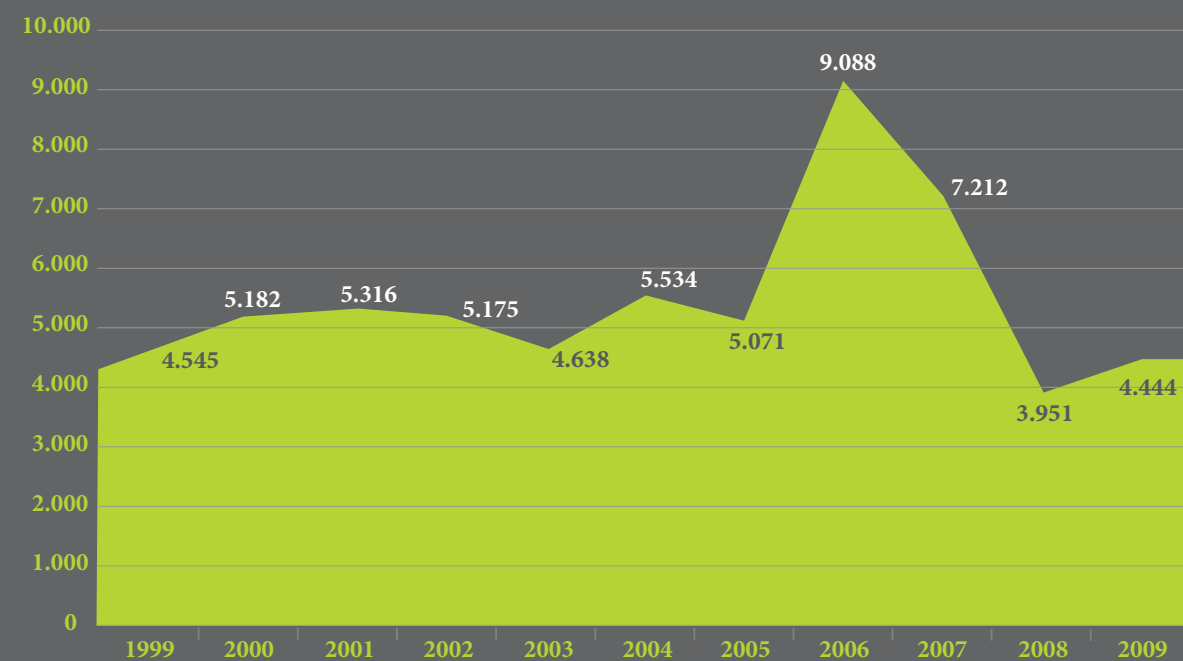

I prisc dl lignan à arjunt n valor mascim dl 2007 (85,00 – 90,00 € por le peció) y é dedò indò jüs zoruch (gragn dagns dal vënt t'l'Austria y ti Paìsc Todësc). Te Südtirol é stè le svilup scialdi anfat sciöche t'l'Austria.

Prisc mesans ala fin dl 2009:
taies peció: € 70-90 / taies lersc: € 110-140
taies cier: € 160-180 / lignan de cassëta: € 30-50

Lignan martlè

Comuns de Corvara y Badia;
6.330 m³ podess gnì taià

Contribuc por la cura dl bosch

(taié inanterfora y puzenè sö)

Sort de laûr Intervënt	Cosc Euro/ha	
Puizenè fora le renovamënt	2.000,00	
1. diradamënt	Lignan resta te bosch	1.400,00
2. diradamënt	Tru da camionn <50 ml	1.400,00
3. diradamënt	Tru da camionn >50 ml	2.000,00
4. diradamënt secundar		1.291,00
Contribut 50%		

Contribuc por l'utilisaziun dl lignan

(Euro/m³)

Condüta cun	Condiziuns normales	En caje de dagns
Vericelo	6,00 €	9,00 €
Çiaval	9,00 €	12,00 €
Corda	12,00 €	15,00 €
Joler	15,00 €	16,50 €

Biomassa te Südtirol

<i>Le bojëgn de biomassa atual (imp. telescialdamënt):</i>	1.000.000 mst
<i>Biomassa che vëgn diretamënter da nüsc bosc:</i>	180.000 mst
<i>Biomassa che vëgn dal'agricoltöra:</i>	
Biomassa che vëgn a se le dè tles siëies:	
Indöt:	570.000 mst
Adoranza personala:	150.000 mst
Produziun secondara:	130.000 mst
Por i implanç de telescialdamënt:	320.000 mst
Biomassa che vëgn a se le dè dala industria:	
Indöt:	290.000 mst
Adoranza personala:	70.000 mst
Produziun secondara:	160.000 mst
Por i implanç de telescialdamënt:	60.000 mst
Biomassa importada da foradecà o da d'atres provinziis:	430.000 mst

Implanç portamunt Alta Badia

I s'ùn incuntè cun le dot. Paolo Vanzi, presidënt dl Consorzi Implanç portamunt dl'Alta Badia

Raiffeisen:

Dot. Vanzi, podësses nes dî valch en cunt dl andamënt di passaji sön i lifc 2009 – forà 2010 (o ultim ann)?

Dot. Paolo Vanzi:

La sajun 2008/2009 é stada öna dles mius sajuns da d'invern deache al é tomè dër tröpa nëi dal cil y ara é tomada cíamò de novëmber dan le scomenciamënt dla sajun. Le bun eho ti media y les tröpes giornades de bel tēp á portè a n nivel de passaji che an podess definì da record. Sce i confrontun s'ëgn chisc resultač cun i passaji dl'ultima sajun 2009/10, che ne á nia albü condiziuns de tēp tan otimales, podunse dî che i sun ma püch dessot y che i sun porchël dër contēnc. Respet a dan da döes sajuns unse indere registré n aumēt dl 4% - i baiun indöt de passa 24 miliuns de passaji registrà sön 46 implanç tl'Alta Badia.

Aladò de Osta minunga, cíiuna é pa chilò la tle de chësc suzès?

Dantadöt unse nos la fortuna de podèi laurè te n ambiēt natural unich al monn amesa crēps, munts y bosc de na belèza unica. Spo é nosc raiun da jì cun i schi zēnzater conesciü por la cualitè dles strotöres y por la profescionalitè dles porsones che les manajèia. Chilò ne pēnsi nia ma a implanç portamunt, pistes y ineamēnt, mo incè a dötes les atres strotöres che laöra tl cíamp dl turism: ostis, afitaciames, restoranc, scores dai schi, üties, y.i.i.

Co cíarera pa fora en confrunt cun i lifc portamunt de d'atri raiuns da jì cun i schi dl Dolomiti Superski?

Chilò mēsson dassēnn desfarenzié da raiun a raiun. Fà pert dl Dolomiti Superski ne n'ò nia dî avèi garanzia de resultač economics assigurà. La Sella Ronda tira adalerch dōtaurela tröc schiadus y l'Alta Badia à n gran vantaje da ester conliada sides cun i raiuns incēr le Sela che à cotan de leč, co incè cun Plan de Corones. I raiuns da jì cun i schi che ne é nia conlià y che laöra dantadöt cun tliēnc de un n dé se fej en chësc ann dër ert y ne arjunjarà nia i resultač dl ann passè.

La preparaziun dles pistes nes vëgn invidiada da tröpes d'atres staziuns. Podèise nes dî valch en cunt de mantignì chësta cualitè?

Tl cíamp dl ineamēnt tecnich po nosc raiun dessigü mostrè sò n nivel dër alt. Nia ma por les infrastrotöres che i ùn a desposiziun, mo incè por mirit di lauranç che à na bona preparaziun tecnica y l'esperienza nezesciara por garanti la miù cualitè dla nëi. Por podèi laurè plü efiziēt y garanti cualitè, val debojēgn de realisè cíamò de plü reserves d'ega, che nes pormēt de sfrutè la potēza di implanç de ineamēnt canche i ùn les mius condiziuns dl tēp, suradöt por garanti le scomenciamēt dla sajun da d'invern.

En chësc istè é l'preodü da fà investimēnc por na soma de indöt ca. 14 miliuns de euro, chësc ó dî che al vëgn indò investi bun n terzo dl volum d'afars dl'ultima sajun da d'invern

Dër bel dilan

Grandi Funivie Alta Badia

I s'ùn incuntè cun le dot. Andy Varallo, president dles Grandi Funivie Alta Badia

Raiffeisen:

Sèise contènt de sciöche la sajun da d'invern 2009/2010 é jüda? Podèise nes dî sciöche ara sta en confrunt cun la sajun che é stada?

dot. Andy Varallo:

I dijess che la sajun da d'invern é jüda éinamai dami de cí che i ne s'aspetân al mëteman dla sajun. I sun pià ia cun n altonn dèr cíalt y la pröma bona nëi, sciöche incè les temperatöres costantes sot nul, é gnüdes ala fin de novëmber y porvia che i s'ùn rot la cuffia sunse stà bogn de dauri le comprenjore ai pröms sciori y apasionà de schi dala Imacolada. Te n momènt de crisa finanziaria y economica s'ünse intenü che la jënt ne renunziëia nia ala vacanza da d'invern che ai s'à mirité. Chisc é apontin sforzà da laurè deplü y cun de manco resultač. So fatur de stress aumènta insciö dassënn y porchèl se conzedi n valgügn dis de pal-sa por cíarié indò les patris y afrontè le pröm semester dl 2010. L'Alta Badia dà dant na strotöra de sciori dèr fedei y da dèr n bun nivel, bogn de gnì te nosta valada, scebëgn che i prisc mesanamènter alc n'é nia fač por düc, gnanca te chësc momènt de dificolte economica. Ester stà bogn de mantigni n nivel de presënzes plü o manco vali a chël dl invern da denant, che s'à tlassifichè al pröm post dles sajuns da d'invern da canche le turism à metü man, à desmostrè che les dezijiuns publizitares y la promoziun fata tl passè é stades les dèrtes sciöche incè la intenziun de düc chi che laôra cun le turism de ciarè deplü dla cualité dla oferta y di sorvisc pità al sciore é jüda bun. I me aódi che le travert ar-

junt en chësc ann stimolëies indò danü dōta la valada a investì tl renovamènt y tl ampliament dla richèza di sorvisc pità. Da nosta pert presentarunse l'invern che vëgn trèi implanč portamunt nüs, un cun aganciamènt automatic da sis posč sön le Bamby, dui cun aganciamènt automatic fis da cater posč un sön la Rúa y un sön la ligna nöia Pre Ciablun cun chël che ara jarà da conlié diretamènter Arlara cun la staziun amez de Braia Fraida, chël ò di diretamènter cun La Ila. A pert chisc investimènc gnaràl incè potenzié les lignes de invern y injuntè n valgönes mascinnas da fà nëi.

Čiügn é pa i investimènc/les strategies che Ves à fat registré chisc bogn resultač?

I fatur tle por mantigni la solidité dan man tran la sajun da d'invern é metüs adöm da n gröm de dezijiuns y sorts desvalies de nosta valada. Imprömadèdöt la richèza dla oferta de implanč portamunt cun 52 implanč che pita 140 km de pistes, le coliamènt dla valada cun la roda dl Sela y insciö cun d'atri 500 km de pistes, la poscibilitè de rovè cun le taxi o la coriera tl raiun dles Cin Tors y Ampèz y inultima le Connecting Skiers cun Picolin y insciö cun Plan de Coronas, garantèsc na vacanza plëna de apuntamènc cun i schi da n carater y na natöra tres atramènter, rodes desvalies y porchèl degöna poscibilitè de se stufè cun i schi. Pro chëstes prömes conscidraziuns é da injuntè la boniscima colaboraziun danter chi dai lifè y i ostis. Chësc, ajache sce le sciore ciafa da öna na pert vigni dé les pistes arjignades ca indortöra, é dal'atra pert nüsc hoti che garantèsc na atmosfera familiara y de bones strotöres riches de sorvisc por le bëgnester y de bogn cëis che va dala ciasadafüch tradizionala a chëra nazionala y internazionala. Les üties da munt é de dèr restoranc sò alalt cun n nivel de ciasadafüch

dèr alt y bogn de sodesfà düc i picia dla gola de chi che va cun i schi, dala érn al pësc y al vin. La vita te paisc, danter shopping y divertimènt, é bona de ti pitè valch a chi che ne va nia cun i schi, sce al é bur tēmp o sce ai é stanč y che ai tol la dezijiun de passè n valgönes ores jö te paisc. I podun porchèl di che la uniun fej la forza y che la richèza dl pachet por les vacanze é nosc cíaval de batalia che i adorarun tl dagni sides d'invern co d'isté.

Al sarà ri aumèntè i passaji tla sajun invernala: é la strategia chilò de consolidé y tignì i bogn resultač arjunc cun impègnas sön la cualité?

Les ultimes 6 sajuns à portè n aumènt costant di passaji, porvia dl aumènt di leč tla valada y dl remodernamènt di implanč portamunt cun implanč plü asvelč y da na maiü portada. L'arlungiamènt dla sajun da d'invern, cun la daurida ala fin de novëmber y la stlütä incèr mez auri, po cun politiches promoziunales inovatives daidè aumèntè çiamò deplü i passaji. Sce al aumènta da öna na pert i passaji, crëscel dal'atra pert vigni ann les spëises por l'inevamènt artificial y de costruiziun dles vasches por la racoiüda dl'ega. Al n'é nia sauri da d'afrontè chëstes spëises, feter nia dan man tl bilanz ala fin di agn 1988/89, y por le plü é ma na gran roda de scioldi che po nes garanti n svilup complet te chësc setur por garanti la competitivité de nosc comprensore respè a nüsc jormagn implantisè austriacs. I sun tl laür de pié ia te na fasa olache al jarà debojègn de tó ite les singoles categories de sciori y ti pitè a vignöna de ères le produt che ares chir. I me referèsci chilò a na oferta sciistica por:

- mituns cun le Children's Skicarousel
- jogn cun snowpark, free ride, après ski y locai da jì fora dassèra
- adulč che se damana na richèza de comprensore, pites cronometrades, pites enogastronomiches sò alalt y momènc particulars sciöche jì a gostè te na ütia canche al leva sorèdl. Les Spa ala fin dl dé é le dèr compromis danter ativité sportiva y relax.

Odèise poscibilitès de aumènt y n miü anuzamènt di implanč portamunt tles sajuns da d'isté? Či contribut po pa chilò de Osta idea y creaziun dl "Mountainpass"? Podèise nes dî valch deplü sön la idea de realizaziuns di parcs por atrà de plü jënt sò alalt?

Les speranzas de laurè bun cater mëisc al ann y cherié ressurses finanziares bones de curi les sortides de n ann intier é bele jüdes a perde dadí. La sajun da d'isté ascogn dèr de gran potencialitès de suzès y al nes speta a nos crèie te chësc y investi te chësta direziun. Les ativités sportives che po gnì praticades va cotan sura chères da d'invern fora y chësc dà la poscibilitè de s'adressè a n gröm de categories de sciori. Jì a pé, fà trekking, jì cun la roda y arpizè, saltè y jì cun les mazes, döt ativités che impegnèia la jënt de citè feter vigni dé. Le Mountain pass é le pröm vare tla direziun de na maiü daurida de nosta cosciënza ala sajun da d'isté. Chësta cherta, l'inom le dij bele instès, ti dà la poscibilitè al sciore de eliminè daldöt i deslivi plü sfadiusc che condüj da jödapé dla val sò alalt y de jì a pé o fà n ater sport sön n dèr plateau dolomitich che les atres valades ladines n'é nia bones de pitè. Dijun ma che nosc plateau po gnì odü sciöche na pista blea-cöcena bona de tó sò dotes les categories de sciori da d'isté. Cun le Mountain pass sperunse de dè n contribut ala sconanza dl ambiènt y de ti mostrè a nüsc compaesans y sciori che ai po incè lascè palsè sù auti. En cunt de chësc aprijunse les scomenciadies dl Consorzi Turistich proponüdes por la sajun da d'isté che vëgn, sciöche le "stop cun gust" y i "bike friendly hotels". Al ne dess nia gnì fat confujiun pro l'atraziun de chësta cherta cun le trasport, ara dess incè ti dauri les portes de nostes pizes a chi che ò se gode le scenar dolomitich ampl y idiliach che ne se lascia tan co gnanca plü aziché da jödapé dla val sciöche al ti sozed a chi che é sò a 2.000 m. Nos cherdun tl istè y incè en chësc ann unse tut la dezijiun de dauri n ater implant, chël de Sponata, de uniformè i orars de daurida tolon demez le tēmp chît da misdè y daurin y stlujon düc i implanč dala medema ora. En chësc ann realisunse na pröma pert dl proiet, chël ò di n raiun fitness sò alalt cun percursc kneipp alaleria. Le proiet se svilupèia te chisc punc:

- Por mirit dl aiüt de Daniele Irsara che à tut pert a maratones y iron man, unse ciafè fora n sistem de percursc che se lièia ai raiuns olache la jënt röia cun i implanč sön Piz La Ila, Piz Sorega y Col Alt. Söinsom chisc implanč unse arjigné ite n raiun olache an po se mudé y lascè jö guant nèt do che an à fat l'ativité sportiva. Le percursc kneipp öga da regenerè la zircolaziun dl sanch. Dala planta dl pé pèiel ia la pompa che mèt a jì le sanch. Le percursc de riflessologia dl pé öga da stimolé y aumèntè la forza de chësta pompa. I çiarun de mëte adöm l'ativité fisica che po gnì praticada sò alalt cun la cura dl corp.
- I parcs cun argomènc specifichs ti é gnüs presentà ala Provinzia y i sperun de ciafè na resposta positiva le plü debota che ara va insciö che i podunse nes presentè cun na forma nöia al marcé turistich da d'isté.

Dèr bel giulan.

Implanć portamunt Al Plan

I s'un incuntè cun Georg Mutschlechner - president di implanć portamunt d'Al Plan de Mareo

Raiffeisen:

Sëise contënt cun l'andamënt dla sajun 2009/2010?

P.I. Georg Mutschlechner:

Tla situaziun generala dl'economia, podunse di de ester scialdi contënc cun l'andamënt dla sajun da d'invern. Respet al ann passè unse pordü valgama t'edema da Nadè, mo dedò unse tres n pü recuperè y i aratun de podèi arjunje plü o manco i valurs dl ann passè.

Osc setur é lié a de gragn investimënc, podëise nes di valch dl program por le dagnì?

Ti agn da gni unse preodü da fà plü co ater investimënc por miorè les pistes y da fà val' pista nöia. Inçe tl ciamp dl fà nêi unse vigni ann n valgügn investimënc, desche mascinns dala nêi, condütes dal'ega y dal'aria y sambëgn inçe n bel lëch de racoiüda dl'ega.

Gran ligrëza àn cun l'implant portamunt fat sö danü sura Al Plan. Podëise nes di en cört valch de chësc avanimënt?

Por pröm é da recordè che l'implant "Cianros" é stè le pröm "schilift" dl paisc d'Al Plan.

Do la roa dl 2006 à döt Al Plan aspetè ert do la daurida dl implant che colieia le zënter dl paisc cun le raiun dai schi

de Plan de Corones. Inçe la daurida da sèra (vigni dédolö-nesc y vigni jöbia dales 8 ales 10 da sèra) y le tru dles liöses é gnü dër aprijé, spezialmënter dala jënt dl post.

Co odëise pa le dagnì y le svilup de Osc setur?

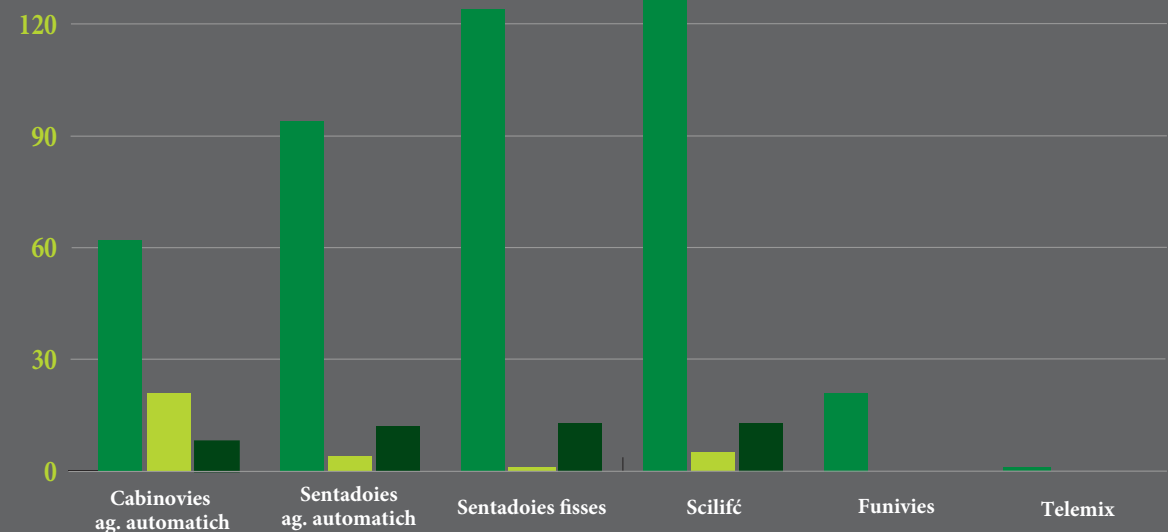
Sambëgn n'é la situaziun economica y finanziaia atuala nia dër bona, mo deache i ün bele superè dër bun döes sa-juns, arati ch'i podunse arjunje la fin dla crisa zënza de gragn problems. Le svilup tla gestiun di implanć portamunt jarà plü co ater tla direziun da miorè i systems de gestiun, manutenziun, di lauranć y la sconanza dl ambiënt. Por chësc unse inçe tl ann passè portè ite tla gestiun dla cualité y dla sconanza dl ambiënt n sistem zertifiché cun l'ISO 9001:2008 y 140001:2004.

Dër bel iolan.

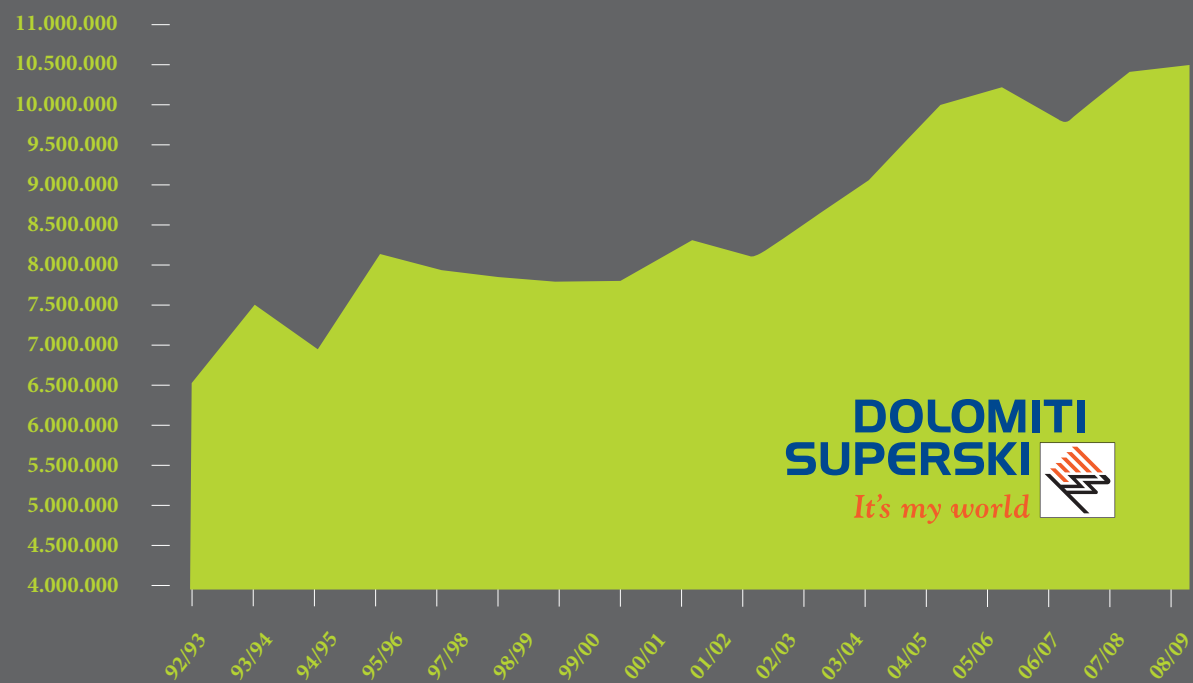

NR. IMPLANĆ PORTAMUNT 2009/2010

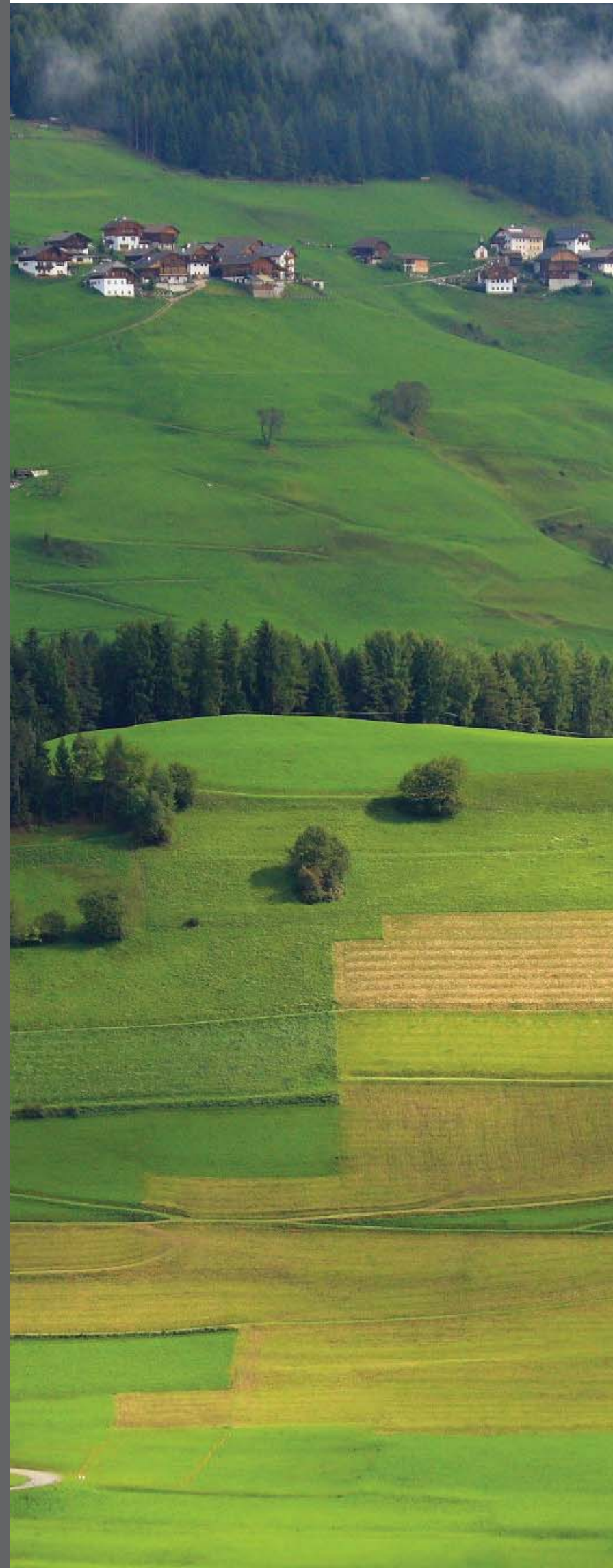
- DOLOMITI SUPERSKI
- PLAN DE CORONES
- ALTA BADIA

Dis skipass venüs DOLOMITI SUPERSKI y raiun 1992/1993 - 2008/2009

PAURS Y ARTEJANAT

Pest di paurs

“Reconescimënt por eroi de nüsc tëmps”

Pest di paurs da munt 2010: Manajè n lüch te na manira ejemplara y se dè da fà por la comunité de paisc

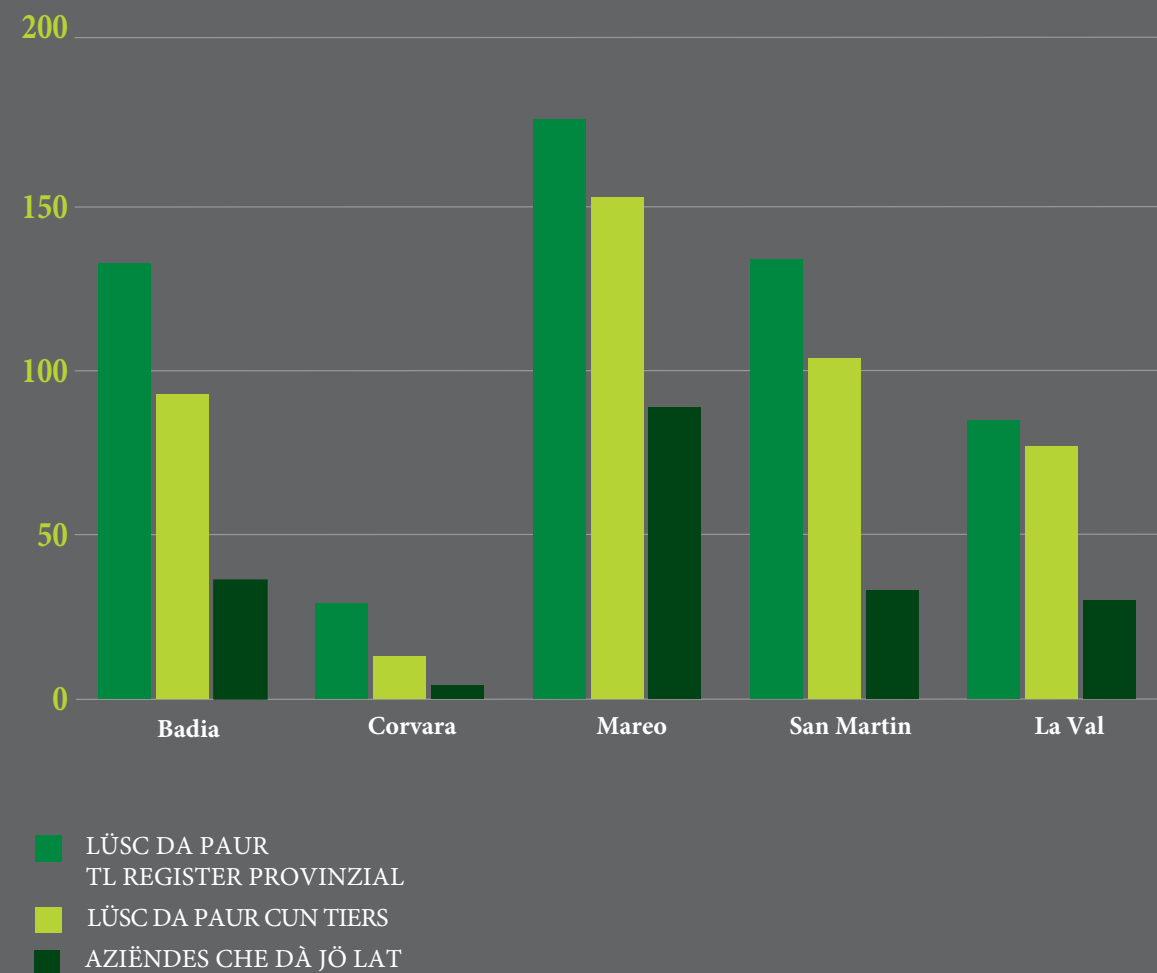
La familia de Sepl y Maria Rubatscher à davagné le pest di paurs da munt dl 2010. Dala reuniun provinziala dla Lia di Paur era gnüda onorada por i gragn miric che ara se fej.

Dötes trèi les families che à davagné le pest di paurs da munt à valch de anfat: Ares manajèia sù lüsc te na manira ejemplara sot a dèr de ries condiziuns y à tres ciamò dлаurela de se dè da fà a livel orientar. “Ci che nüsc 6.000 paurs fej vigni dé, é valch dèr de gran. Ai é eroi de nüsc tëmps. Che i ün te Südtirol na contrada culturala unica y produc che an ne ciafa zèna ignó podunse ma rengrazié i paurs”, ti à dit ai paurs da munt sciöche reconescimënt le presidënt provinzial dla Lia di Paur Leo Tiefenthaler. Porchël é vigni ann trèi families che ciafa sciöche rapresentanza le pest di paurs da munt. Ince Luis Durnwalder ti à desmostre reconescënza ai paurs da munt y le presidënt dla Federaziun dla Cassa Raiffeisen de Südtirol Heiner Nicolussi Leck. Les Casses Raiffeisen de Südtirol sponsorisèia vigni ann le pest di paurs da munt.

Sepl y Maria Rubatscher
Tolpèi, La Val

96 puné de dificolté tla cherta di lüsc desmostra le lüch da paur da munt Tolpèi de Sepl y Maria Rubatscher. Sepl y Maria Rubatscher, le paur jonn Michael y i mituns laöra ite diesc hec tar de pre. La fontana de davagn prinzipala é le lat

che vègn dè jö. Incèr 14 vaçes é te stala, laprò vègnel ciamò zidlé armènc. Cun tröpa fadia manajèia la familia incèr 10 hec tar de pre, d’atri 9,5 hec tar de pre, de pastöra y de pre da munt é adinfit. Por miorè le davagn à le möt Michael y sùia familia n pice agriturism. Tèmp por le voluntariat s’ à la familia da dagnora incà tut. La musiga, i destödafüch, la Lia di Paur de Südtirol, la Jonèza da Paur, la comisciun di lüsc y n zacotan d’atres uniuns y organisaziuns à dagnora albü y à na gran importanza.

Artejanat

Dot.
Artur Conrater

Raiffeisen:

Dot. Artur Conrater, co à pa stlüt jö l'ann 2009 l'artejanat tla Val Badia?

dot. Artur Conrater:

Le 2009 é stè l'ann tl zënter dla crisa economica mondia-la inçe sce tröc esperc aratà che ara jiss cotan miù. Sce i ùn albü a nivel mondial na rezesciun de bëgn le 2,5% - tl'Europa baiunse dl 4% y tla Talia dl 4,8% - spo à Südtirol superè chësc tēmp valgama bun pordon ma le 0,3%. Por cí che reverda en particular l'artejanat tla Val Badia él inçe chilò stè seturs che à patì deplü co d'atri, nominun ma le frabiché, i trasporc, le setur dl aredamēnt che segnalēia n manco dl 10% čina 30%. Seturs cun ativité tl ressanamēnt, sides izolaziuns co sparagn energetich, à indò stlüt jö dēr bun, aumentan le faturé dles aziēndes.

Odēise poscibilitēs de sinergies/ cooperaziuns danter artejans por afrontè damì le marcé?

Zēnzater sarà tl dagnì tres deplü da chiri formes de sinergies y cooperaziuns danter artejans. Chësc por avēi la poscibilitè de tó pert plü sauri inçe a gares de laürs publics olache al é da püch gnü mudé normes y regolamēnc. Les pices dites é inçe tres plü tormentades da de nöies leges che reverda la segurēza sön le laür, zertificaziuns de de vigni sort, POS, DURC, SOA, y i.i. porchèl él important che an se mētes adöm, che an cooperēies y sparagnes cosc.

La gran concorēnza sön le marcé porta pro a calculè tres plü avisa - la spana de davagn devēnta tres mēndra - co se stara pa te Osc setur?

La dërta calculaziun dl prisc, le smendrimēnt di cosc, maiù control dles finanzas, miorè tres inant la cualité de

nüsc laürs y produc, la crēta tl artejan y la buna formaziun profesionala di dependēnc y colaboradus sarà tl dagnì les chertes por n suzès inant tl artejanat. Al ne bastarà nia ma plü ester n bun artejan mo inçe n bun manajadù. Chilò saràl debojēgn da ti stè do y da sostigni chēsta pert de formaziun imprenditoriala.

Či situaziun de domanda de laür registrēise pa ti pröms mëisc dl 2010?

Tratan l'invern él normal che l'ativité artejanala lascia n pü do, almanco te val' seturs, sciöche frabiché, strades, canalisaziuns, y i.i. Mo i po constatè che al é indò bel plan döt che mēt man de pié ia, dites che fej investimēnc y che tol indò sö lauranč. I arati che le 2010 podess ester n pü miù co l'ann passè, inçe sce la crisa n'é nia čiamò passada.

Le marcé local é chël plü important por i artejans de nosta valada, či consēis podēise pa dè inant por mantignì le suzès de Osta categoria inçe tl dagnì?

dot. Conrater:

Le suzès po ma gni sce duc fej so dovēi tla calculaziun di cosc, tla organisaziun dl laür/ativité y dles finanzas; cun mantigni y miorè inant la cualité y la profesionalité/formaziun di lauranč y colaboradus; cun chiri marcìa inçe foradecà; cun fà olache al é debojēgn cooperaziuns; ma insciö saràl meso de laurè bun inant čiodiche le consumēnt de Südtirol sa pa bëgn da d'aprijé la cualité de nüsc artejans.

Dër bel dilan.

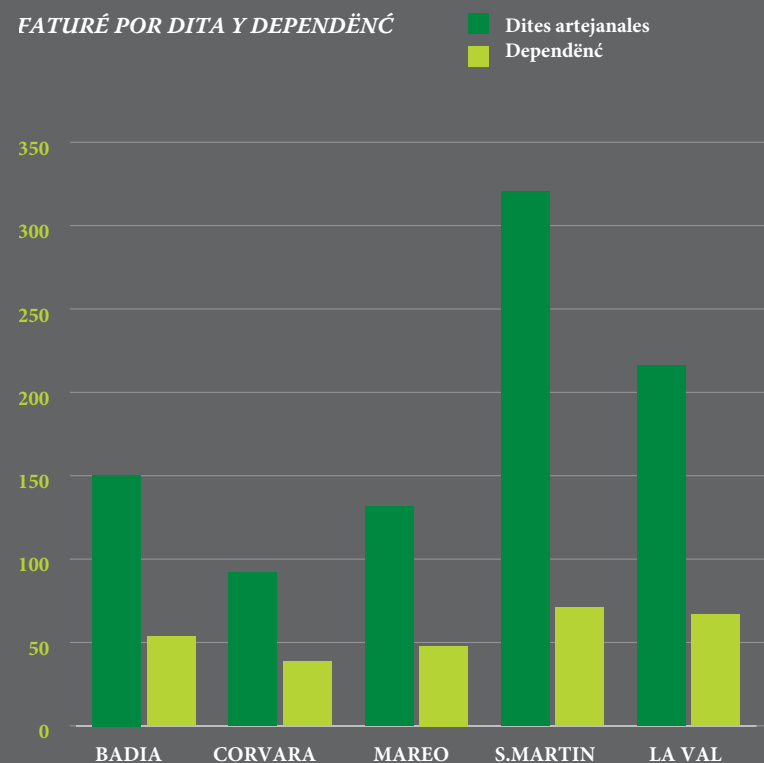
DITES ARTEJANALES Y DEPENDĚNC

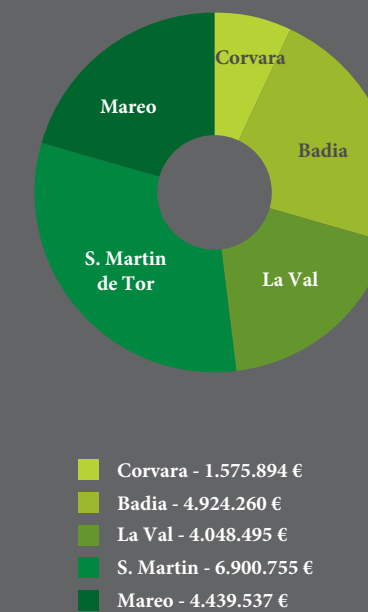
FATURÉ POR COMUN 05

FATURÉ POR DITA Y DEPENDĚNC

Cutes por comun (IRPEE, CVA, IRAP)

*ZIFRES DLA
CASSA RAIFFEISEN
VAL BADIA*

Bilanz

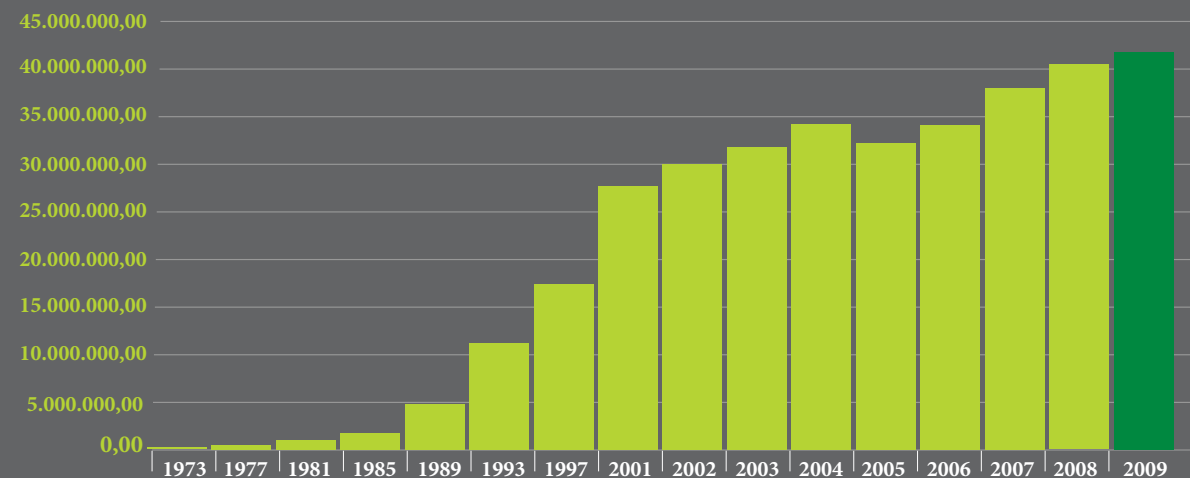
USC DL ATIF	2009	2008
Cassa y desponibilitè licuida	3.015.407	2.921.145
Ativitès finanziares arjunes por sciacarada	1.477.108	2.508.263
Ativitès finanziares desponibles por la venüda	13.495.617	19.905.903
Credié ti confruné dles casses	42.528.023	29.401.516
Credié ti confruné di tliënc	266.371.713	246.832.444
Partezipaziuns	53.496	76.885
Ativitès materiales	6.436.520	6.373.018
Ativitès fiscales	530.312	666.776
a) Corèntes	102.194	185.722
b) Antizipades	428.118	481.054
D'atres ativitès	1.419.190	1.137.616
Total dl atif	335.327.387	309.823.565

USC DL PASSIF Y DL PATRIMONE NETTO	2009	2008
Debié ti confruné dles casses	20.014.164	11.478.977
Debié ti confruné di tliënc	131.492.008	108.604.473
Titui en zircolaziun	125.536.745	120.379.953
Passivitès finanziares de sciacarada	0	48.238
Passivitès finanziares sciazades al fair value	4.768.936	21.456.457
Passivitès fiscales	279.322	272.025
b) Desvalies	279.322	272.025
D'atres passivitès	10.087.455	6.282.858
Tratamënt de fin de raport dl personal	980.692	1.382.671
Fonds por risé y oblaziuns	64.506	22.866
b) D'atri fonds	64.506	22.866
Resserves de valutaziun	412.960	270.342
Aziuns che po gnì remborsades	4.665	4.582
Resserves	39.407.766	36.994.532
Suraprisce de emisciun	35.774	34.629
Ütl (Pordüda) d'eserzize (+/-)	2.242.395	2.590.963
Total dl passif y dl patrimonie netto	335.327.387	309.823.565

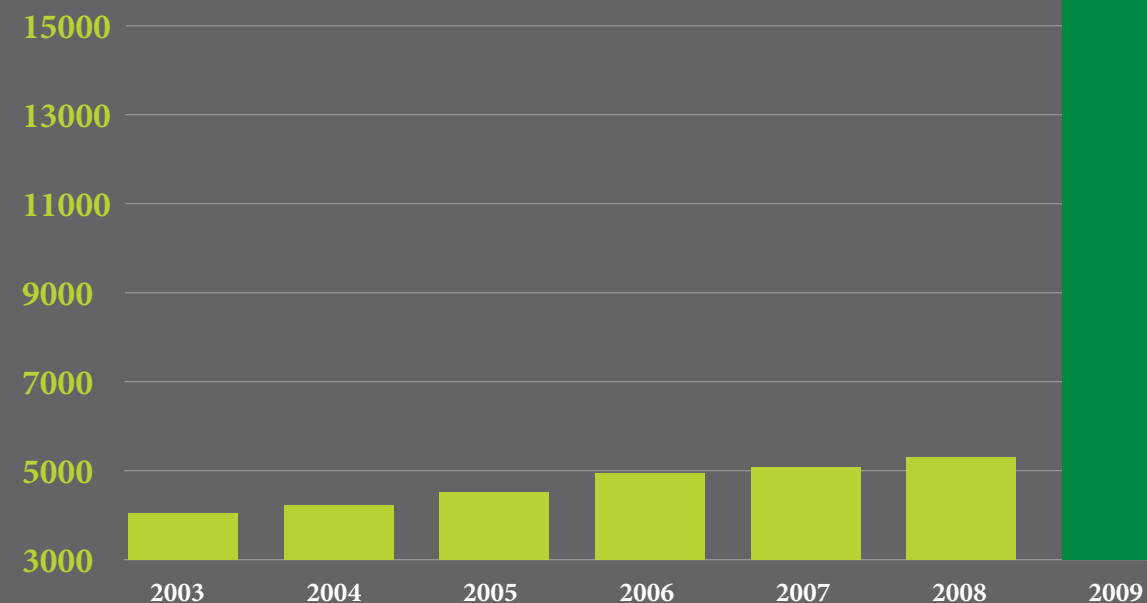
Cunt Economich

USC	2009	2008
Interesc atifs y davagns assimilà	12.327.003	17.583.943
Interesc passifs y davagns assimilà	(4.675.438)	(8.917.800)
Ur de interès	7.651.565	8.666.143
Comisciuns atives	2.445.684	2.376.752
Comisciuns passives	(222.364)	(225.610)
Comisciuns netto	2.223.320	2.151.142
Dividendi y davagns valis	494.794	233.428
Resultat netto dl'ativité de sciacarada	106.677	(168.797)
Ütl (Pordüdes) da desmetüda o cumpra danü de:	54.638	(48.550)
b) Ativitès finanziares a desposiziun da vëne	48.351	(67.230)
d) Passivitès finanziares	6.286	18.680
Resultat netto dles ativitès y passivitès finanziares sciazades al fair value	108.841	(219.773)
Ur de intermediaziun	10.639.835	10.613.593
Mudaziuns/surantutes dl valor netto por deterioraziun de:	(781.065)	(404.199)
a) Credié	(680.938)	(404.199)
b) Ativitès finanziares desponibles por la venüda	(100.126)	0
Resultat netto dla gestiun finanziaira	9.858.770	10.209.394
Spëises aministratives	(6.999.582)	(7.130.308)
a) Spëises por le personal	(4.120.210)	(4.043.859)
b) D'atres spëises aministratives	(2.879.372)	(3.086.449)
Mudaziuns/surantuta dl valor netto sön ativitès materiales	(529.086)	(509.008)
D'atri davagns de gestiun	412.275	487.796
Cosé operatifs	(7.116.393)	(7.151.520)
Ütli (Pordüdes) dles partezipaziuns	(23.389)	(45.820)
Ütli (Pordüdes) porvia che al é gnü dè sö investimënc	(14.982)	(1.502)
Ütli (Pordüdes) dla operativité corënta al lordo dles cutes	2.704.006	3.010.552
Cutes sön le davagn dl eserzize dla operativité corënta	(461.611)	(419.589)
Ütl (Pordüda) dla operativité corënta al netto dles cutes	2.242.395	2.590.963

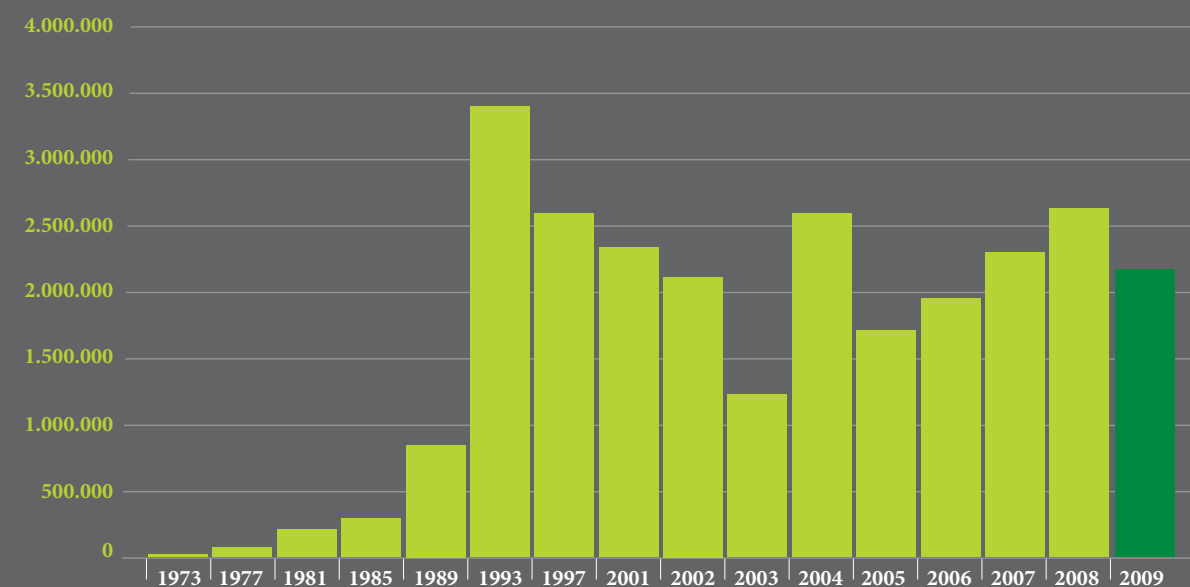
SVILUP DL PATRIMONE

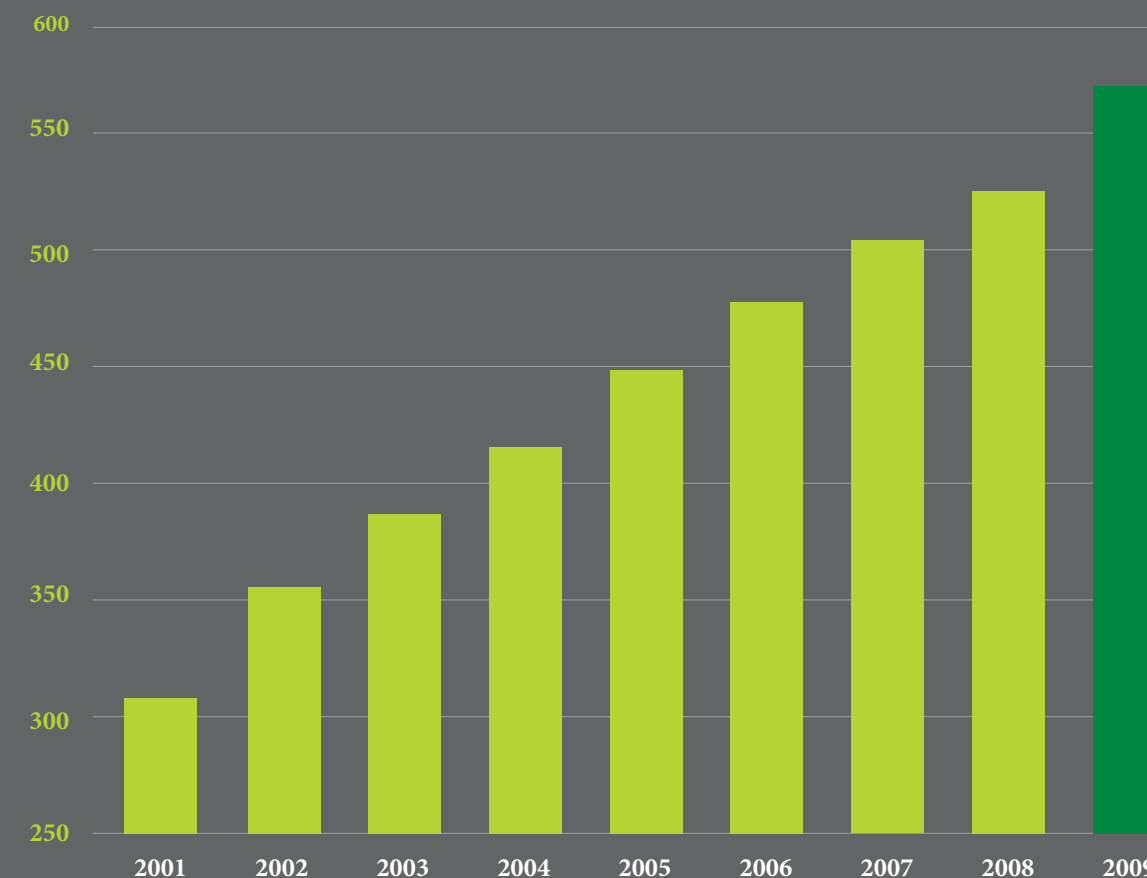
**PREMIES DE ASSIGURAZIUN
Y VITA INCASSADES (en miliuns de euro)**

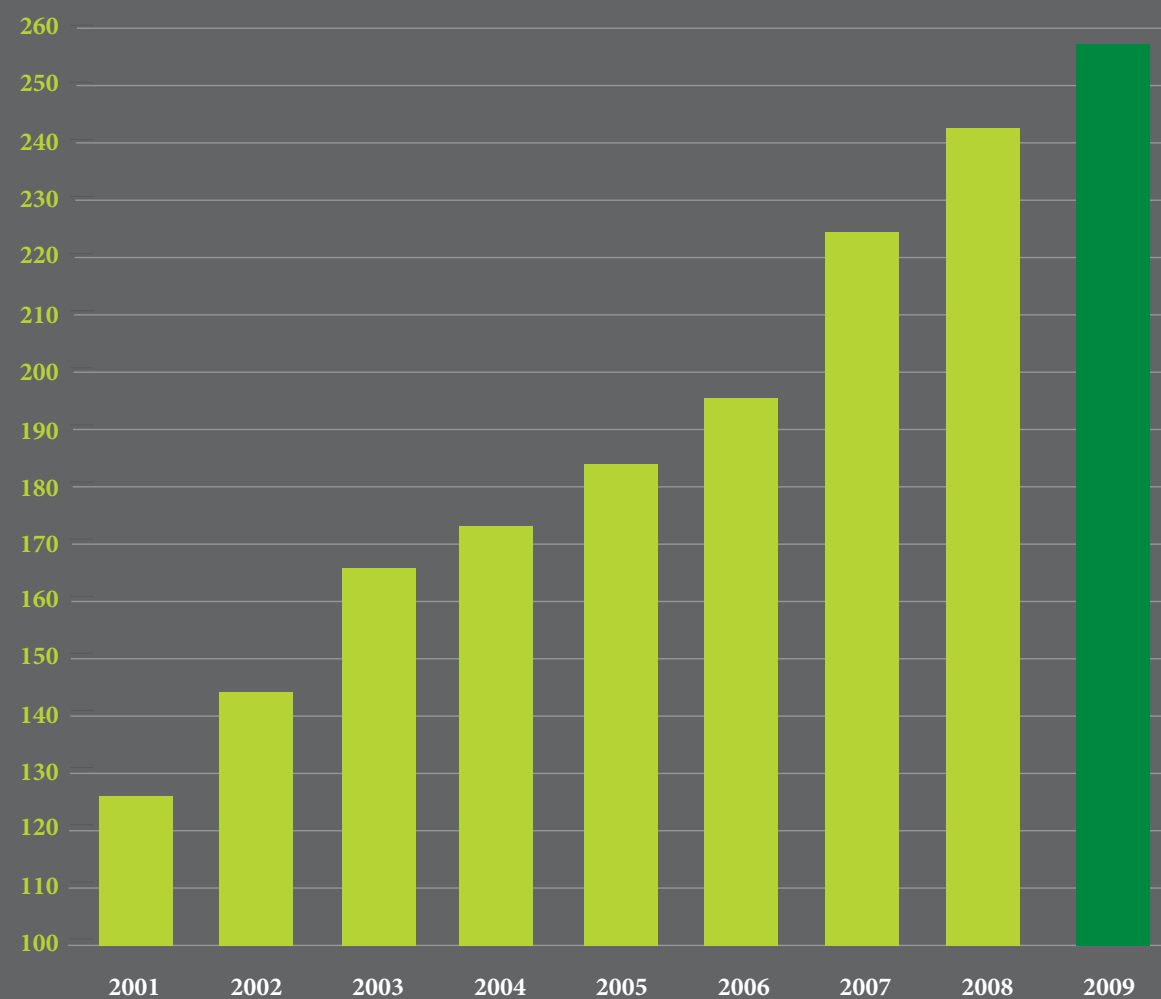
SVILUP DI DAVAGNS

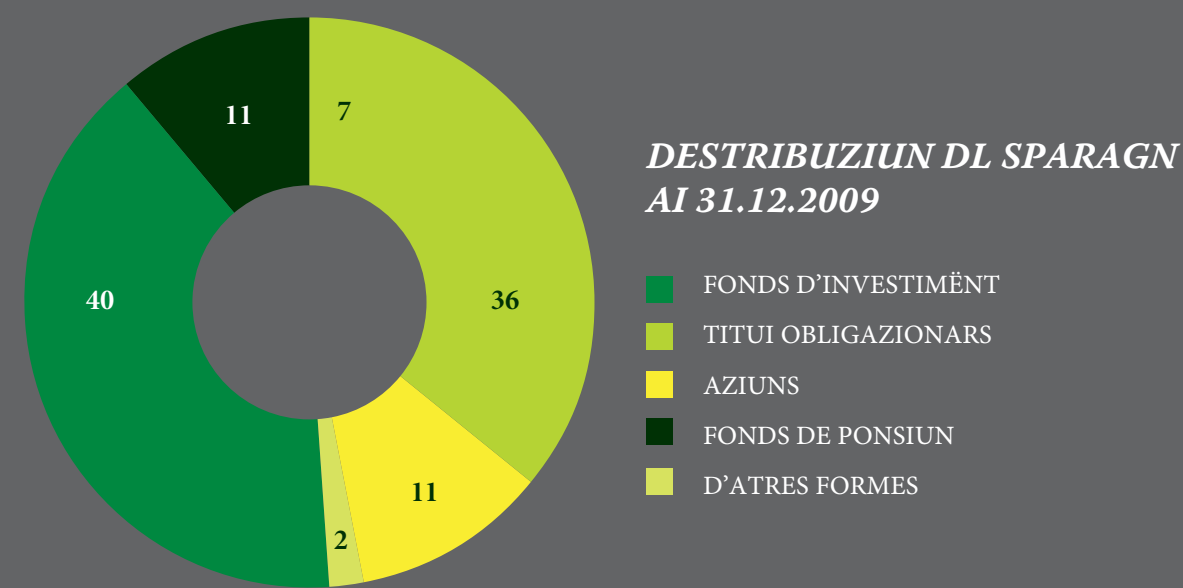
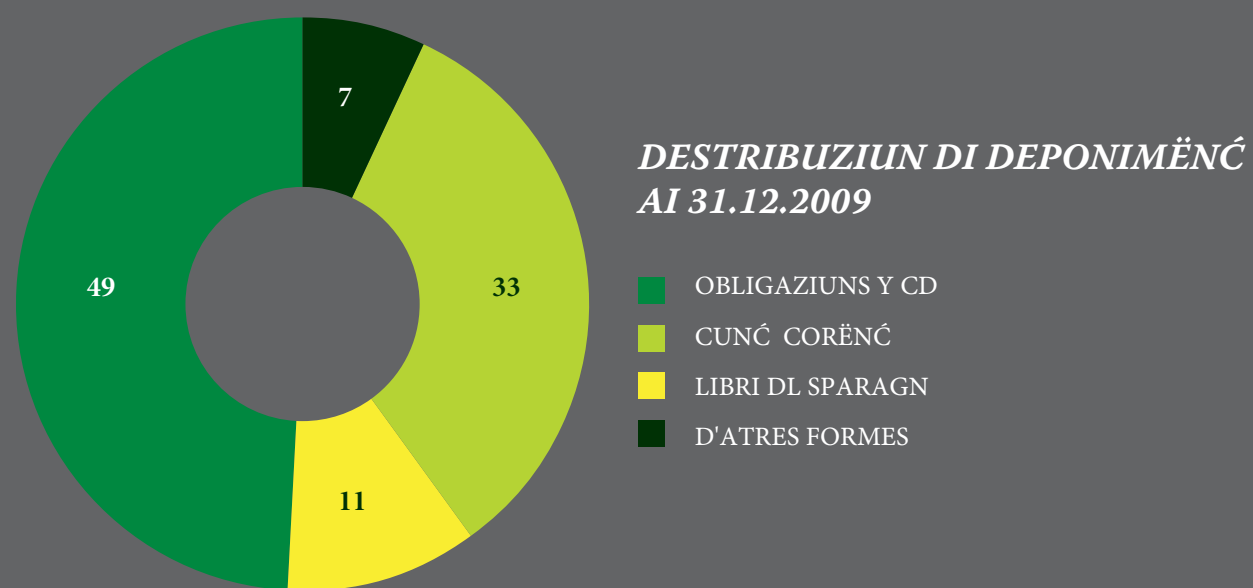
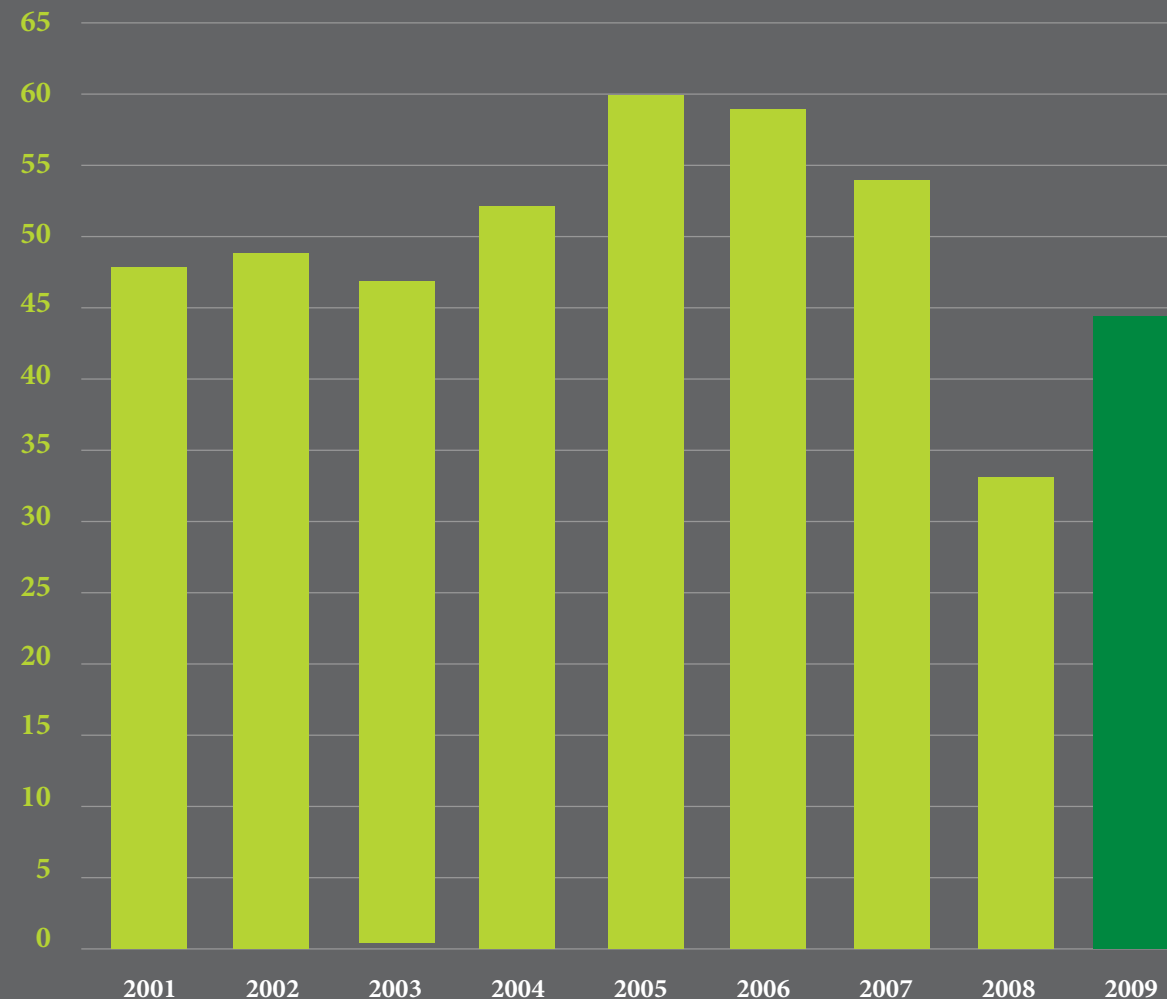
VOLUMS D'AFARS CUN TLIËNC EN MILIUNS DE €

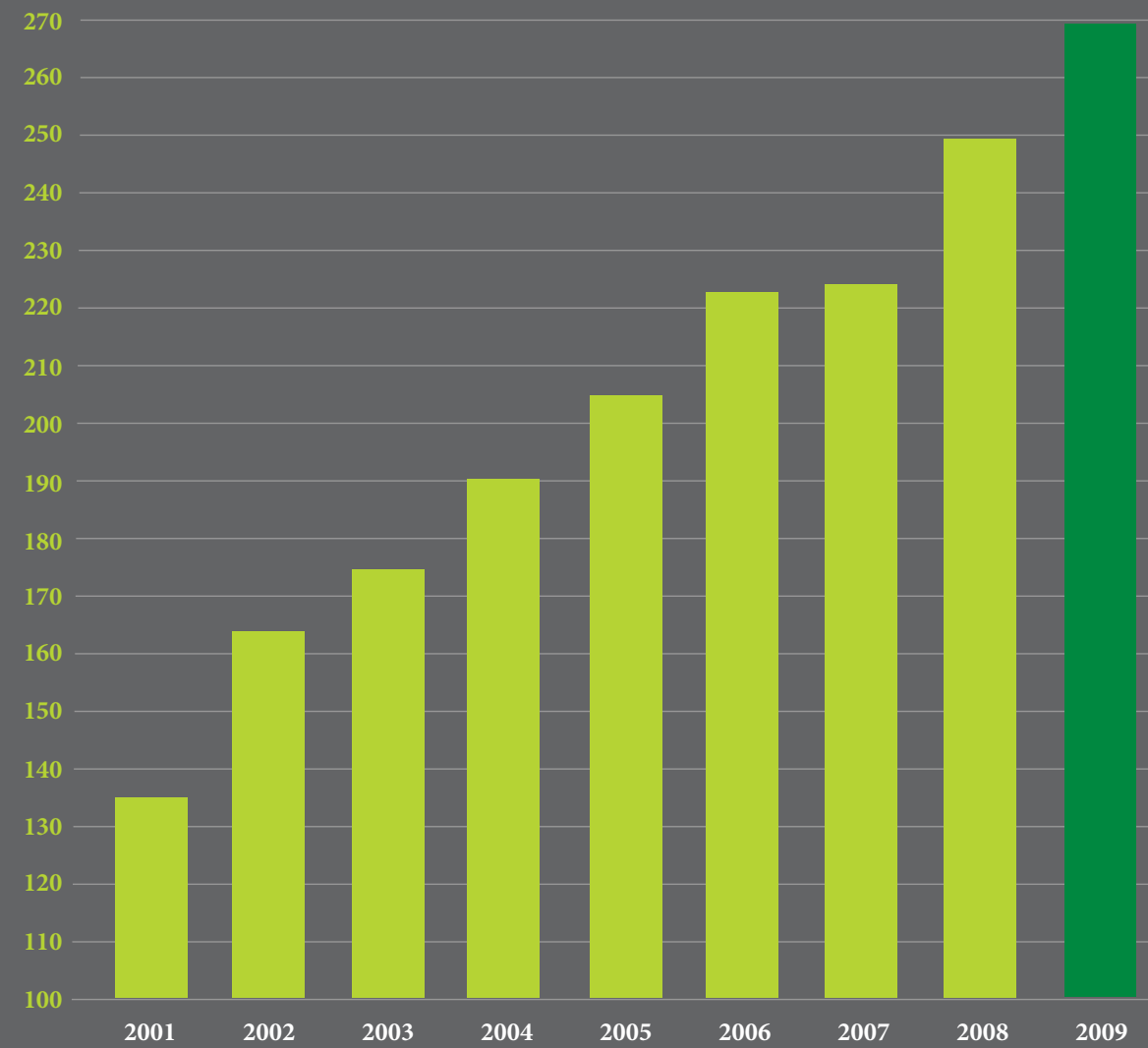
SVILUP DI DEPONIMĒNC EN MILIUNS DE €

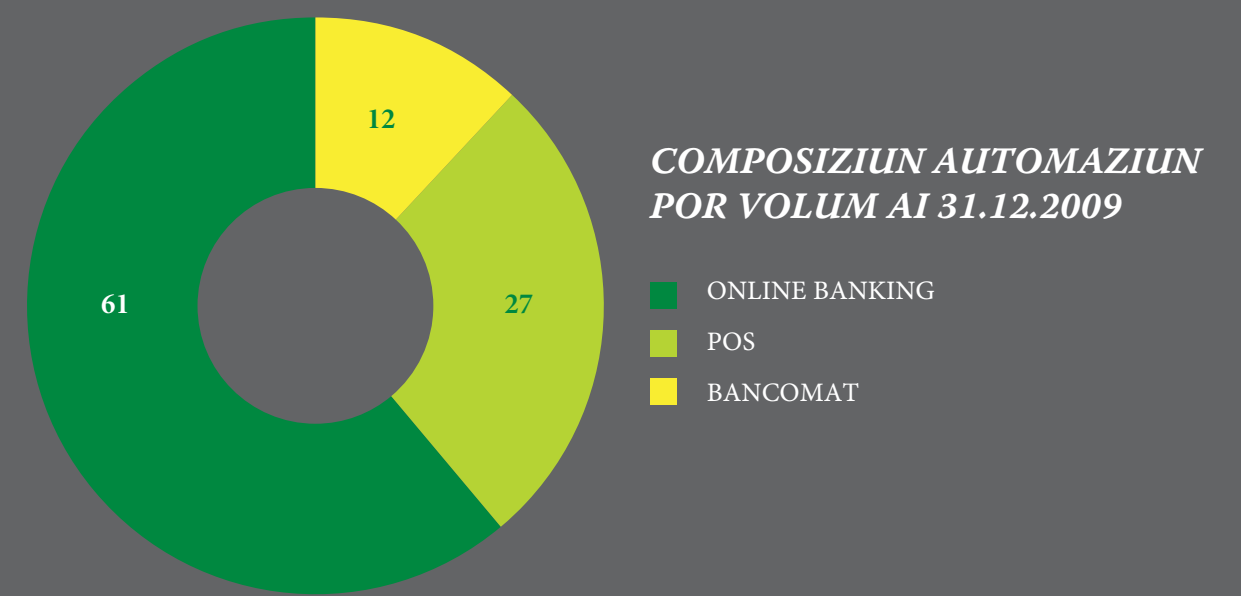
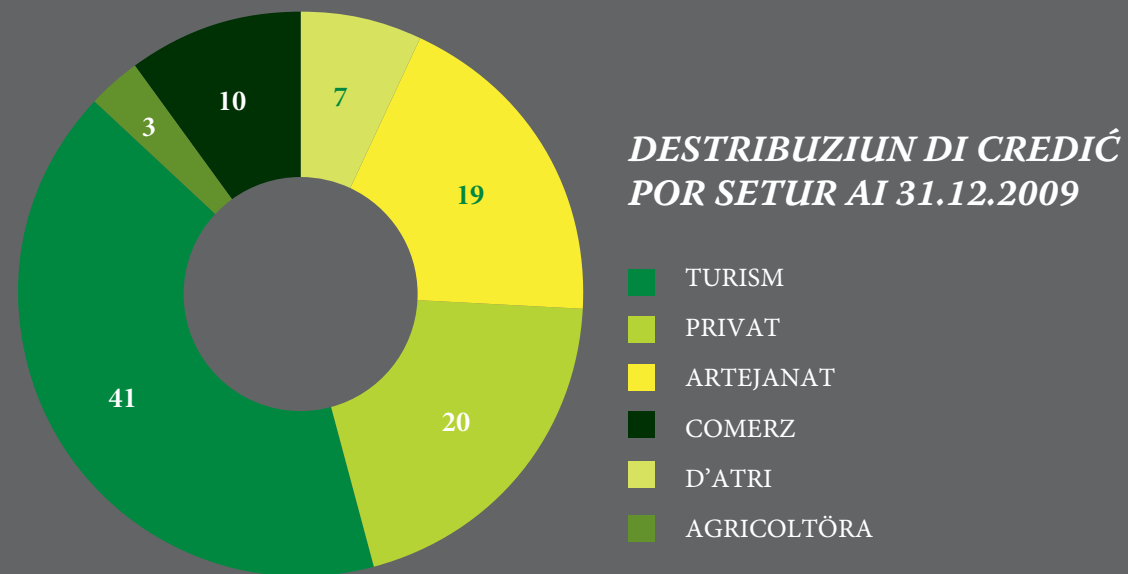
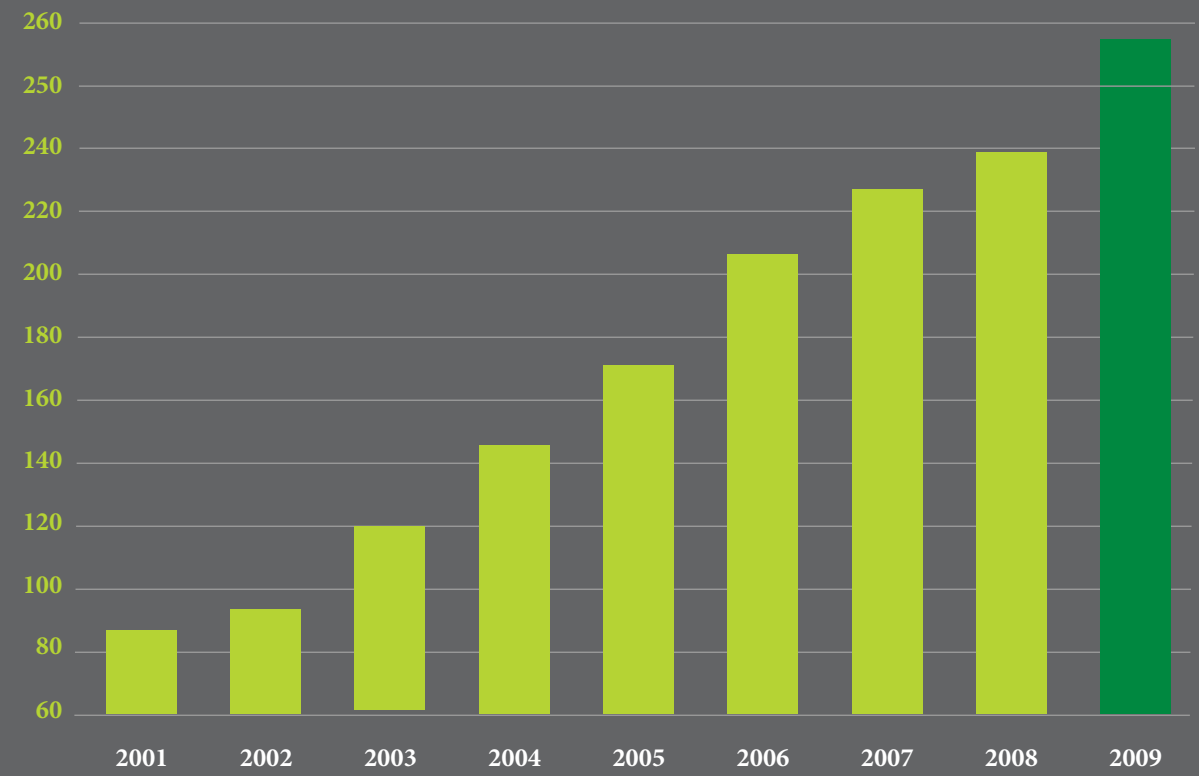
SVILUP DL SPARAGN AMINISTRÉ Y GESTÌ EN MILIUNS DE €

SVILUP DI CREDIĆ EN MILIUNS DE €

SVILUP AUTOMAZIUN EN MILIUNS DE €

ASSIGURAZIUN CUNTRA I RISĆ: N CAJE CONCRET

Intervista a Robert Willeit, pair de La Pli de Mareo

Can é pa rot fora le medefüch?

Robert: Ai 11.04.2008 dales döes de net

Či dann ëise pa albü?

Robert: Le fü à desdrüt completamenter la pert de lën dla majun, al à fat dagns ala strotöra statica dai petuns y al à desdrüt les mascinns y le fen co ea te majun. En gran dann y laür ài incé albü da romené sò. Nia da desmoncé è sambèn la gran spordüda y i dagns morai. Döt adöm èl sté en gran dann, la majun ea apëna fata sò!

Co ése pa assicurà cuntra le medefüch?

Robert: Por fortuna ài albü slüt jò tres la Cassa Raiffeisen Val Badia na poliza cuntra le me de fü co m'à paié fora i dagns dles cosses ch'i à albü assigüré. Či ch'i n'à nia albü assigüré ài mossü mo paié enstess.

Co é pa stada la pratica de paié fora i dagns?

Robert: I po dì che la Cassa Raiffeisen Val Badia m'à tres sü consulënc dé atira dōta la consulënza por la denunzia y à traté les pratices te n tomp scialdi cōrt.

Nia diüc n'é assicurà, datrai assigürà massa püch.

Robert, co ése pa os assigüré?

Robert: Te mio caje mëssi di ch'i ea assigüré empü massa püch. Porchël poi se dé a diüc le consëi da se lascé assigüré bun. Sce i ne foss nia sté assigüré, essi cialfé series dificoltës economiches. Lascesse porchël aconsié dai consulënc dla Cassa Raiffeisen Val Badia, co po se dé dötes les enformaziuns ch'an adora y se pité les polizes adatades.

Odëise ite che ester assigürà y ester assigürà dërt é important?

Robert: Iu à odü tan emportant ch'al è da ester assigürés y i dijess a diüc da se lascé aconsié tal ciamp assiguratif y da se assigüré aladò dles esigënzes spezifiches sides por i risc dla porsona co chi dal patrimone. Propio le patrimone fat sò con de gran bries y soius dess incé gni assigüré cuntra i dagns da fü, d'atri y de responsabilité. Ne fà nia cōsc, t'en caje de dann podess mëter a gran risch na familia entiera y/o na impreja. Porchël poi ma se aconsié de tó sò contat cun i consulënc dla Cassa Raiffeisen Val Badia, ai desmostra gran desponibilitè y competënza incé tal ciamp assiguratif.

POLIZA SANITARA POR MÈMBRI

Porvia che la sanitè é le miù bëgn dla porsona y ajache la man publica n'è nia plü bona de ti stè do ai bojègns dl marcé, orésson indò ti lascè alsavèi a nusc mèmberi che al é gnü laurè fora na poliza "sanitara" a bëgn de nusc mèmberi. Propi te n tèmp olache döt le sistem sanitar provinzial é te na fasa de assestamènt (spezialisaziun de vigni ospedal, inserimènt dla poscibilitè de prestaziuns privates, medejina alternativa y i.i.), vara da capi tan important che al é da se curi les spèises sanitares y da d'avèi la segurèza che la sanitè vëgn sconada.

Chilò n valgügn vantaji dla curidöra sanitara:

Te ospedal oressi gnü curé da n dotur a chël che i ti à crèta. Y porchèl oressi me chirì fora instès le dotur.

Te ospedal oressi podèi vari cun calma – cossa che ara ne va nia da fà te na ciàmena olache al é de plü porsones.

Porvia che an mëss aspetè dî, ài plü ion sce i ne mëssi nia depène dales prestaziuns di ospedai publics.

I oress passè de bi dis de vacanza y podèi me lascè, sce al va debojègn, sön na assistènza sanitara y sön ospedai cualificà.

Y chësc nia ma tla Talia, mo incè foradecà.

Nosc môt, che i s'ün tan dejidré, é finalmènter gnü al monn. Sperun che al pois crësce sò indortöra y arjunje le travert tan rí de se svilupé indortöra. N program de control sistematch foss propi chël che al oress ester.

I savun che nosc môt é sann. Mo ma n grup de specialisè podarà nes dî sce le svilup va inant sciöche al é odü danfora te vigni fasa. Sce i savésson madèr da che ji!

Nosta Cassa Raiffeisen é a Osta plèna desposiziun por de plü informaziuns sön la Poliza Sanitara y sön le sorvisc de medejina preventiva por i mituns sot i dejedot agn.

Por vire bun mësson ester sagns. Cun nosta poliza sanitara Ves pitunse la poscibilitè de sconè le miù che ara va Osta sanitè y chëra de Üsc familiars!

raj. Benedikt - responsabl di producé assicuratifs dla Cassa Raiffeisen Val Badia

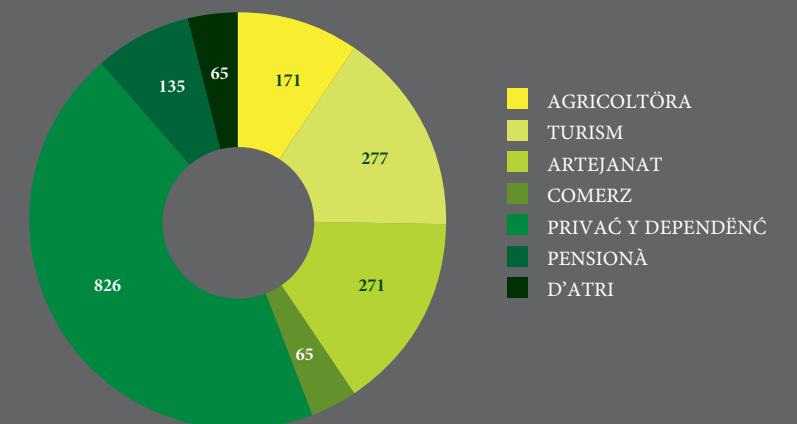
Cost dla poliza

Mëmber da su € 300

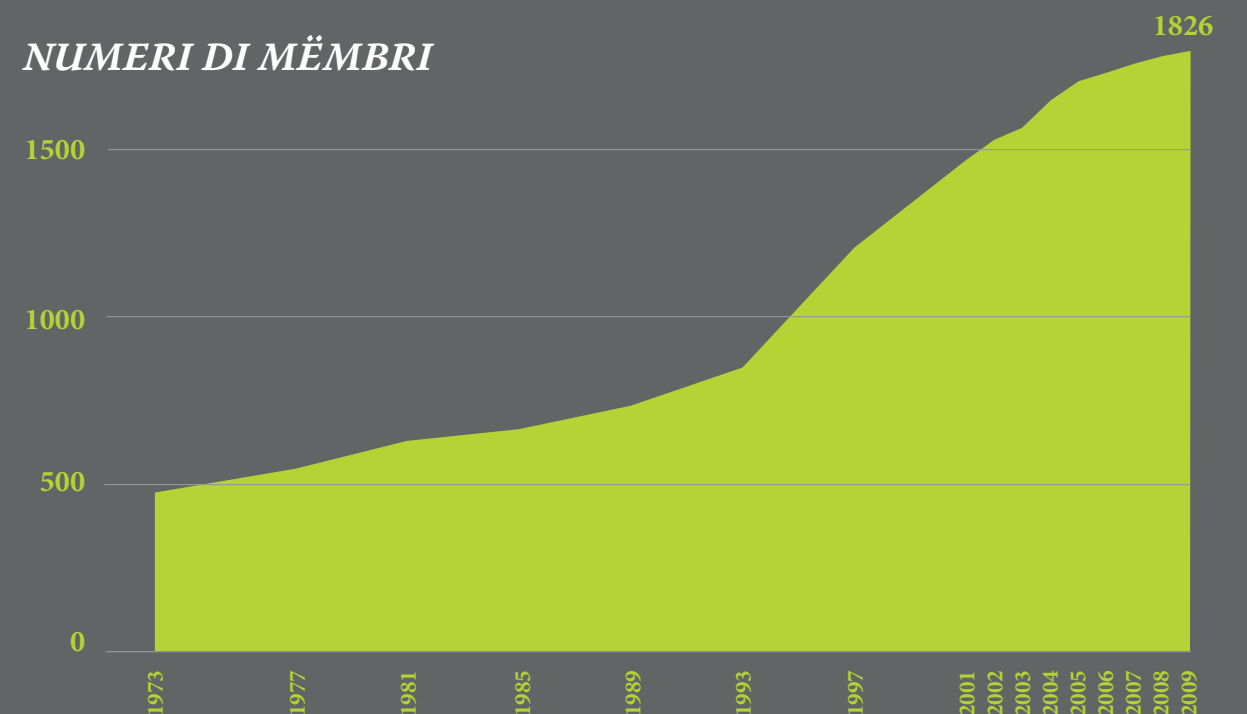
**Mëmber y sü familiars
fiscalmènter a ciària € 375**

**Por vigni ater familiar nia
a ciària € 215**

NUMERI DI MÈMBRI POR SETUR ECONOMICCH

NUMERI DI MÈMBRI

JOGN Y SPARAGNÉ

Tres scomenciadies desvalies cíara la Cassa Raiffeisen de sensibilisé i mituns bele da picí insö da sparagné y adoré dèrt i scioldi. Chilò orésson recordè:

Le concurs dla racoiüda di 5 puné ...

à incé en chësc ann albü n gran suzès. Vigni môt/a dai 6 ai 13 agn à la poscibilitè da portè sü sparagns n iade al mëis te banca, i mëte sön le liber Sumsi o Gocard y ciafè insciö n timber por vigni versamënt, n iade al mëis. Canche ai à albü arjunt i 5 puné ti aspetâl al pice o jonn na bela scincunda der ütla: i mëndri, dai 6 ai 8 agn ciafà na racoiüda de jüc y i plü gragn, dai 9 ai 13 agn ciafà n STIK da d'adore pro le computer.

Tröc mituns y tröpes mitans s' à dè da fà por sparagné y mëte ia vigni mëis sü pröms davagns por arjunje insciö so travert y ciafè la scincunda che ti aspetâ.

L'edema dl sparagn...

é gnüda metüda a jì l'ultima edema de otober 2009, dai 23 ai 30. Mituns cína 13 agn à podü gnì chisc dis te banca cun sü sparagns, i mëte sön so liber y ciafè na scincunda, chirida fora sön la basa dla eté di mituns.

Al'edema dl sparagn él stè tröc mituns y tröpes mitans che à tut pert y à desmostrà che ai imparà bele da picí da sparagné.

Ala 39ejima ediziun dl concurs internazional da depënje Raiffeisen...

à dl 2009 podü tò pert les scores elementares de Badia, La Ila y San Cíascian. Implü la scora mesana da La Ila. Le tema dl concurs è: "Deplü deboriada, de plü umanité". Le concurs à albü n gran suzès, düc i scolars che à tut pert à desmostrà fantasia y na bona man da depënje. I plü bi des-sëgn, chiris fora da na iuria, é gnüs premià a nivel de valada cun de bi pesc. Le plü bel dessëgn de vigni categoria, 3 indöt, é gnüs menà a Balsan por tò pert ala cualificaziun a nivel provincial.

Sumsi.

MITUNS Y SCIOLDI

A mète man n pèr de numeri por se fa ponsè do ...

Inçe sce döt le monn baia de crisa, è la capacità de cumpra di 5,7 miliuns de mituns danter 6 y 13 agn de indöt 6 miliarç de euro. De chisc palsa avisa 3,6 miliarç de euro sön cunc de sparagn – mesamënter 626 euro por môt/möta. A bëgn 2,5 miliarç de euro se amuntëia i scioldi scincà y les spënores. Por se i davagné ne à i mituns messü fà püch o degun sforz!

Esperç de marketing adressëia ion sües strategies te retlam a pici mituns. Chëstes laöra 24 ores sön 24, 7 dis al'edema, por ti mostrè ai pici consumadus dotes les manires possibiles da dè fora sü scioldi ... La televijiun, i folieç, internet yii descda ti mituns n gröm de dejiders.

Orunse ti insigné a nüsc mituns, co manajè te na manira responsabla sü scioldi – o ti lasciunse chësc dovëi tan important al'industria di retlams?

Stüdi desmostra, che an arjunj le maiü efet, sce an ti insëgna ai mituns le raport responsabl cun i scioldi anter 4 y 11 agn.

I mituns impara, che al é bel da se mète instësc n travert y da ponsè y se porvè co fà por l'arjunje.

Cun 12-14 agn é le comportamënt de consum di jogn bele scialdi interiorisé y rí da mudé!

I reportun na intervista cun Daniel Wehrli, n impresar svizer, che à lancè l'idea "Kinder-Cash" cun gran suzès tl monn dl'economia, dl'educaziun y dles scores.

Raiffeisen:

Pon imparè co manajè i scioldi te na manira responsabla?

Al é mituns che è bele de natöra dër previdënc, d'atri indô de gran spaterluns...

Daniel Wehrli:

Conescëise bele l'esperiment gnü fat tl'Università americana de Stanford ti agn 60 ia? An ti à dè papes a n grup de

mituns da 6 agn y splighé, che ai podò se les mangé atira o aspetè, cina che an foss gnüs zoruch te aula. Tl caje che ai ne s'ess nia albü mangé les papes, essi ciafè n pest. Do da n cört tēmp èl bele n terzo di mituns che s' à mangé dotes les papes, püch dedò inçe le secundo terzo. Le rest di mituns à aspetè le pest. Do da cotan de agn àn osservè che danter i mituns che s' à mangé atira dotes les papes nen èl cotanc che à problems de sanité, finanziares y söl laür. I mituns che à aspetè y sparagné, è indere por la maiü pert te posiziun de direziun y se detlarà dër contēnc y fortunà.

Por fortuna éson al dedaincö a öna, che an é bugn da ti insigné ai mituns co manajè cun ortü i scioldi. Important èl mefo da mète man adora assà!

Chël oress di?

Cun 3 o cater agn dess i mituns bele imparè, che an ne lascia i scioldi nia ma insciö incërch, mo che an i mèt te tacuin o tl porcel. Al é inçe dër important da d'arjunje i mituns sön le livel emotif. I neni y i geniturs dess ti cuntè ai mituns, co che ai se à davagné sü pröms scioldi, por ci che ai i à sparagné o ci che ai s' à cumprè impara. Y sambëgn dër, dër important èl che i pici mituns impares da d'aspetè. An ne dess nia ti ejaudi atira vigni dejidèr.

Mëss inçe i geniturs ponsè sura so comportamënt de consum ...

Sce. Dantadöt mëssi ti splighé de plü ai mituns, co che ai manajëia sü scioldi. Por ejëmpl ne bàstel nia di: "Chësc isté junse al mer chilò y dailò." Ai dess inçe ti di, che al costa cotan de scioldi y co che an fej da i davagné. I mituns dess savëi, tan che 1 liter de lat costa, na ciuchelada, n pèr de cialzà ... Magari pon sparagné adöm por se paié o cumprè val' a vantaje de dötä la familia.

Çi nen dijëise pa dles spënores? Dess i geniturs controlè, sciöche i mituns dà fora chisc scioldi?

Les spënores é la manira ideala por ti mostrè ai mituns, che al paia la mëia, da fà manco de valch, da aspetè, da sparagné y programè. Al é bel da se mète n travert y sodes-

faziun, sce an é bugn da l'arjunje. Dessigü fajarà i mituns val' fal, mo avisa chisc fai dëida i mituns da capi, tan mal che an sta, canche i scioldi é te n iade rovà, che an i à dà fora por na cossa che an messà avëi a düc i cosc, mo che dò da püch tēmp n'è indí nia plü tan interessanta sciöche le retlam impormetò ...

L'intenziun dles spënores é pò avisa chëra da imparè à manajè cun iudize i scioldi. Laprò àldel, che i mituns po instësc tó la dezijiun, ci che ai ò se cumprè. Mo n cunsëi po i geniturs zënzater dè.

Çi fà, sce i mituns cumpra alcol y zigarec?

Baié i mpara, di che an é decuntra. Ne dè plü degöna spënores ne arati iö nia le dër trü.

Çi fà, sce n môt fej debic?

Ti stè do, che al i paies zoruch! Sce an paia sciöche genitur i debic dl môt, spo dessun se fà fora, sciöche al po rete i scioldi. Da paié danfora les spënores di mëisc che vëgn dësson, tan inant che ara va, evité!

Pon paié le desparè?

Nia ne baia decuntra, da paié n engajamënt forademosöra. Mo veramënter ma chësc. I pici scüfs da vigni dé ne alda nia laprò.

Savöse che ...

... avisa le mez di mituns ne ciafa nia na spënores regulara, mo scioldi aladò che ai i adora? Chisc mituns dà fora feter le dopl di mituns che à la spënores.

... la spënores vëgn dada fora dantadöt por duciaries, comics y jüc cun le computer?

.... Mituns spënn le plü ion sü scioldi cun i amic?

N comportamënt falè cun scioldi y consum po portè de gran problems y difoltès. Porchël èl important da imparè adora assà n atejamënt responsabl cun i scioldi y le sparagn!

ETHICAL BANKING

Dal 2000 incà pita Ethical Banking tl cheder de sü obietifs imprömadedöt na ocajiun de sparagn y de credit. Tl zënter de nosc laür él scomenciadies culturales, soziales y ecologiches de porsones che dëida promöie n svilup uman dla sozieté.

Do i trëi prinzijs de “solidarieté – responsabilité personala – autoaiüt” se möi “Ethical Banking” a nivel local y internazional. Cun nüsc tliënc che sparagna ti dunse n contribut ala segurëza y ala iustizia sozuala, por n ambiënt plü dëgn de vita y na cultura plü dlungia la vita. Al é nosc dovëi svilupé stromënc finanziaars che büta y che ti ciara al dagni a bëgn dla sozieté.

Cun nüsc sparagns n’orunse nia organisé spënores, mo aiücc por imparè da se daidè instësc. Chësc ô di che i finanziaun de plü scomenciadies y proieé tl ciamp sozial, cultural, ecologich cun credic y fic de promoziun. Le credit mëss gni paie derevers dal debitur sot a süa responsabilité. Al é nosc travert promöie la responsabilité autonoma y nia de un n iade su na spënora.

Nüsc tliënc cosciënc ne renunziëia insciö nia ai fic mo davagna n “valur implü dopl”; sciöche investidus aprofitëii

cinamai te dui versc. Da öna na pert economicamënter – sot a forma de rendites sigüdes, dal’atra pert ecologicamënter, soziamënter y culturalmënter, dal momënt che ai se dà da fà por l’ambiënt en prigo, por le mantignimënt de nostes fondamëntes de vita naturales y por na sozieté umana.

Ethical Banking ne promöi aposta nia na mascimaziun dl profit, ajache chësta seziun laöra aladò dl prinzip de curi i cosc. An se tëgn plütosc ai prinzijs etics co a chi dl plü gran davagn. I nes obliun da ti mostrè sö a düc canc nosta politica di afars y i ciarun de lascè tres indò alsavëi nüsc traverc, insciö che nüsc sparagnadus pois ti ji do ala faziu de sües dezijiuns d’investimënt.

Ethical Banking ti pita ai sparagnadus y ai tliënc, da investì insciö sü scioldi indortöra y cun n fin controlè. I pitun ma zetoles y libri de sparagn, cunc corënc, che po mostrè sö tl laür bancar les condiziuns de garanzia y de segurëza iuridiches plü altes. I renunziun de prinzip a speculaziuns de vigni sort (aziuns, opziuns, investimënc te fonds y ii.).

Arbeitsgemeinschaft für
die Biologisch-Dynamische
Wirtschaftsweise
Sektion Südtirol

Bäuerlicher
Notstandsfonds - BNF

Bioland
ÖKOLOGISCHER LANDBAU

Certificati di deposito
“Energie rinnovabili”

LA LIGRÈZA D'AVÈI NA CIASA

I contribuèc por le frabiché alisiré. Cai é pa i criters? Cares é pa les limitaziuns? De ci désson pa tignì cunt denant che fà sö, cumprè o dotoré n frabicat ?

Le pinsier de podèi se fà sö, cumprè o restrotoré la cìasa é tert o adora vignun che se fej. Te nosta valada é la mentalité de rovè pro n'abitaziun feter n dovèi, gnü condizionè te chisc ultimi agn incè tröp dal cost de chisc investimènc. Laprò ciamò la lege provinziala n. 13 di 17 de dezèmber dl 1998 che à portè la 4. y 5. fascia de davagn, a desfarènzia dles 3 fasces che é denant, à smendri de plü dl mez i contribuèc. Le pröm vare da fà canche valgügn à l'intenziun de frabiché é chëra de se informè sön i cosc de chësta investiziun. I consulènc dla Cassa Raiffeisen Val Badia Ves pita consulènza spezifca sön les poscibilitè de contribuèc y finanziaimènc.

Che po pa fà domanda de contribuèc?

Por podèi presentè na domanda de contribuèc mësson avèi 23 agn complis y avèi almanco da 5 agn la residènza – o n raport de laür – tla provinzia. Porsones plü jones (nia sot i 18 agn) po ma fà domanda sce ares à porsones a cìaria. An ne po nia avèi n'abitaziun o n dèrt real portè ite tl liber fondiari, o avèi venü ti ultimi 5 agn na te' sort de abitaziun. Le davagn dl damanant mës almanco curi le minim vital, aladò de süa situaziun familiara y les rates anuales dl imprèst che vègn tut sö por se finanziaé la costruiziun.

Ci cìases po pa gnü alisirades?

Alisirades po gnü les cìases che vègn fates sö te n raiun alisiré olache le grunt vègn assegné dal comun. La spersa dl'abitaziun ne po nia ester maiü co 110 m²; ma sce la familia à plü co 3 mituns po la spersa gnü aumentada de 15 m² por möt. N bonus de cubatöra dl 10% po gnü realisé da

damananc che arjunj por süa cìasa n standard de almanco Cìasa Klima C, cun limitaziun dl contribuèc a 100 m². L'abitaziun mës ester autonoma y ne po nia ester coliativa diretamènter cun d'atres abitaziuns. La spersa di locai fora dl'abitaziun, garasc, cianoes, ne po nia superè la spersa dl'abitaziun instèssa. Sce valgügn po fà sö na cìasa fora de n raiun alisiré o che ara va da fà la costruiziun maiü co i 110 m², él da valutè sce al convègn sfruté d'otra la cubatöra y renunzié al'alisiraziun, o sce stè ite tles mosöres dades dant dala Provinzia y podèi s'anuzé dl contribuèc.

Contribuèc por le ressanamènt convenzionè

Por ci che reverda le ressanamènt de cìases, mës i frabicaé ester almanco 25 agn vedli. I 25 agn cumpèdon dal'ultima lizènza de anuzamènt che é gnüda dada fora por l'abitaziun da restrotoré. Sce le proprietar dl'abitaziun n'abitèia nia instès tl frabicat che dess gnü dotoré mës l'abitaziun gnü convenzionada aladò dl art. 79; chësc ô di che l'abitaziun mës gnü afitada ia a jènt dl post, che à i medemi recuisic damanà sciöche por fà sö na cìasa alisirada.

L'aprovaziun di contribuèc é condizionada da de plü valutaziuns da pert dla Provinzia: i davagns di ultimi dui agn (tl caje de na familia vègnel tut i davagns de om y fomena), la situaziun familiara, i agn de residènza tla provinzia de Balsan, les condiziuns atuales de abitaziun de chël che fej domanda, la costituziun de na familia (ti ultimi 3 agn) o na invalidité. Al vègn incè tut en conscidraziun la proprieté di geniturs y di joceri. Da chëstes valutaziuns ti vègnel atribui a chël che fej la domanda n numer de punè, che mostrarà spo te ci fascia de contribuèc che al röia ite. Al momènt conzed la Provinzia da Balsan contribuèc por fà sö, cumprè o restrotoré cìases. L'entité dl contribuèc depènn spo da caje a caje. La forma de contribuèc é te düc trèi i caji sot a na forma de na sovenziun a "fonds pordü" (scioldi scincà), che vègn paiada fora te n import su. Por cumprè o fà sö él incè la poscibilitè da ciafè, impede le contribuèc suradit, n imprèst zènza fic, da dè zoruch te 15 o 20 agn, aladò dla situaziun

familiara. Chësta poscibilitè é ma dada sce chël che damana le contribuèc röia ite tla pröma fascia de davagn y é bun de desmostrè sö almanco 20 punè. La Provinzia se damana te chësc caje na ipotèca de pröm degnè, che costa da portè ite tl liber fondiari le 5% dl imprèst instès. Injuntada na tabela reverdènta les fasces de davagn, le minim vital y l'entité di contribuèc aladò di punè.

Ipotèches y convenziuns por la pröma cìasa

Por ci che reverda les ipotèches messunse ciamò fà döes osservaziuns: aladò dl art. 62 coma 4 dla lege provinziala n. 13 di 17 de dezèmber dl 1998, pol ester sön les abitaziuns alisirades ma ipotèches por imprèsc tuè sö por la costruiziun, la cumpra o la restrotoraziun dl'abitaziun; chësc mës gnü dè dant tl contrat de imprèst ipotècar. L'import dl imprèst ne po nia superè le prisc de cumpra y le preventiv de spèisa por la restrotoraziun o la costruiziun dl'abitaziun. Tl caje de ipotèches sön grunc alisirà ne po l'ipotèca nia superè le valor convenzionai dl'abitaziun. Te düc i atri caji po l'ipotèca arjunje le 150% dl valor convenzionai.

Te vigni caje de contribuèc él la Provinzia che gravèia l'abitaziun cun le vincül sozjal, aladò dl art. 62, sce al n'è nia bele stè le comun che à portè ite le vincül por la dorada de vint agn.

Dala data dl decret d'aprovaziun dl contribuèc él 3 agn de tèm por rovè la costruiziun (lizènza de abitabilitè), intavolè le vincül sozjal y trasferi la residènza tla costruiziun nöia, spo pol gnü paié fora le contribuèc. Cìna che chësc n'è nia sozedü, paia la Provinzia ma fora le contribuèc cun na sigurtè bancara, che garantèsc por chël che damana, che al vègn rovè tl tèm mascim de trèi agn la costruiziun, che al vègn intavolè le vincül sozjal y che al va a vire tla cìasa nöia.

Consulènza a 360° por planns finanziaers y contribuèc por la pröma cìasa

Erwin Clara, consulènza por planns finanziaers y contribuèc por la pröma cìasa.

La Cassa Raiffeisen Val Badia Ves pita consulènza por contribuèc, redaziun dl plann finanziaer, finanziaimènc, alisiraziuns fiscales y assiguraziuns por la costruiziun y la cumpra dla pröma cìasa.

Na bona consulènza por l'impostaziun y ti jì do a döt l'iter cìna ala licuidaziun dles alisiraziuns adöm cun n plann de finanziaimènt fatibl é la tle dl suzès por se fà sö, ressanè o cumprè na abitaziun alisirada. Informaziuns spezifiches ciafèise pro vigni portina dla Cassa Raiffeisen Val Badia o tolon sö contat diretamènter cun le consulènt Erwin Clara, tla sènta a Corvara al n. 0471/831464 o tres email: clara.erwin@raiffeisen.it .

NÖIES RESPOSTES AL PROBLEM DLA CIASA

Le direttur nü dla Repartiziun n. 25, dot. Willi Palfrader, dà dant n bilanz di obietifs arjunc te chisc 10 mëisc a çe dl Frabiché Alisiré cun al pröm post absolut la lege Omnibus nöia. Le dot. Willi Palfrader é plü o manco da 10 mëisc incà le direttur nü dla Repartiziun n. 25 do na gran esperiënza arjunta ti Departimënc Provinziai di Laûrs Publics y dl Patrimone. Al n'è nia n post de comane sauri che é denant tles mans de Adolf Spitaler, n èl che ti à dediché dōta sūa vita ai problems dl frabiché te Südtirol.

Diesc agn de esperiënzes tl Departimënt di Laûrs publics Mo, imprömadedöt, che é pa Willi Palfrader tla vita privata?

“I à studié iurispudënza a Bologna y spo ài metü man de laurè tla Provinzia Autonoma de Balsan tl Departimënt di Laûrs Publics. Ilò sunsi stè 10 agn alalungia, n tēmp dēr rich de esperiënzes, conescënzes, aprofondimënc. Spo, ti diesc agn dedò, ài manajè l’Ofize Espropriaziuns y porchèl m’ài bele arvijiné profesionalmënter al setur dla cìasa. I à surantut la direziun dla Repartiziun n. 25 de mà dl 2009.”

Dot. Palfrader, ciun é pa le socrèt por se relassè do da n’edema pesocia de laûr, incè tignin cunt dl laûr realisè por afrontè i contignüis inovatifs dla Lege Omnibus nöia?

“I ti ò bun ales munts, ales contrades alpines, al me sa bel da jì a spazier fora por bosch, da jì cun i schi, nia por nia ne sunsi nasciü tla Val Badia. Y te chësta beliscima val m’un sciampi cun mia familia vigni fin dl’edema. Al me sa bel da jì sö por munt ite por Fanes y i me ciarii vigni iade da ti ciarè a chësc paesaje unich al monn.”

Sce i jun derevers al argomënt dl laûr, co ciara pa fora la situaziun da osc punt de odiüda nü?

“Le fat plü important y de pëis che i sun stà bogh de arjunje te chisc 10 mëisc plü o manco de laûr é zēnzater l’aprovaziun da pert dl Consēi provincial dla Lege Omnibus. I ùn laurè tröp sōn dōta chësta normativa, do da n gröm de incuntades cun costruturs y cooperatives, y šēgn é chësta lege nöia na realté che vëgn portada nia ma dales perts dla politica mo incè da chères soziales.”

Co é pa la situaziun di raiuns edificabli por le frabiché alisiré?

“Chësc é n gran problem al dedaincö, plü sinti tles citēs, cun al pröm post Balsan, respet ai raiuns plü foradecà, olache le problem n’esist tan co nia. Les cooperatives dl frabiché y i costruturs se baudia ajache al mancia raiuns da frabiché. Mo le comun de Balsan é tl laûr de portè ite la pert tl Plann Urbanistich olache al é gnü cìafè fora trēi de nūs raiuns de svilup: le pröm é chël tla Alea Drusus olache al é odü danfora plü o manco 450 cuartiers.”

Çiüna é pa stada Osta pröma impresciun do che I ëis tut ite le post de Spitaler?

“Cun gran plajēi ài cìafè na atmosfera da stè sauri, n bel ambiënt, la plēna desponibilitè de düc i colaboradus y di singui diretturs d’ofize. Ara se trata de dēr n bel grup che porta inant so laûr nia sauri cun serenitè y profesionalitè por le bëgn di zitadins.”

Na cìasa por düc resta inant le travert prinzipal. Çiügn é pa i programs dla Repartiziun?

Dot. Willi Palfrader, direttur nü dla Repartiziun n. 25

“La cìasa y le problem dles abitaziuns, cun le travert dla “cìasa por düc” é y sarà dagnora tl zēnter dl’atenziun. I arati che ara ne vais nia plü dēr sauri dal momënt che le bilanz dla Provinzia é gnü smendri de ca. le 9%. Magari podarunse plü inant avēi problems da finanzié les cìases y propi por chësta rajun é nasciü la Lege Omnibus che pormetarà de ti dè n cuartier ai zitadins a n prisc vali. Cuartiers, i ò le sotligné, che vëgn faé sö aladò di standard dla Cìasa Clima B. I ùn bele dadí metü man, cìamò denant che al gniss sö la Cìasa Clima, de frabiché dagnora tignin cunt dla cualité alta, dla belèza architetonica, dla funzionalitè y dl sparagn energetich.”

Dot. Palfrader, co odëise pa la situaziun dl frabiché alisiré tla Val Badia?

I po di che i sun scialdi te na bona situaziun tla Val Badia. Al é cìamò tröc che cìafa sostēgn finanziair dai geniturs y po insciö se fà sö la pröma cìasa cun baldēza. En confrunt a d’atres localitēs o les citēs fora por Südtirol unse tla Val Badia scialdi na mëndra domanda do cìases o cuartiers en afit.

Nosta jënt tēgn scialdi sōn la proprietè dla pröma cìasa, jaràra da fà chësc incè tl dagnì o aratēise che al sides da se aspetè na maiü domanda de jì en afit te cìases Ipes tla Val Badia?

Tl dagnì saràl da fà i cunc cun de manco contribuè da pert dla man publica. Le bilanz dla Provinzia é gnü smendri dl –9%. Tl dagnì podess i contribuè por la pröma cìasa cìamò jì zoruch. An po se aspetè insciö de plü domandes da jì en afit incè por gauja di cosé alé dl frabiché y di grunc.

Co odëise pa la cualité di raiuns abitatifs alisirè te nosta valada?

Personalmenter arati che la cualité di raiuns abitatifs sides scialdi bona. I raiuns da frabiché é passenà ite bun tla bela contrada de nosta valada y pita na cualité de vita alta.

Podess pa la consorziaziun de de plü interessà ala pröma cìasa tres la creaziun de cooperatives por la pröma cìasa arjunje tl dagnì de mius resultaé de cosé y cualité dla costruiziun dla pröma cìasa?

La cooperaziun por realisè la pröma cìasa porta de plü sinergies positives. Les cooperatives de costruiziun, tres i sorvisc y la esperiënza specifika porta: na miü programaziun dl investimënt, n smendrimënt dla pert burocratica, na consulënza specifika, de plü esperiënza sōn le frabiché. Dit en cōrt, n miü resultat cun de manco cosé. Le singul che fabbrichēia le pröm iade n’ài mai l’esperienza che na cooperativa che à bele portè inant de plü proieé dl frabiché alisiré à.

Çi consēi podëise pa ti dè a chi che programēia de realisè la pröma cìasa ti proscims agn?

Madēr nia fà le vare maiü co la iama. Ultimamentèr vëgnel intrēs pitè de plü abitaziuns da cumprè al Iipes de jënt che n’è nia plü bogh de se paié jō i debic faé sö cun la cìasa. L’investiziun dess gnì programada bun, metüda man cun sparagns adeguà y cun n plann de finanziaimënt fatibl che dais cìamò elastizitè y na bona cualité de vita ala familia.

Bel giulan dles respostes.

**ENTITÉ MASCIMA DI CONTRIBUĆ A FONDS PORDÜ POR
CUMPRÈ Y FRABICHÈ CUN ALMANCO 20 PUNĆ**

MÈMBRI DLA FAMILIA	PRÖMA FASCIA 45,00%	SECUNDA FASCIA 35,69-45,00%	TERZA FASCIA 28,51-35,69%	CUARTA FASCIA 20,00-28,51%	CUINTA FASCIA 20,00%
PORSONA SINGOLA	29.250,00 €	23.199,00 € 29.250,00 €	18.532,00 € 23.199,00 €	13.000,00 € 18.532,00 €	13.000,00 €
DAMANANT CUN OM Y FOMENA O CONVIÈNT	42.750,00 €	33.906,00 € 42.750,00 €	27.085,00 € 33.906,00 €	13.000,00 € 18.532,00 €	19.000,00 €
OM Y FOMENA O CONVIÈNC CUN UN N MÖT	52.650,00 €	41.757,00 € 52.650,00 €	33.357,00 € 41.757,00 €	23.400,00 € 33.357,00 €	23.400,00 €
OM Y FOMENA O CONVIÈNC CUN DUI MI- TUNS	58.500,00 €	46.397,00 € 58.500,00 €	37.063,00 € 46.397,00 €	26.000,00 € 37.063,00 €	26.000,00 €
OM Y FOMENA O CONVIÈNC CUN TRÈI MI- TUNS	64.800,00 €	51.394,00 € 64.800,00 €	41.054,00 € 51.394,00 €	28.800,00 € 41.054,00 €	28.800,00 €
OM Y FOMENA O CONVIÈNC CUN CATER MITUNS	67.392,00 €	53.449,00 € 67.392,00 €	42.697,00 € 53.449,00 €	29.952,00 € 42.697,00 €	29.952,00 €
DAMANANT SU CUN UN N MÖT	40.500,00 €	32.121,00 € 40.500,00 €	25.659,00 € 32.121,00 €	18.000,00 € 25.659,00 €	18.000,00 €
DAMANANT SU CUN DUI MITUNS	46.800,00 €	37.118,00 € 46.800,00 €	29.650,00 € 37.118,00 €	20.800,00 € 29.650,00 €	20.800,00 €
DAMANANT SU CUN TRÈI MITUNS	53.100,00 €	42.114,00 € 53.100,00 €	33.642,00 € 42.114,00 €	23.600,00 € 33.642,00 €	23.600,00 €

**ENTITÉ MASCIMA DI CONTRIBUĆ A FONDS PORDÜ POR
CUMPRÈ Y FRABICHÈ CUN MANCO CO 20 PUNĆ**

MÈMBRI DLA FAMILIA	PRÖMA FASCIA 35,69%	SECUNDA FASCIA 35,69%	TERZA FASCIA 28,51-35,69%	CUARTA FASCIA 20,00-28,51%	CUINTA FASCIA 20,00%
DAMANANT SU	23.199,00 €	23.199,00 €	18.532,00 € 23.199,00 €	13.000,00 € 18.532,00 €	13.000,00 €
DAMANANT CUN OM O FOMENA O CONVIÈNT	33.906,00 €	33.906,00 €	27.085,00 € 33.906,00 €	19.000,00 € 27.085,00 €	19.000,00 €
OM Y FOMENA O CONVIÈNC CUN UN N MÖT	41.757,00 €	41.757,00 €	33.357,00 € 41.757,00 €	23.400,00 € 33.357,00 €	23.400,00 €
OM Y FOMENA O CONVIÈNC CUN DUI MITUNS	46.397,00 €	46.397,00 €	37.063,00 € 46.397,00 €	26.000,00 € 37.063,00 €	26.000,00 €
OM Y FOMENA O CONVIÈNC CUN TRÈI MITUNS	51.394,00 €	51.394,00 €	41.054,00 € 51.394,00 €	28.800,00 € 41.054,00 €	28.800,00 €
OM Y FOMENA O CONVIÈNC CUN CATER MITUNS	53.449,00 €	53.449,00 €	42.697,00 € 53.449,00 €	29.952,00 € 42.697,00 €	29.952,00 €
DAMANANT SU CUN UN N MÖT	32.121,00 €	32.121,00 €	25.659,00 € 32.121,00 €	18.000,00 € 25.659,00 €	18.000,00 €
DAMANANT SU CUN DUI MITUNS	37.118,00 €	37.118,00 €	29.650,00 € 37.118,00 €	20.800,00 € 29.650,00 €	20.800,00 €
DAMANANT SU CUN TRÈI MITUNS	42.114,00 €	42.114,00 €	33.642,00 € 42.114,00 €	23.600,00 € 33.642,00 €	23.600,00 €

**ENTITĒ MASCIMA DI CONTRIBUĆ A FONDS PORDÜ POR LE
RESSANAMĒNT CUN ALMANCO 20 PUNĆ**

MĒMBRI DLA FAMILIA	PRÖMA FASCIA 50,00%	SECUNDA FASCIA 40,69-50,00%	TERZA FASCIA 33,51-40,69%	CUARTA FASCIA 25,00-33,51%	CUINTA FASCIA 25,00%
PORSONA SIN- GOLA	32.500,00 €	26.449,00 € 32.500,00 €	21.782,00 € 26.449,00 €	16.250,00 € 21.782,00 €	16.250,00 €
DAMANANT CUN OM O FOMENA O CONVIĒNT	47.500,00 €	38.656,00 € 47.500,00 €	31.835,00 € 38.656,00 €	23.750,00 € 31.835,00 €	23.750,00 €
OM Y FOMENA O CONVIĒNC CUN UN N MÖT	58.500,00 €	47.607,00 € 58.500,00 €	39.207,00 € 47.607,00 €	29.250,00 € 39.207,00 €	29.250,00 €
OM Y FOMENA O CONVIĒNC CUN DUI MI- TUNS	65.000,00 €	52.897,00 € 65.000,00 €	43.563,00 € 52.897,00 €	32.500,00 € 43.563,00 €	32.500,00 €
OM Y FOMENA O CONVIĒNC CUN TRĒI MI- TUNS	72.000,00 €	58.594,00 € 72.000,00 €	48.254,00 € 58.594,00 €	36.000,00 € 48.254,00 €	36.000,00 €
OM Y FOMENA O CONVIĒNC CUN CATER MITUNS	74.880,00 €	60.937,00 € 74.880,00 €	50.185,00 € 60.937,00 €	37.440,00 € 50.185,00 €	37.440,00 €
DAMANANT SU CUN UN N MÖT	45.000,00 €	36.621,00 € 45.000,00 €	30.159,00 € 36.621,00 €	22.500,00 € 30.159,00 €	22.500,00 €
DAMANANT SU CUN DUI MITUNS	52.000,00 €	43.318,00 € 52.000,00 €	34.850,00 € 42.318,00 €	26.000,00 € 34.850,00 €	26.000,00 €
DAMANANT SU CUN TRĒI MITUNS	59.000,00 €	48.014,00 € 59.000,00 €	39.542,00 € 48.014,00 €	29.500,00 € 39.542,00 €	29.500,00 €

**ENTITĒ MASCIMA DI CONTRIBUĆ A FONDS PORDÜ POR LE
RESSANAMUENT CUN MANCO CO 20 PUNĆ**

MĒMBRI DLA FAMILIA	PRÖMA FASCIA 40,69%	SECUNDA FASCIA 40,69%	TERZA FASCIA 33,51% - 40,69%	CUARTA FASCIA 25,00% - 33,51%	CUINTA FASCIA 25,00%
DAMANANT SU	26.449,00 €	26.449,00 €	21.782,00 € 26.449,00 €	16.250,00 € 21.782,00 €	16.250,00 €
DAMANANT CUN OM O FOMENA O CONVIĒNT	38.656,00 €	38.656,00 €	31.835,00 € 38.656,00 €	23.750,00 € 31.835,00 €	23.750,00 €
OM Y FOMENA O CONVIĒNC CUN UN N MÖT	47.607,00 €	47.607,00 €	39.207,00 € 47.607,00 €	29.250,00 € 39.207,00 €	29.250,00 €
OM Y FOMENA O CONVIĒNC CUN DUI MITUNS	52.897,00 €	52.897,00 €	43.563,00 € 52.897,00 €	32.500,00 € 43.563,00 €	32.500,00 €
OM Y FOMENA O CONVIĒNC CUN TRĒI MITUNS	58.594,00 €	58.594,00 €	48.254,00 € 58.594,00 €	36.000,00 € 48.254,00 €	36.000,00 €
OM Y FOMENA O CONVIĒNC CUN CATER MITUNS	60.937,00 €	60.937,00 €	50.185,00 € 60.937,00 €	37.440,00 € 50.185,00 €	37.440,00 €
DAMANANT SU CUN UN N MÖT	36.621,00 €	36.621,00 €	30.159,00 € 36.621,00 €	22.500,00 € 30.159,00 €	22.500,00 €
DAMANANT SU CUN DUI MITUNS	42.318,00 €	42.318,00 €	34.850,00 € 42.318,00 €	26.000,00 € 34.850,00 €	26.000,00 €
DAMANANT SU CUN TRĒI MITUNS	48.014,00 €	48.014,00 €	39.542,00 € 48.014,00 €	29.500,00 € 39.542,00 €	29.500,00 €

MINIM VITAL Y RATA D'AMORTAMĒNT - DAVAGN MESAN 2008 Y 2009

(soma mascima dl imprĕst stabilida cun deliberaziun dla Junta Provinziala di 06/10/2008, n. 3566)

(vel por les domandes presentades dai 01/05/2010 čina ai 30/04/2011)

numer pors.	minim vital 2010	situaziun familiara	n. mituns	dorada agn	COSTRUZIUN NŌIA O CUM PRA O RESSANAMĒNT O ASSEGNAZIUN DE TERAC		
					imprĕst mascim	rata de amortamĕnt	minim vital y rata de amort.
1	5.760,00 €	porsona singola	0	15	65.000,00 €	4.333,00 €	10.093,00 €
2	7.536,00 €	maridė/convĕnt	0	15	95.000,00 €	6.333,00 €	13.869,00 €
3	9.792,00 €	maridė/convĕnt	1	15	117.000,00 €	7.800,00 €	17.592,00 €
4	11.808,00 €	maridė/convĕnt	2	20	130.000,00 €	6.500,00 €	18.308,00 €
5	13.680,00 €	maridė/convĕnt	3	20	144.000,00 €	7.200,00 €	20.880,00 €
6	15.360,00 €	maridė/convĕnt	4	20	149.760,00 €	7.488,00 €	22.848,00 €
2	7.536,00 €	genitur singul	1	15	90.000,00 €	6.000,00 €	13.536,00 €
3	9.792,00 €	genitur singul	2	20	104.000,00 €	5.200,00 €	14.992,00 €
4	11.808,00 €	genitur singul	3	20	118.000,00 €	5.900,00 €	17.708,00 €
por vigni mŏt implŭ					14.000,00 €		
import mascim dl imprĕst					149.760,00 €		
assunziun dl'abitaziun de n genitur				15		688,61 €	
				0	10.329,14 €		
				20		516,46 €	
assunziun dl'abitaziun de trami i geniturs				15		1.032,91 €	
				0	15.493,71 €		
				20		774,69 €	
por l'assunziun dl'abitaziun di fredesc o dles sorus cun handicap (por vigni fre o sŏ)				15		688,61 €	
				0	10.329,14 €		
				20		516,46 €	

BILANZ SOZIAL

Bilanz sozial y sorvisc por les assoziaziuns

Inçe l'ann 2009 à la Cassa Raiffeisen Val Badia sostigni scomenciadies de uniuns/lies desvalies tla Val Badia y te Fodom. La Cassa Raiffeisen é n punt de referimënt por les tröpes uniuns de voluntariat. Ara nen va chilò de sostigni tröpes scomenciadies che revalutëia dassënn la vita sozia-la, culturala, sportiva de nosta valada. Al vëgn inçe sostigni scomenciadies/assoziaziuns d'interès coletif che laòra a bëgn de n svilup local sann y balanzè.

Chilò dessot Ves dunse dant i sorvisc y i sostëgn ales assoziaziuns y uniuns de voluntariat metüs a jì dala Cassa Raiffeisen Val Badia.

Stimà amisc dles assoziaziuns!

La richëza dles assoziaziuns y organisaziuns similares, concentrades sön l'anuzamënt de düc, é òna dles carateristiche particulares de Südtirol y de nosta valada. Tröpes porsones desmostra na gran motivaziun y desponibilitè da s'ingajè voluntariamënter, zënza n paiamënt.

Mo zënza na basa finanziaria ne vara gnanca pro le voluntariat. Por n laür fat bun òl ester n sostëgn – nia ma dala pert publica, mo inçe dala pert privata.

Nos dla Cassa Raiffeisen Val Badia s'impegnun da ti fà avëi ales assoziaziuns de nosc raiun sovenziuns spezfiches tresfora. Chilò ne baiunse nia ma de aiüt finanzia, mo de sostëgn complessif, a mëte man dai sorvisc tlassics de banca y assicuraziuns, por jì inant ala consulënza y por rovè ala sponsorisaziun.

Sperun de podëi se dè chilò impuls y n valgügn consëis preziusc. Osc suzès se sta a cör. I se confortun a na bona colaboraziun y i s'aidun inçe por le dagn tröpa ligrèza cun Osta ativité! Ne dubitede ma nia da gnì da nos, sc'i èis domandes, dejiders o propostes: nosta porta é dagnora daverta por Os.

Ci ô pa dè "sorvisc por les assoziaziuns"?

La Cassa Raiffeisen Val Badia ti pita ales assoziaziuns plü co n aiüt finanzia scëmpl. I podëis avëi na vijun generala de nusc sorvisc:

Sorvisc de banca y assicuraziuns:

- Gestiu di cunç y di libri dl sparagn dles assoziaziuns
- Incas de contribuç da pert di mëmbri o de d'atri paiamënc – por chëstes transaziuns ne saràl nia da paié i cosc dles bonificaziuns
- Control y consulënza tles assicuraziuns por assoziaziuns, funzionars y mëmbri dles assoziaziuns, por ci che reverda i inzidënc, responsabilitè zivila y penala
- Abonamënc a internet, e-mail zënza cosc, soluziuns de segurèza por internet
- Zënza paiamënt: retlam dles manifestaziuns sön la plata internet dla Cassa Raiffeisen Val Badia www.valbadiaonline.it, cun n link ma dediché ales assoziaziuns

D'atri sorvisc por les assoziaziuns

- Contraç de sponsorisaziun por le sostëgn finanzia d'ativité dles assoziaziuns
- Sostëgn por ci che reverda spëises straordinares cun de gragn imporç (p.ej. pulmins por na assoziaziun, stromënc, auti di destödafüch, ...)
- Contribuç dal fonds por fins d'interès publich
- Material d'ofize (biri, ploç, y i.i.)
- Articui de retlam dla Cassa Raiffeisen Val Badia, sciöche p.ej. rucsoç, ores, scincundes por oles dala fortuna o d'atres manifestaziuns
- Fotocopies de placaç o depliant

- I metun a desposiziun na brosciüra "das Vereinsbuch" y "Ehrenamt" sciöche aiüt por otes domandes sön les cutes y la legislaziun por ci che reverda l'elemënt dles assoziaziuns
- Presentaziun tres i media de proieç y manifestaziuns particulars d'interès coletif
- Imprèst de material por les manifestaziuns: tëndes, numeri por les gares y i.i.
- Consulënza y seminars por tematches desvalies (marketing dles assoziaziuns, relaziuns publiches, domandes sön les cutes, y i.i.) en colaboraziun cun i ofizi competënc

- Inom dla porsona de referimënt cun dotes les informaziuns de contat
- Fin dla sponsorisaziun
- Sistem de paiamënt (diretamënter cun l'emisciun de na fatura regulara, o indiretamënter cun le paiamënt dl'acuisiziun de cosses o sorvisc)
- Prestaziuns planificades de retlam (p.ej. placaç, articui tla stampa)
- Program anual cun na compilaziun dl bilanz

Indicaziun: Por otimisè nosta planificaziun anuala dles sponsorisaziuns se periunse de presentè Osta domanda çina ala fin de forà de vigni ann. Chësta gnarà dada inant diretamënter al ofize de marketing, che tolarà na dezijiun de aprovaziun o refodënza por la fin de auri.

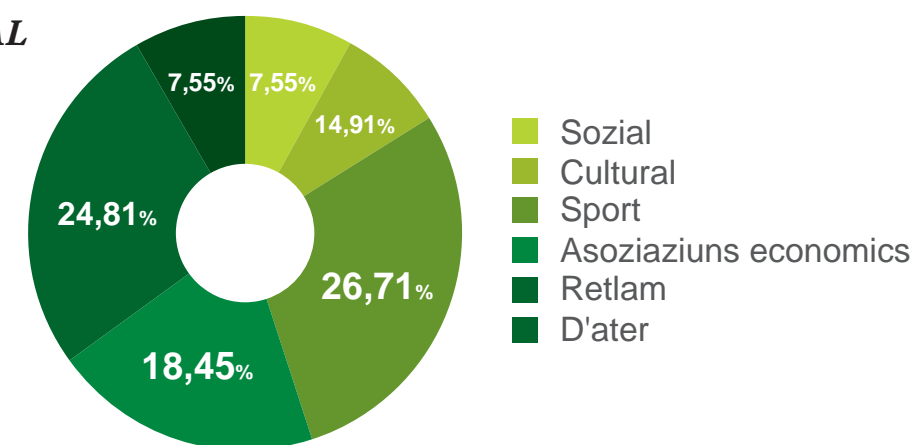
Por chestiuns de contabilitè gnarà i contraç de sponsorisaziun stlüc jö avisa do n ann (idealmënter dal 01.01. al 31.12. dl ann de referimënt).

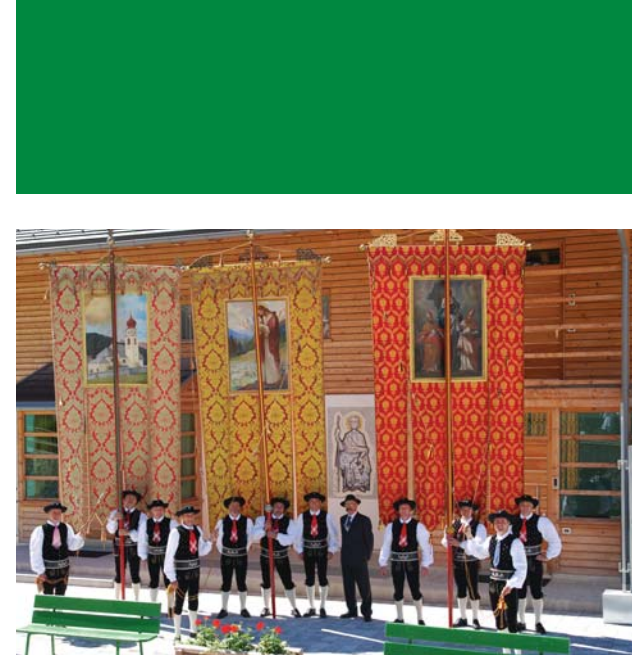
Colaboraziun de sponsorisaziun cun la Cassa Raiffeisen Val Badia: na diretiva por le suzès coletif. La domanda:

Osta porsona de referimënt é le direttur de filiala. Fajede domanda scritta, cun chëstes informaziuns:

- Informaziuns personales (inom dl'assoziaziun/organisaziun, misciun, codesc fiscal, telefonn, inom dl president, y i.i.)

BILANZ SOZIAL

DOLOMITI

UNESCO WORLD NATURAL HERITAGE

Dolomites patrimonio mondial UNESCO?

ai 26 de jügn 2009 à le comitè dl patrimone mondial dl'UNESCO tla cornisc de süa 33ejima sentada a Sevilla, tut sö les Dolomites tla lista dl patrimone mondial y ti à insciö conferi la reconescënza plü alta a nivel mondial por n post natural. Les Dolomites é por süa belèza dla contrada straordinaria sciöche incé por süa importanza geomorfologica y geologica gnüdes valutades sciöche uniches a nivel mondial. Nü grups de crèps dles Dolomites é gnüs portà ite tla lista dl'UNESCO sciöche "bègn de patrimone mondial seria". I raiuns de indöt 142.000 etars de grandèza se desleria fora tles provinzie de Balsan, Trënt, Belun, Pordenun y Udin. Te Südtirol é i Parcs naturai dles Dolomites de Le Sest, Fanes-Senes-Braies, Pöz-Odles, Scilier-Čiadenac, le Latemar y le Bletterbach perts dl patrimone mondial. Rové sön la lista dl patrimone mondial dl'UNESCO é por les Dolomites n gran reconescimënt y n impëgn particular en prospetiva dla sconanza y dl svilup persistënt de chësc raiun da munt tan particular.

Criteris por rové sön la lista dl patrimone mondial

Söla lista dl patrimone mondial vëgnel ma tut sö posé che à, do la minunga dl comitè dl patriomone mondial, na importancia universal ezelënta sciöche por gaujes storiches, artistiches o scientifices. Por la dezijiun da gni tué sö, vëgnel adoté i criteris interdisciplinars dl'unizité, dl'autentizité (autentizité storica), y dl'integrité (integrité y perfeziun); chësc tres n coliamënt cun un o de plü de indöt diesc criteris UNESCO. Por la cualificaziun sciöche patrimone natural él fissé cater, por chël cultural sis criteris y de chisc mëss almanco un ester adempñ por

gni portà ite tla lista. I criters d'unité por rovè sòn la lista é te na forma ascortada i suandènc: Pro le bëgn se tràtera: de n ejèmpl rapresentatif por prozesc ecologics y biologics d'evoluziun y dl svilup de sistems ecologics; di raiuns de vita plü rapresentatifs y importanc por le mantignimènt local dla biodiversité; de n fenomenn o de na spersa cun belèzes naturales uniches o de na importanza estetica singolara; de n ejèmpl rapresentatif por de gran fases dla storia dla tera. Por l'UNESCO é ciamò d'atres condiziuns d'importanza por gni tuç sò. Insciò mëss bëgns dl patrimone natural mondial eventuai bele canche al vègn fat la domanda, sotestè a na sconanza fissada por lege. Implü mëssel gni preodü por vigni pert de n raiun na zona zentrala y na zona periferica che taca ailò laprò. An mëss spo incè s'impegné da mëte sò planns de svilup y al mëss gni trat ite la popolaziun locala. Sòn la basa de chisc criters tol le comitè dl patrimone mondial metü adöm da 21 rapresentanc di staç desvalis, do na valutaziun y n bunarat de spezialisc cualificà, por i bëgns naturai la IUCN (International Union for Conservation of Nature and Natural Resource = Uniun internazionala por le mantignimènt dla natöra), por i bëgns culturai le ICOMOS (International Council of Monuments and Sites = Consèi internazional por le mantignimènt di bëgns culturai), n iade al ann la dezijiun, ci propostes che vègn tutes sò tla lista dl patrimone mondial. Al é incè poscibl, sciöche tl ejèmpl dles Dolomites, da menè ite na domanda cun na proposta sóra por de plü bëgns, por chi che al é spo bëgn nezesciar n cer'

coliamènt danter i raiuns desvalis. Te chësc caje se tràtera de n "bëgn serial", sciöche al vègn dit.

La dezijiun dl Comitè dl patrimone mondial

Ai 26 de jügn dl 2009 azeta le Comitè dl patrimone mondial pro süa 33ejima sentada a Sevilla al'unanimité la domanda cun les condiziuns ghirades dala IUCN. Chilò dessot n estrat fora dla spligaziun sòn le valur particular y universal dles Dolomites: "I nü raiuns parziai dl patrimone mondial dles Dolomites fej fora na seria de contrades da munt uniches de na belèza ezezionala. Sües pizes verticales y slaurides tan imposables mostra sò a nivel mondial na varieté de formes straordinara. Le numer y la konzentraziun de formaziuns de cialc daldöt desvalies é valch de unich al monn. La geologia descurida te na manira tan grandiosa nes dà la poscibilitè da odèi ite tla vita dl mer dl trias, che s'à svilupé do la maiü möria de sorts mai desmostrada tla storia dla tera. Les contrades maestoses, monumentales y riches de corusc dles Dolomites à dagnora bele afasciné n gran numer de viajadus y é stades les fontanes de tröpes interpretaziuns scientifices y artistiches."

Raiuns dl patrimone mondial portà ite

Nü grups de crèps dles Dolomites é portà ite tla lista dl patrimone mondial dl'UNESCO sciöche "bëgn serial dl patrimone mondial":

Südtirol é cun i Parcs naturai Dolomites de Sest y Fanes-Senes-Braies rapresentè sòn la lista dl patrimone mondial adöm cun d'atri grups de crèps dles Dolomites de Belun tl sistem 5 "Dolomites a nord", cun le Parch natural Pöz-Odles tl sistem 6, cun le Parch natural Scilier-Çiadenac, le Latemar sciöche incè la pert trentina de chëstes ciadènes de crèps tl sistem 7 y cun la "Bletterbachschlucht" tl sistem 8. I atri raiuns tuç sò tla lista é: Pelm - Croda da Lago (sistem 1, Belun); Marmolada (sistem 2, Trènt y Belun); Pale de San Martin - San Lucano - Dolomites de Belun - Pizes Feltrines (sistem 3, Trènt y Belun); Dolomites Friulanes y le Massif Oltrepieve (sistem 4, Udin, Pordenun y Belun) y les Dolomites dl Brenta (sistem 9, Trènt).

DOLOMITES: PATRIMONE MONDIAL

Ressanamënt energetich y bonus de cubatöra

Sparagné cuta tres le mioramënt energetich di frabricac y sfrutè le bonus de cubatöra por 200 m³

Çi lege regolamentèia pa la detraziun fiscala:

Le stat talian à bele aprovè l'ann 2007 tres la lege finanziaria na prozedöra interessanta y inovativa por trà jö le 55% dles spèises sostignides tres la recualificaziun energetica di frabricac (lege n. 296 di 27.12.2006).

Çi spèises pon pa trà jö:

Gran pert dles spèises detraibles reverda l'istalaziun de panì che sfrüta l'energia dl sorèdl por la produziun de ega cialda, la sostituziun de de vedli implanç de scialdamënt cun implanç nüs a condensaziun, l'isolaziun di mürs, la sostituziun de finestres y d'atres mosöres de mëndra entité dagnora coliadès ala recualificaziun energetica di frabricac.

Sön tan de agn pon pa trà jö la cuta y çina çì soma pa?

Atualmënter pon trà jö le 55% di cosc sostignis por la recualificaziun energetica dl frabricat sön 5 agn. Pro le ressanamënt total dl frabricat pon trà jö max 100.000 € (55% de 181.818,18); pro le ressanamënt energetich parzial max € 60.000 (55% de 109.090,90 €); por l'istalaziun de panì che sfrüta le sorèdl por le scialdamënt dl'ega max € 60.000 (55% de 109.090,90 €); y pro implanç de scialdamënt max € 30.000 (55% de 54.545,45 €).

Pon incè ciafè contribuç provinziai tres l'ofize dl sparagn energetich?

Sce an podò çiamò cumpedè dan da n valgügn agn l'alisiraziun statale dl sparagn dla cuta pro i contribuç da pert dla Provinzia, ne vel chësc sègn nia plü. Chësc ò di che an mëss programè danfora bun l'intervënt de ressanamënt y tó la dezijiun de damanè o òna o l'atra alisiraziun. Implü mësson di che la Provinzia à da püch aprovè criters nüs por les domandes de contribuç a fonds pordü. En general ò chilò la Provinzia arjunje che al vègnes fat laürs de ressanamënt energetich di frabricac cun de plü cualitè y nia ma de picì laürs de isolamënt singui, mo insciò da rovè pro n bun sparagn de ressurses energetiches de nüs frabricac.

Ressanè y ingrandì l'abitaziun de 200 m³ é pa chësc poscibl?

Les leges d'alisiraziun por le ressanamënt é dër interessantes sce ares vègn programades bun y ti confrunç dl debit de cuta

da paié che an po se sparagné. Laprò röiel n bonus de cubatöra sce an po danfora desmostrè che ara va da d'arjunje cun l'intervënt de ressanamënt energetich almanco n standard de çiasa clima "C". Por s'anuzé dl sparagn sön la cuta y dl "bonus de cubatöra" vara da s'anuzé danfora de na consulènza aposta y de çiarè che i profesionisc laòres bun adöm por arjunje i resulta che an se mët dant.

Ciafi informaziuns specifiches incè tla Cassa Raiffeisen Val Badia?

Ala Cassa Raiffeisen ti stal a cör da dè sostègn y consulènza ai tliènc. Insciò ves pitunse tres la convenziun cun la Çiasa Clima "Klimahausagentur" na consulènza de basa da pert de esperè che Ves dà cun n surapost na pröma informaziun y consèis de basa por n ressanamënt energetich de Osc frabricat. Por de plü informaziuns damanede do te vigni portina dla Cassa Raiffeisen Val Badia.

Energia & sparagné

NOVITÈ

10% de arbas por i mëmbri dla Cassa Raiffeisen

Chech por sparagné energies de scialdamënt

- en colaboraziun cun la Klima Haus Agentur
- surapost te Osta çiasa cun n tecnic cualifiché
- tó sò na pröma informaziun dla situaziun
- informaziuns de basa sön les poscibilitès da sparagné energies de scialdamënt tres intervènt de isolamënt dl fabricat
- pröma consulènza sön alisiraziuns fiscales
- cost de Euro 250,00 plü CVA

de plü informaziuns: ciafèise pro dotes les portines dla Cassa Raiffeisen Val Badia

€FPA European Financial Planning Association

€FPA – European Financial Planning Association por la consulënza finanziara.

La Cassa Raiffeisen Val Badia po cumpedè sö bëgn cin profesionisc che à arjunt le titul tl setur finanziair, do che ai à tut pert a cursc aposta y fat l'ejam a nivel europeich.

€FPA é la pröma Organisaziun nia governativa propi europeica che vëiga danfora standard profesionai, etics, de formaziun y de ejam azetà dal setur por profesionisc di sorvisc finanziairs te döta l'Europa.

€FPA é reconosciüda sciöche autorité europeica independënta, obietiva y trasparënta tl ciamp di sorvisc finanziairs por l'organisaziun de ejams – al mëss gni fat n control estern y al mëss gni acreditè dala Educational Advisory Committee – destinà ai Financial Advisors y Financial Planners.

€FPA é danfora tla sconanza dl consumadù tl ciamp di sorvisc finanziairs olache al ti vëgn recordè tres indò l'impëgn por le comportamënt etich de sü Mëmbri, che mëss tigni ite le Codesc Etich €FPA. Chësc Codesc é gnü metü adöm y aprovè da profesionisc y studià dl setur di sorvisc finanziairs che vëgn da passa dodesc païsc europeics.

Chisc colaboradus laöra fora propostes de investimënt fafes sön mosöra aladò dla desposiziun de risch, di obietifs d'investimënt y dl orizont temporal de vigni tliënt.

Ai à laurè fora na politica de investimënt a chëra che la Cassa Raiffeisen Val Badia se tëgn canche ara consiëia i tliënt che n marcé finanziair che é diventè ti ultims agn tres plü complès. La carateristica prinzipala de chësta politica é chëra de ti jì pormez ai investimënc cun prudënza. Le pröm elemënt é l'analisa dl risch y impormò te n secundo momënt le davagn.

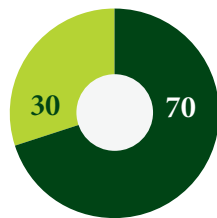
Vigni tliënt mëss imprömadedöt se rënde cunt de vigni risch che po s'ascogne iadò n stromënt finanziair.

Nüsc esperc dl ciamp

1. Gustl Kaneider
2. Franco Bertoldi
3. Peter Kircher
4. Luca Kastlunger
5. Arnold Valentini

POSCIBILITES D'INVESTIMÈNT

CONSERVATIF

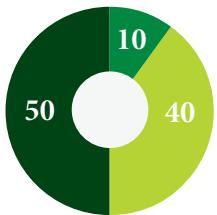
- DAVAGN
- LICUIDITÈ

CONSERVATIF:

70% JPMorgan Cash Euro
30% Effas Bond 3-5 Y

Davagn 30%
Licuiditè 70%

Obietif: ma davagnè cun n risch bas
Orizont temporal: cört (almanco 18 mëisc)
Desponibilitè de risch: bas

PRUDÈNT

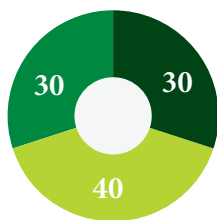
- CHERSCIÜDA
- DAVAGN
- LICUIDITÈ

RUDÈNT:

50% JPMorgan Cash Euro
40% Effas Bond 3-5 Y
10% MSCI World

Chersciüda 10%
Davagn 40%
Licuiditè 50%

Obietif: Davagn cun elemènc che po gnì revalutà
(aspetativa de revalutaziun dl capital)
Orizont temporal: cört – mesan
(almanco 36 mëisc – 3 agn)
Desponibilitè de risch: mesan

PONDERÈ

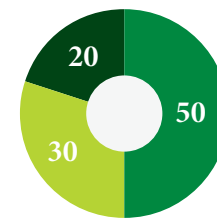
- CHERSCIÜDA
- DAVAGN
- LICUIDITÈ

PONDERÈ:

30% JPMorgan Cash Euro
40% Effas Bond 3-5 Y
30% MSCI World

Chersciüda 30%
Davagn 40%
Licuiditè 30%

Obietif: Compresènza de davagn y revalutaziun cun le
risch de oscilaziun dles cuotaziuns
Orizont temporal: mesan (almanco 48 mëisc – 4 agn)
Desponibilitè de risch: mesan

DINAMICH

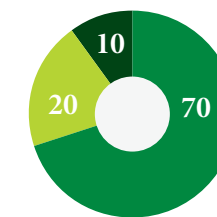
- CHERSCIÜDA
- DAVAGN
- LICUIDITÈ

DINAMICH:

20% JPMorgan Cash Euro
30% Effas Bond 3-5 Y
50% MSCI World

Chersciüda 50%
Davagn 30%
Licuiditè 20%

Obietif: Suravènta dla revalutaziun raportada
al risch de oscilaziun dles cuotaziuns
Orizont temporal: mesan – lunch
(almanco 60 mëisc – 5 agn)
Desponibilitè de risch: alt

AGRESSIF

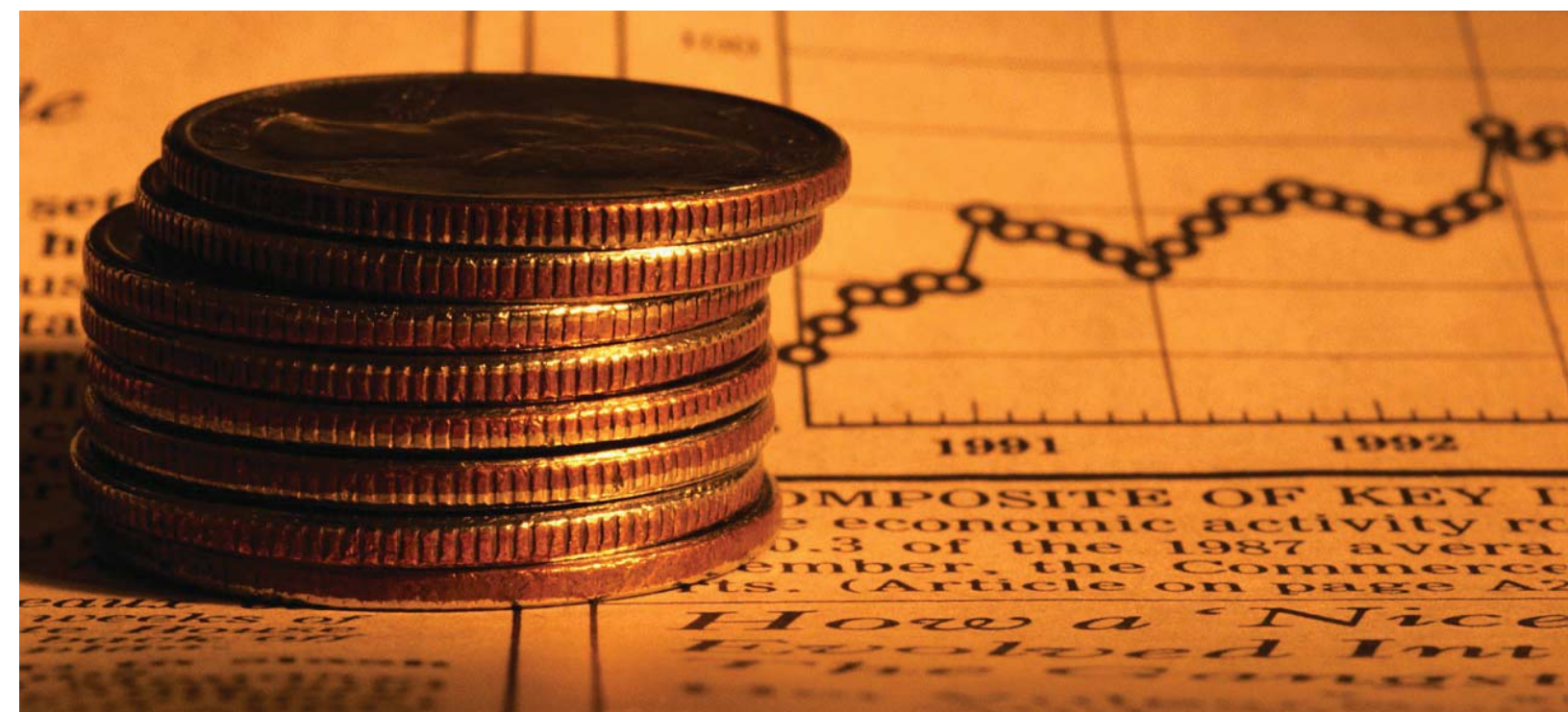
- CHERSCIÜDA
- DAVAGN
- LICUIDITÈ

AGRESSIF:

10% JPMorgan Cash Euro
20% Effas Bond 3-5 Y
70% MSCI World

Chersciüda 70%
Davagn 20%
Licuiditè 10%

Obietif: Suravènta dla revalutaziun raportada
al risch de oscilaziun dles cuotaziuns
Orizont temporal: lunch (almanco 84 mëisc)
Desponibilitè de risch: dèr alt

Intervista al ass. provincial dot. Florian Mussner

Intervista al Assessur ladin dot. Florian Mussner

Raiffeisen:

Assessur Mussner, te Osta inciaria sciöche assessur provincial n'ëise nia ma la competënza ai laûrs publics y ala scora ladina mo incè chëra por la cultura ladina. Podëise nes di valch de Osc impëgn tl ciamp a bëgn dla cultura ladina?

Dot. Florian Mussner:

I toli l'ocajun por reingrazié dotes chës porsones dla Val Badia che se dà ca por mantignì via la cultura ladina. Chilò unse scialdi tröpes uniuns de volontariat che dà, tres süa ativité anuala, n gran contribut por tignì alé i valurs dla cultura ladina. Ponsun ma chilò por ejëmpl ai cors de dljia, ales musighes, ales uniuns culturales y a d'atres uniuns desvalies. La Provinzia de Balsan à n edl particular por sconè l'idiom y la cultura ladina. Tres les sovenziuns da pert dl ofize Cultura y intendënza ladina y nia por ultima tres l'ofize mendranzes dla Regiun ciarunse de sostignì le miù che ara va l'ativité de chëstes uniuns y de chisc grups. Le sostëgn dla Provinzia ne reverda nia ma les ativités mo incè i investimënc tl ciamp cultural, sciöche por ejëmpl cumprè o fà do trohts, guanc da zacan, cumprè stromënc y insciö inant. Gran sensibilitè vëgnel incè mostrè por portè inant le ladin tles istituiziuns. De gran importanza é portè inant les biblioteches tla Val Badia. L'ativité dl Istitut Ladin Micurà de Rü y dl

Museum Ladin Ciastel de Tor a San Martin é la "cöna" y sëgns vis dla cultura ladina. N giulan ti val incè a dëta la stampa, ala cronica y ales publicaziuns ladines. Nia inultima desmostra propi la Cassa Raiffeisen Val Badia na gran sensibilitè por la cultura ladina cun le sostignì tröpes uniuns tles ativités culturales desvalies y portè inant tröpes comunicaziuns tl bel lingaz de nosta uma. Nia inultima cun le mantignì y svilupé le sit internet [HYPER-LINK "http://www.valbadiaonline.it" www.valbadiaonline.it](http://www.valbadiaonline.it) diventè oramai na realtà interculturala ladina che se deura sö a döt le monn.

Da n pü de tëmp incà vëgnel baié dla realizaziun de n museum ladin a San Ciascian. Podëise nes di valch deplü de chësta realizaziun?

A San Ciascian èl gnü dauri sön scomenciadia privata laöta le Pice Museo Ladin che é stlüt al dedaincö. L'ann 2006 à l'aministrazion dla Frazion da San Ciascian lascè laurè fora n bun conzet por na strotöra museala nöia. I contignüs museai é gnüs concordà cun le Museum Ladin da San Martin. Le conzet di contignüs museai y l'idea de realizaziun dl frabicat nü à ciarfè le bëgnstè da pert dla junta provinciala cun deliberaziun n. 3823 di 20.10.2008. Cun chësta deliberaziun à la junta provinciala aprovè de istituì a San Ciascian na sezion dl Museum Ladin da San Martin de Tor. La Provinzia s'è impegné de surantó i cosé por l'aredamënt museal, la gestiun, le cost dl personal y i cosé de gestiun a condiziun che al vëgnes metü a desposiziun le frabicat.

Çi gnarèl pa metü fora tla sezion dl Museum Ladin a San Ciascian?

Le conzet che la Frazion da San Ciascian à lascè laurè fora tres inciaries a professurs universitars d'Aunejia, Ferrara y Viena, odò danfora tl pröm la geologia y i corèc, les liëndes ladines y la laûrs de Conturines. I esperc museai inciarià dala Provinzia nes à aconsié, aladò dl proiet dl frabicat che vëiga danfora na spersa d'esposiziun sön ca. 400 m², de limitè la tematica museala ala laûrs de Conturines y la raprezentaziun dla geologia tl contest dl habitat dla laûrs de Conturines. Por le vijitadü dl museum da San Ciascian sarà la raprezentaziun dla laûrs de Conturines zënzater l'atraziun prinzipala y n gran suzès.

San Ciascian: da chësc paisc èl incè pié ia l'inom dles formaziuns geologiches "strac de San Ciascian". N punt implü por tó la dezijiun de portè inant le proiet de svilup museal?

Te calonia a San Ciascian vëgnel tignì sö cun gran cura i libri de valüta che documentèia i stüdi sön les conformaziuns geologiches portà inant da esperc internazionai ti agn 1845-1870 (dot. A.v. Klipstein) y al mëteman dl 1900 da pert dla dot. Maria M.Ogilvie Gordon. Dër interesantes é incè les publicaziuns dles escurjiuns geologiches de Georg Mutschlechner (Desproch 1932-1933) sön les conformaziuns dles stratificaziuns dles Dolomites. Te

chësc contest dles formaziuns di "strac da San Ciascian" passenëia ite dassënn la raprezentaziun dla laûrs de Conturines. La descurida fata da Willy Costamoling ai 23 de setëmber dl 1987 dess ciarfè n post prinzipal tla sezion dl Museum Ladin a San Ciascian y insciö lascè na gran emozion tl publich che gnarà a vijitè le museum. La descurida dla laûrs de Conturines a chësta altëza é na testimonianza unica al monn dl cialt estrem stè dan 45.000 agn a chëstes altëzes de nostes munts.

A çì punt éson pa cun la realizaziun dl proiet museal da San Ciascian?

La Provinzia de Balsan à bele inciarié, adöm cun le Museum Ladin Ciastel de Tor da San Martin i esperc museai che à laurè fora completamënter i conzeç d'aredamënt museai. Do che al é gnü ciarfè na acordanza cun le vijin por tachè adöm le frabicat, à le Comun de Badia aprovè le proiet. Le frabicat che gnarà realizé bel sot dljia y dlungia la calonia é te na posiziun zentrala dl paisc. La realizaziun dl frabicat èl la Frazion da San Ciascian che se surantol. Le frabicat restarà incè te süa proprietè. Chëstes aministrazions se à bele impegné da mëte a desposiziun gran pert dl frabicat sön na spersa de ca 400 m² ala Provinzia de Balsan por ospitè la sezion dl museum ladin y na spersa de ca 80 m² por le Comun de Badia che la metarà a desposiziun por i ofizi nüs dl'asoziazion turistica. Le frabicat à na architëtöra moderna, al s'alignëia bun cun i atri frabacac y sta bëgn tl contest urban dl paisc da San Ciascian. L'estetica esterna dl frabicat se desfarenziëia dai atri frabacac incè por i sorvisc publich che gnarà pità laite. La Frazion da San Ciascian che se crüzia de portè inant la costruzion dl frabicat à al

momënt dè ia dōtes les proietaziuns spezifiches y an dess ester tan inant por fà sò le frabicat da d'altonn de chësc ann 2010. Le completamënt y la daurida dl frabicat dess gnì a se le dè por la fin dl 2011. Chilò arà dōtes les aministrazziuns publiches y privates da tigni adöm, inçe cun le sostëgn economich de chësc proiet important por la cultura ladina y inçe a sostëgn de dōta l'economia locala.

San Āiascian ciafarà in sciō na strotōra de gran valiūta. Āi svilups se aspēton pa?

I po ves di che la direziun dl Museum Ladin da San Martin à, inçe por mirit dla bona colaboraziun che i ùn cun la Fraziun da San Āiascian, dal mēteman di prōms conzeç museai incà ciarè che la realisaziun tēgnes cunt dles esigēznes aministratives y gestionales dl museum. Al vēgn ponsè de arjigné na cherta d'entrada sōra; chël oress di che le vijitadù che jarà tl museum a San Āiascian, podarà jì cun la medema cherta inçe a vijitè le museum a San Martin

o da San Martin a San Āiascian. Al gnarà ciarè de anuzé chēstes sinergies por arjunje le maiù nr. de vijitadus posibl y insciō arichì culturalmēter le vijitadù sides dl post co le ghest. Por San Āiascian diretamēter sarà le completamënt de chësc frabicat inçe na sbūrla por portè inant le proiet de realisaziun dla plaza dan dljia y de arjigné ite le zēnter cun na spersa da jì a pé. N gran salt de cualitè.

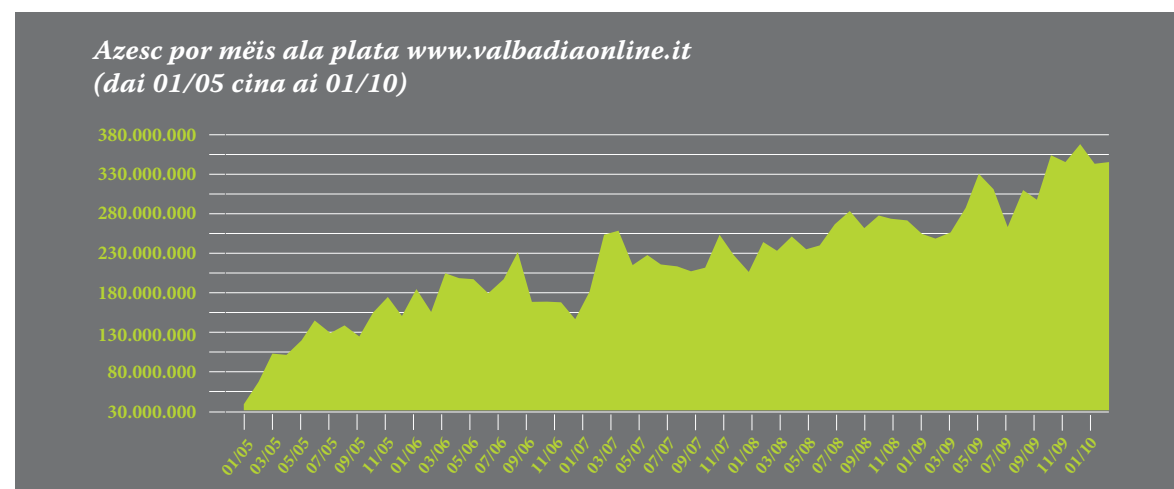
**Stimé dot. Mussner,
I Ves dijun bel giulan
por les informaziuns y
por Osc impēgn tla Val Badia.
I Ves audun inant dantadōt
sanité, forza, ligrēza y
sodesfaziun por Osc laūr!**

La Cassa Raiffeisen Val Badia ti dà la poscibilitè tres le portal internet www.valbadiaonline.it a unius y istituziuns desvalies da ester presèntes y da comuniche cun le gran publich dla rëi virtuala.

N sit rich de informaziuns y davert a comunicaziuns ütles. I numeri dl portal: 610 plates indöt, 16.943 evënc/manifestaziuns, 566 news. Les comunicaziuns d'interès general por gnì menades tres email ala redaziun@valbadiaonline.it

Informaziuns finanziars de pröma man, cunt corënt y azezzurs, sparagné y investì, previdënza y assicuraziuns, finanziamënc de proieç, mia çiasa, sorvisc web&internet, döt chësc y deplü podëise ciafë atualisé sön le portal.

Èise bele ponsè al dagnì?

te cajo de inzidènt o maratia

tla vita da vignidé

por canche i sarèis plü vedl

Raiffeisen Sorvisc de Assicuraziun

*Nos sun la banca ladina,
cosciènta dles tradiziuns,
dlungia la jënt y
liada al post.*

Informésse pro osc consulènt sòn les poscibilitès desvalies de prevenziun y assicuraziun.

Corvara - sēnta	T 0471 831 400	F 0471 836 849	corvara@raiffeisen.it
Corvara - portina	T 0471 831 450	F 0471 836 295	corvara@raiffeisen.it
Calfosch	T 0471 831 500	F 0471 836 524	colfosco@raiffeisen.it
La Ila	T 0471 831 560	F 0471 847 680	lavilla@raiffeisen.it
Badia	T 0471 831 520	F 0471 839 904	badia@raiffeisen.it
La Val	T 0471 831 540	F 0471 843 249	laval@raiffeisen.it
Pidrô	T 0471 831 590	F 0471 843 305	pederoa@raiffeisen.it
San Martin	T 0474 524 100	F 0474 523 465	sanmartin@raiffeisen.it
Al Plan de Mareo	T 0474 506 869	F 0474 501 685	alplan@raiffeisen.it
Reba	T 0436 79 382	F 0436 793 88	arabba@raiffeisen.it
Sorvisc d'assicuraziun	T 0471 831 570	F 0471 847 695	assicuraziun@raiffeisen.it

Raiffeisen

Cassa Raiffeisen Val Badia
www.valbadiaonline.it